

Täysistunto

Tiistai 29.9.2020 klo 14.02—19.09

Täysistunto alkoi klo 14.02. Täysistunto päättyi klo 19.09.

Puhetta johtivat puhemies Anu Vehviläinen (14.02—15.58 ja 17.58—19.09) ja ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne (15.58—17.58).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. U-asiat

Puhemies on lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asian U 48/2020 vp.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2020 viidenneksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 119/2020 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 15/2020 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 15/2020 vp.

Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajan esittelypuheenvuoron jälkeen seuraa 45 minuutin debatti. Debatin jälkeen siirrytään yleiskeskusteluun, jossa etukäteen varatut puheenvuorot saavat kestää enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia.

Keskustelu

14.03 **Johannes Koskinen sd** (esittelypuheenvuoro): Puhemies! Hallituksen esitys viidenneksi lisätalousarvioksi sisälsi vain kirjallisia määrärahalisäyksiä, joista suurin osa aiheutuu lakisääteisistä muutoksista. Samalla on päivitetty tuloarviot positiiviseen suuntaan. Merkittävimmät muutokset kohdistuvat arvonlisäveroon ja lähes miljardin euron yhteisöveron ja vakuutusmaksuveron tuottojen lisäykseen. Suurimmat menolisäykset esitetään uusiutuvan energian tuotantotukeen ja erityisen tärkeänä väliaikaisen epidemiakorvauksen

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

rahoittamiseen 60 miljoonan euron summalla. Väliaikaisella epidemiakorvauksella tuetaan yhteiskunnassa taloudellisesti heikoimmassa asemassa olevia henkilöitä ja perheitä tilanteessa, jossa covid-19-epidemiasta johtuvat rajoitustoimet ovat aiheuttaneet ylimääräisiä kustannuksia. Lisäksi korotetaan maa- ja puutarhatalouden sekä maaseudun yrityksille koronavirusepidemiasta aiheutuneiden kustannusten korvauksia.

Määrärahoja puolestaan vähentää korjaus, joka tehdään valtion kunnille maksamiin korvauksiin vuoden 20 toisessa lisätalousarviossa. Valtion korvausta kunnille veroperustemuutoksista johtuvista verotulojen menetyksestä lisättiin yli 500 miljoonalla eurolla. Uusimman arvion mukaan verotuksen maksujärjestelyjen muutokset kuitenkin vähentävät kuntien verotuloja vain 114 miljoonaa euroa tänä vuonna. Tästä syystä korvausta vähennetään 433 miljoonalla eurolla. Kuntatalouden heikko tilanne huomioon ottaen valiokunta kuitenkin painottaa kuntien oikea-aikaisen tuen sekä rakenteellisten uudistusten tärkeyttä.

Kaikkienensa vuoden 20 viides lisätalousarvio lisää varsinaisia tuloja 1,021 miljardia euroa ja vähentää määrärahoja 238 miljoonaa euroa, jolloin valtion nettolainanoton tarve vähenee liki 1,3 miljardilla eurolla. Valtion nettolainanotoksi tänä vuonna arvioidaan noin 17,6 miljardia euroa. Valtionvelan määrän vuoden 20 lopussa arvioidaan olevan noin 124 miljardia euroa, mikä on noin 54 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Tämän teknisluontoisen lisätalousarvion osalta valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy hallituksen esitykseen sisältyvän ehdotuksen vuoden 20 viidenneksi lisätalousarvioksi edellä mietinnössä todetuin muutoksin ja eduskunta päättää, että vuoden 20 viidettä lisätalousarviota sovelletaan 5. lokakuuta alkaen.

Tähän sisältyy kolme vastalauseetta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, nousemaan ylös ja painamaan omalta varsinaiselta paikaltaan V-painiketta.

14.06 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Tässä valiokunnan puheenjohtaja Koskinen tätä teknisluontoista lisäbudjettia kuvasi ja aukaisi aika hyvin. Tähän tosiaan sisältyy myöskin opposition vastalauseita ja lausumia.

Keskeinen asiahan tässä on se, että nyt todellakin saataisiin julkinen talous vakautettua jollain lailla. Siihen täytyisi saada tehtyä pitkän aikavälin suunnitelma, jolloin sitten myöskin saataisiin julkinen talous Suomessa vakautettua.

Matkailuelinkeinoihin ja Lapin matkailuun, ylipäättänsä Suomen matkailuelinkeinoihin, täytyisi saada jonkunlaisia tukitoimia. Myöskin matkapalveluyhtiöitten liiketoiminnan tukitoimia täytyisi suunnitella jatkossa.

Sitten yksi osio tässä lisäbudjetissa olivat nämä tuulivoimatuet. Esitämmekin, että hallitus käynnistäisi välittömästi tuulivoimatukien uudistamishankkeen, [Puhemies koputtaa] joka huomioisi tapahtuneen teknologisen kehityksen ja vähentäisi toimialan nauttimia vuotuisia tukia ja siten julkisen [Puhemies: Aika!] talouden menoja.

14.07 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Vanhanen, olette aikaisemmin hyvin tiukkasanaisesti ampunut alas esittämämme ajatuksen siitä, että Suomessa ei elvytetä ainoastaan menoja lisäämällä vaan myöskin antamalla ihmisille enemmän tilaa hengittää omalla työllään: palkasta jäisi enemmän käteen, yritysten verotusta kevennettäisiin. Me olemme ehdottaneet tuntuvaa palkkaverotuksen keventämistä. Te olette sanonut, että se ei ole järkevää. Onko todella niin, että teidän mie-

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

lestänne Ruotsi on valinnut tässä väärän tien? Siellähän ensi vuonna ruotsalaisen keskituloisen palkansaajan palkkaverotus kevenee noin 300 eurolla vuositasona. Lisäksi siellä kevennetään työnantajamaksuja ja siellä uskotaan siihen, että nimenomaan tämä on se tie. Itse asiassa esimerkiksi nimenomaan Ruotsin keskustan puheenjohtaja sanoi, että tämä on tie, jolla luodaan aktiivisuutta, työllisyyttä, ostovoimaa. Onko teillä täsmälleen vastakkainen käsitys Ruotsin veljespuolueen kanssa? [Timo Heinonen: Ruotsissa on paremmat keulaiset!]

14.09 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä lisätalousarvio on mielestäni suoraa jatkumoa sille hallituksen hyvälle ja oikea-aikaiselle politiikalle, että tehdään tarvittavat toimet nopeasti, ripeästi. On parannettu työllisyyttä, ehkäisty konkursseja, tuettu yrityksiä ja ihmisten toimeentuloa sekä tietenkin terveystoimia. Tässä lisätalousarviossahan nimenomaan tämä toimeentulopuoli korostuu tämän väliaikaiseen toimeentulotuen nousuun osoitetun määrärahan myötä.

Tässä verotulot arvioidaan hieman korkeammaksi nyt tämän yrityspuolen vuoksi. Arvioissa kävi ilmi, että itse asiassa arvioitua vähemmän yritykset ovat käyttäneet näitä mahdollisia maksujärjestelyjä, mikä sinänsä on hyvä asia. Sen vuoksi korjataan tätä kuntakompensaatiota, mutta toisaalla on tärkeää huomata hyvä seikka, eli meidän on huolehdittava myös kuntalaisten palveluista. [Puhemies koputtaa] Siksi on tärkeää, että hallitus on myös jo keväällä tukenut [Puhemies koputtaa] merkittävästi kuntia ja myös jatkossa näitä tukemistoimia seuraa. Eli tästä haluan erityisesti maininnan tässä yhteydessä.

14.11 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin hyvä huomata, että yritykset ovat hakeneet maksujärjestelyjä vähemmän kuin keväällä ennakoitiin, ja tätä on tervehdittävä tyydytyksellä. Kuntien asema voi kuitenkin vaikeutua siitä huolimatta, että monella tavalla kuntia on nyt otettu huomioon näissä lisätalousarvioissa. Uskon, että hallitus on hyvin valppaana ja seuraa kuntien taloustilannetta, ja voi olla, että nuo vaikeimmat ajat ovat edessä vasta sitten ensi vuoden puolella.

Tärkeä asia on myöskin Suomen talvimatkailun huomioon ottaminen, ja meillähän on erinomainen mahdollisuus nyt houkutella Suomeen paljon sellaisia talvikauden turisteja, jotka normaalitilanteessa valitsisivat jonkun toisen kohteen, koska monessa muussa maassa koronatilanne on selvästi hankalampi kuin meillä. Mutta uskon tässäkin hyvän hallituksen toimintaan ja siihen, että tätäkin asiaa pystytään edelleen ratkomaan parempaan suuntaan.

14.12 Iris Suomela vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä ajassa epidemian taltuttaminen on tehokkainta talouden elvyttämistä. Samalla tarvitaan myös niitä kohdennettuja tapoja pitää talouden pyörät pyörimässä. Ja todella, kuten edustaja Kivirantakin kuvasi, kunnilla on tässä aivan keskeinen rooli. Kunnat huolehtivat suomalaisten hyvinvoinnista ja työkyvystä mutta toisaalta pitkälti myös akuuteista koronatoimista, ja siksi onkin tärkeää, että valtiovarainvaliokunta tässäkin mietinnössä kiinnittää huomiota kuntien taloustilanteen korjaamiseen ja jatkuvaan seurantaan, jotta todella ei kävisi niin, ettei siellä kunnissa pystyttäisi epidemiaa hallitsemaan ja samalla pitämään talouden pyöriä pyörimässä.

Huomionarvoista on, että korona saattaa osua Suomessa pahiten talouteen myöhemmin kuin muualle, koska meidän taloudestamme iso osa nojaa sellaisten investointihyödykkei-

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

den myymiseen, joiden kysyntä sakkaa tyypillisesti myöhemmin kuin esimerkiksi kuluttajayhdykkeiden kysyntä. Siksi onkin tärkeää, että nyt luodaan sitä pitkää polkua eteenpäin. Tehdään nyt ne välttämättömät toimet koronan [Puhemies koputtaa] taltuttamiseksi, talouden pitämiseksi pyörimässä, mutta samalla katsotaan myös pidemmälle.

14.13 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomi on onnistunut toistaiseksi kohtuullisen hyvin koronan torjunnassa sekä terveysvaikutusten osalta että myös talouden vaikutusten osalta. Mutta aivan kuten edustaja Suomela sanoi, vientiteollisuuden kautta hankalammat ajat talouden osalta voivat olla edessä.

No, mitä tässä tilanteessa pitää tehdä? Minusta on aivan erinomaista, että tässä lisätalousarviossa tuetaan kaikkein pienituloisimpia, toimeentulotuen varassa eläviä epidemiakorvauksella. Siihen nähden olen yllättynyt siitä, että täällä edustaja Mykkänen vaati veroelvytystä tässä tilanteessa. Samaan aikaan kun kokoomus vastustaa kaikkein pienituloisimmille epidemiakorvausta, kokoomus esittää muun muassa kaikkein suurituloisimmille lähes miljardin omaa veroalennusta, Westendin Kansallisseuran aloitteesta perintö- ja lahjaveron alentamista lähes miljardilla eurolla ja sen lisäksi autoverosta ja [Puhemies koputtaa] varainsiirtoverosta luopumista ja yleistä veroalennusta — 4 miljardin [Puhemies koputtaa] veronalennuksia sen päälle, että kritisoihte ensi vuoden budjettia liian suureksi.

14.14 Veronica Rehn-Kivi r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Den femte tillägsbudgeten för detta år innehåller endast brådskande och nödvändiga tillägg. En av de större helheterna är det tillfälliga epidemistödet på 75 euro till personer som erhållit utkomststöd under våren eller sommaren.

Väliaikaisilla epidemiakorvauksilla tuetaan yhteiskunnassa taloudellisesti heikommassa asemassa olevia henkilöitä ja perheitä tilanteessa, jossa koronaepidemiasta on tullut ylimääräisiä kustannuksia. On hyvä, että tuetaan näitä ihmisiä, mutta olisi tärkeää, että jatkossa tarpeellisten tukien piiriin pääsisivät oikea-aikaisesti myös ne ihmiset, yritykset ja organisaatiot, joiden työ- ja toimintamahdollisuudet ovat rajoitusten vuoksi kadonneet. Kaikkien on pysyttävä mukana yhteiskunnan pyörässä, ja jokaisen työpanos on erityisen tärkeä, jotta Suomi saadaan taas nousuun.

14.15 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Velkaantuminen koronatilanteen takia ja se taloustilanne, jossa olemme ja minkä näkymiä nyt katselemme, on tietenkin tiettyyn rajaan asti ymmärrettävää, mutta sen vastapainoksi hallituksen olisi kerta kaikkiaan pitänyt jo saada aikaan uskottavia työllisyyspäätöksiä sekä päätöksiä rakenteellisista uudistuksista. Onkin erittäin huolestuttavaa, että hallitus jätti budjettiriihessä kaikkein tärkeimmät päätökset tekemättä, jätti ne työryhmille, jotka eivät ole tähänkään saakka kyenneet esityksiä tekemään. Ja kun tilanne on nyt tämä, että koronaepidemia näyttää pahenevan — ollaan jo monin paikoin kiihtymisvaiheessa, kenties leviämisvaiheessakin — niin tämä ei lainkaan helpota tilannetta. Eli nyt kyllä hallitukselta tarvitaan pikaisia päätöksiä, ja sen takia olemme tässä omassa vastalauseessamme juuri tähän kiinnittäneet huomiota.

14.17 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on hallitus iloinnut siitä, että yritykset eivät ole käyttäneet tarjottua tukea, ja on kuultu, että se on hal-

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

lituksen mielestä hyvä asia, mutta näin ei ole. Sehän on merkki siitä, että hallituksen tuki on huonosti kohdennettu ja tukiohjelma on huonosti laadittu. Ei sitä pidä ihmetellä, että yritykset eivät ole pitäneet mielekkäänä lykätä verojaan ja ottaa siitä 2,5 %:n korkoa maksettavakseen. Kun näiden koronatukien jakautuminen yrityksille ylipäänsä on ollut aika vaikeaa ja on todettu, että siinä ei ole kaikki mennyt aina nappiin, niin näihin olisi hyvä kyllä mielestäni lähteä niin, että unohdetaan tämä yltiövasemmistolainen politiikka ja katsotaan aidosti, mitä veronkevennyksiä voitaisiin yrityksille myös tarjota.

14.18 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vasemmistohallituksen toimintaa nyt koronakriisin pitkittyessä näyttää kuvaavan hyvin se, että reagoidaan, kun yt:t tulevat, kun tehtaita suljetaan ja konkurssit tekevät työttömiä. Tässäkin lisätalousarviossa kohdennetaan toimenpiteitä konkurssitapauksiin. Totta kai pitää niinkin tehdä, mutta meidän isoin huolestus on se, arvoisa puhemies, että tämä hallitus ei toimi esimerkiksi sen eteen, että Lapissa talven myötä ei 8 000–10 000 ihmistä joutuisi työttömäksi. Tarvitaan ratkaisu tilausmatkailun mahdollistamiseksi, ja kysyisin, mitä toimenpiteitä tähän ollaan tekemässä.

Ja toisena tapahtuma-ala: Se työllistää Suomessa 175 000 suomalaista. Nyt nämä työpaikat ovat kriittisesti uhattuina, ja kysyisin valtiovarainministeri Vanhaselta, minkälaisia toimia olette tekemässä ja ovatko teille [Puhemies koputtaa] eri työpaikat eri arvoisia, kun tuntuu siltä, että [Puhemies koputtaa] nämä Lapin matkailun ja tapahtuma-alan työpaikat eivät oikein [Puhemies: Aika!] näytä kiinnostavan.

14.19 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella tämä lisätalousarvio pienentää arviota tämän vuoden alijäämästä. Täytyy nähdä, mikä siellä on taustalla. Siis taustallahan on se, että Suomen talous pärjasi ennakoitua paremmin toisella neljänneksellä, palkkoja on maksettu, yritysten ei ole tarvinnut hakea maksuhojennuksia. Eli voi sanoa, että Suomi on selvinnyt ainakin tästä ensimmäisestä aallosta verraten hyvin. Esimerkiksi jos verrataan Ruotsiin, EU-maihin, Japaniin, Yhdysvaltoihin, Saksaan — Iso-Britanniasta ja Espanjasta puhumattakaan — meillä bkt:n pudotus oli kaikkein pienin. Siihen nähden kyllä tämä arvostelu siitä, että hallitus olisi huonosti hoitanut... Jos kansainvälistä vertailua katsoo, niin tämä hallitus on verrattaen hyvin hoitanut kriisiä. Sen vuoksi nyt sitten tämä velkaantuminen tässä pienenee.

Mutta, arvoisa puhemies, täytyy sanoa, [Puhemies koputtaa] että kun se julkisen talouden tasapainotavoite [Puhemies koputtaa] tässä jää, niin kyllä nämä kokoomuksen miljardien veronkevennykset ovat poskettomia tavoitteita.

14.20 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten olemme sanoneet, tämän väliaikaisen epidemiakorvauksen perustelut ovat harhaanjohtavat. Niissä annetaan ymmärtää, että tuki kohdentuisi ihmisille, joille koronapandemia on aiheuttanut ylimääräisiä kustannuksia, mutta näinhän ei ole, vaan tuki ohjautuu suurelta osin sellaisille henkilöille, jotka ovat saaneet toimeentulotukea jo ennen korona-aikaa. Heidän asemansa ei tietenkään ole kadettava, mutta on vaikea nähdä tässä yhteyttä varsinaisesti koronaan.

Perussuomalaiset ovat esittäneet, että tämä vastaava tuki ohjattaisiin kuntien kautta harinnanvaraisena täydentävänä toimeentulotukena ihmisille, joille todellisuudessa nimenomaan tämä koronaepidemia on aiheuttanut taloudellisia vaikeuksia. Me olemme huo-

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

mauttaneet eri yhteyksissä, että pääkaupunkiseudulla 50 prosenttia toimeentulotuen saajista on tällä hetkellä ulkomaalaisia. Tämä määrä kasvaa kaiken aikaa. Ehkä tässä on juuri syy, minkä takia [Puhemies koputtaa] tämä halutaan kohdentaa tällä tavalla.

14.21 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aivan selvää, että meidän täytyy ottaa velkaa selvittääksemme koronakriisistä, mutta aivan selvää on, että työllisyystoimia täytyy tehdä. Ja suuri huoli on ollut siitä, miksi hallitus jo ennen koronaa siirsi työllisyystoimia. Miksi silloin teitte toimia, että vähennätte työllisyyttä? Ja te jatkatte sitä. Olemme pohtineet ja asiantuntijat ovat pohtineet, että se johtuu siitä, että tämän hallituksen liima on se, että osataan jakaa rahaa mutta ei kyetä tekemään työllisyystoimenpiteitä. Mutta nyt, edustaja Lindtman, te sanoitte ääneen sen: siksi te ette tee, kun te olette tyytyväisiä, hykertelette tyytyväisinä, kun satojatuhansia ihmisiä on työttömänä. Pitkäaikaisytyöttömyys kasvaa, nuorisotyöttömyys kasvaa. [Pia Viitanen: Väärinymmärryksen taidetta!]

Ja kysyn pääministeri Vanhaselta, kun Ruotsissa sanotaan ääneen se tosiasia, [Paavo Arhinmäen välihuuto] mikä varmasti Suomessakin on, että pelkällä velkaelvytyksellä me emme voi nostaa itseämme tukasta vaan tarvitaan yksityisiä investointeja, yksityistä kulutusta: Siellä keskustapuolueen puheenjohtaja Löf tukee sosiaalidemokraattista puoluetta, myöskin ympäristöpuoluetta, ja toteaa, että työllisyys lähtee nousuun, kun alennetaan työn verotusta, kun työ kannattaa ja myöskin nostetaan kotitalousvähennystä. Miten keskusta ei kykene [Puhemies koputtaa] edes hallituspuolueena tukemaan tällaisia ratkaisuja, viemään niitä eteenpäin, kun [Puhemies koputtaa] Ruotsissa niitä tuetaan hallituksen ulkopuolelta?

14.23 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On totta, että korona tuli varmasti meille kaikille yllätyksenä, ja siihen on reagoitu. Kuntatalouteen on otettu kantaa vahvasti ja tuettu kuntien selviämistä tehtävistään. Yrityksille on maksettu koronan aiheuttamista häiriöistä korvauksia, mikä on ainoa tapa edetä eteenpäin, koska jos yritykset kuolevat, menevät konkurssiin, se tarkoittaa sitä, että koronatilanteen väistyttyä sitä yritystä ei enää ole. Eli kyllä tässä on toimittu. Voisi sanoa niin kuin mäkihyppytuomari sanoisi tästä tilanteesta, että hyppy on ollut hyvä mutta ei tässä vaiheessa pysty loppullisia pisteitä vielä antamaan.

Mutta se, mikä pitää huomioida matkailussa: Minä ihaillen olen seurannut suomalaisten matkailuyrittäjien toimintaa viime kesänä. Esimerkiksi kotikunnassani yksi yrittäjä oli vähän kauhuissaan, että mitenhän tässä käy. Mutta kuinkas kävikään, siellähän yllättäen oli kotimaisia matkailijoita niin paljon, että käytännössä sekin paikka oli koko kesän lähes loppuunmyyty. Ja luin lehdestä juuri, että Lapissa kehitellään samaa ilmiötä ensi talvea varten, niin että ei kannata nyt ruveta niitä sarvipäitä seinille maalaillemaan, kun [Puhemies koputtaa] niitä ei siellä vielä ole.

14.24 Johannes Koskinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä kun keskustellaan laajemmin valtiontaloudesta, niin on tärkeää kiinnittää huomiota myös siihen siirtymään, joka tapahtuu. Kun puhutaan paljon siitä, että nyt velkaannutaan lähes 18 miljardia ja ensi vuonna 10 miljardia, niin tänä vuonnahan tämä on pitkälti korona-aukon paikkaamista, monellakin tapaa syntynyttä pikaista pelastusoperaatiota. Mutta se painopiste siirtyy ensi vuodelle sitten elvytysrahoitukseen. Ja mitä viisaammin me käytämme nämä

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

velkarahat, sitä varmemmin työllisyys ja talous kohenevat. Tässä on hyvin suuri paine niin hallituksella kuin oppositiollakin hakea toimivia lääkkeitä.

Mutta tässä yhteydessä on hyvä kiittää kuitenkin Valtiokonttorin toimintaa, että valtionvelan suhteen on pystytty aika nopeasti pidentämään näitä maturiteetteja, nyt on jo suhteellisen tasaisesti sinne 40-luvulle saakka näitä velkakirjoja edullisen korkotason puitteissa tehtynä, ja [Puhemies koputtaa] sitä kautta saadaan vakautta [Puhemies koputtaa] myös tulevien vuosien talouteen.

14.25 Sanni Grahn-Laasonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin toivon kovasti enemmän pohjoismaista yhteistyötä — jos se avaisi SDP:n silmiä sille, millaista politiikkaa Suomessakin voitaisiin tehdä talouden saamiseksi uuteen nousuun ja aktiivisuuteen. Ruotsissa saadaan enemmän ostovoimaa perheille ja työssä käyville eläkeläisille, nostetaan kuluttajien, perheiden ostovoimaa esimerkiksi palkkaverotuksen keventämisen kautta, eläkkeiden ja samoin kotitalousvähennyksen nostamisen kautta.

Nämä keinot olisivat meilläkin Suomessa mahdollisia käyttää, [Johannes Koskinen: Puolet vähemmän valtionvelkaa kuin Suomella!] ja silloin päästäisiin kohti sitä suuntaa, että yhä useampi kotitalous voisi meilläkin työllistää kotitalousvähennyksen kautta. Saataisiin lisää aktiivisuutta talouteen, lisää työtä, tulevaisuudenuskoa — siis näkymää ulos tästä koronakurimuksesta. Muuten me olemme täällä jakamassa velkarahaa ja erilaisia tukia vielä ensi vuonnakin. Meillä on mahdollisuus kääntää tämä talouden kierre, mutta se edellyttää sitä, että ideologiset silmälasit otetaan nyt pois päästä [Jussi Saramo: Ottakaa pois!] ja nähdään nämä keinot, [Puhemies koputtaa] jotka muuallakin toimivat.

14.26 Mari Rantanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, toistan jälleen kerran sen, minkä toistin lähetekeskustelussa. Odotin, että ensimmäisessä lisätalousarviossa syksyllä olisi ollut työllisyystoimia tässä — mutta ei, tässäkin on jälleen kerran rahanjako. On hyvä huomata se, että kun nyt me olemme menossa koronassa kohti toista aaltoa, joka tulee vääjäämättä tällä hetkellä, niin sitä suuremmalla syyllä silloin rahanjaon täytyy olla ensinnäkin hyvin harkittua, ja sitten kun sitä tehdään, niin erittäin tarkasti kohdennettua, mikä ei tällä hetkellä esimerkiksi tässä toimeentulotuessa ole onnistunut.

Sen sijaan haluan vielä kertaalleen tässä kyllä nostaa ihmetykseni tämän FinnHEMSasian kanssa: selvitysmies esitti, että valtio ei ostaisi itsellensä lentoyhtiöitä, mutta niin vaan valtio meni ja osti helikopteri-yhtiön, ja tätä on kyllä aivan mahdoton ymmärtää tässä taloustilanteessa, oliko kuinka järkevä tämä veto. Tässä voisi karrikoiden kysyä, [Puhemies koputtaa] kuka haluaa istua STM:n johtamassa kopterissa, jota lentää ministeri [Johannes Koskinen: Kyllähän Kiuru ilmassa pysyy! — Naurua] ja suunnistajan paikalla istuu kansliapäällikkö.

14.28 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kannattaa muistaa, että FinnHEMSissä on kyse lääkärihelikoptereista eikä muunlaisesta toiminnasta, että kyllä kai se on niitä valtion ydintoimintoja, että meillä terveydenhuolto ja turvallisuus tätä kautta toimii.

Itse asiassa tässä keskustelussa näkyy selvästi kaksi erilaista tapaa hoitaa kriisiä. Hallitus on keskittynyt koronan torjuntaan, koska se loppujen lopuksi on parasta työllisyyspolitiikkaa tässä ajassa. [Sari Sarkomaa: Mikä estää tekemästä työllisyystoimia?] No, miksi? Sen vuoksi, että esimerkiksi tanskalaiset, ruotsalaiset ja USA:laiset tutkimukset osoit-

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

tavat, että jos ihmiset pelkäävät tautia, niin he pelkäävät kuluttaa, he pelkäävät käyttää palveluita — ja siitä on itse asiassa taloudelle enemmän haittaa kuin niistä toimista, joita koronan vuoksi on tehty silloin, kun on suljettu tiettyjä toimintoja. Me olemme yhä siinä tilanteessa, että tauti on täällä, ja siksi on tärkeää, että sen kurissa pitämisestä pidetään huolta.

Sitten kannattaa muistaa, että eivät nämä toimet, joilla on yritetty yrityksiä tukea, nekään ihan pieleen ole menneet, koska kuitenkin Suomen bruttokansantuote on alentunut vähemmän kuin EU:ssa keskimäärin. [Puhemies koputtaa] Olemme itse asiassa siellä parhaiden joukossa, ja konkurssejakin on vähemmän ollut kuin vuoden alussa.

14.29 Merja Kyllönen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On tullut varmaan aivan selväksi, että perussuomalaiset ja kokoomus yhdessä elvyttävät köyhdyttämällä köyhiä. Se on teidän vahvin työllisyystoimennekin ollut hyvin pitkä aikaa, mikä ei johda siihen itse asiassa lainkaan. [Välihuutoja] Itse asiassa eduskunnan tietopalvelun mukaan tämä veronalennusmalli toisi työllisyyttä noin 6 000 henkilölle, ja siinä mielessä, jos mietitään, että pistetään 4 miljardia veronalennuksiin, se on aika kallista työllistämistä.

Oli aika surullista kuulla se, että perussuomalaiset vielä kuittasivat tässä nyt nämä yritystuetkin huonoiksi. Te olitte nimenomaan tukemassa näitä ja vieläpä kehotitte nostamaan näitä summia, mutta nyt edustaja Tavio ilmoitti täällä, että sekin on ihan täysin väärin sammutettu. Päättäkää, mitä te oikein haluatte! [Juha Mäenpää: Se jakotapa oli väärä!]

14.30 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tuolla valtiovarainvaliokunnassa todellakin katsoimme, että tämä on pitkälti tällainen tekninen lisäbudjetti, mutta toisaalta samanaikaisesti meillä oli valmistella sitten varsinainen tulevan vuoden budjetti, ja siksi ainakin kristillisdemokraateilla oli suuret odotukset, että niitä työllisyystoimia nyt sitten jommassakummassa tulee, ja täytyy sanoa, että pettymys oli suuri, että niitä ei kummassakaan ole näköpiirissä. Vuoteen 2030 saakka saamme sitten odottaa, tulevien hallitusten aikana, että meillä työllisyystoimet alkavat toteutua.

Hallituksen politiikassa on se ongelma, että vaikka tässäkin lisätalousarviossa on ihan hyviä asioita, kuten esimerkiksi tämä väliaikainen epidemiakorvaus, niin kuitenkin samanaikaisesti kansalaisten ostovoimaa syödään: syödään sillä, että pumpulla maksaa yhä enemmän tankata, syödään sillä, että lämmittäminen on yhä kalliimpaa ja myöskin sillä, että meillä esimerkiksi työn sosiaaliturvamaksut ovat nousemassa. Eli ostovoima viedään pois kansalaisilta, ja samanaikaisesti sitten yritysten kilpailukyky on ongelmissa, [Puhemies koputtaa] joten ei auta, jos tehdään pieniä lisäyksiä sinne tänne. Kokonaisuus on hu-kassa.

14.31 Hilkka Kemppi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oppositio puolueiden vastalauseet eivät juurikaan liity tähän käsillä olevaan lisätalousarvioon, mikä on tietenkin suunnaton harmi sen takia, että viemme tässä eteenpäin kuitenkin merkittäviä kokonaisuuksia, muun muassa maa- ja puutarhatalouden sekä maaseudun yrityksille koronavirusepidemiasta aiheutuneiden kustannusten korvauksia ja eniten apua tarvitsevien kustannusten korvauksia.

Kuuntelin edustaja Taviota, perussuomalaisia ja kokoomusta herkillä korvalla, ja te ehdotatte minun korviini nyt veronalennuksia hyvätuloisille samalla, kun elämme raskainta korona-aikaa. Omassa maakunnassani tuli juuri muun muassa 260 työntekijän irtisanomis-

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

päätös Scanian tehtaan alasajon myötä, ja tällä hetkellä varaamme 1,5 miljardia euroa esimerkiksi koronasta aiheutuviin rokotekustannuksiin. Nämä yhtälöt ovat tosi haastavia, ja sen vuoksi toivoisin erittäin oikeistolaisen talouspolitiikan sijaan realismia tämän hetken nykytilasta ja käsitystä siitä, että tällä hetkellä apua tarvitsevia on myös paljon. [Sari Sarkomaa: Työtä tarvitsevia on vielä enemmän!]

14.33 Juhana Vartiainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lyhyt ja pitkä aikaväli liittyvät yhteen tietenkin: mitä vahvempi tulevaisuuden ura, sitä huolettomammin voidaan nyt käyttää rahaa. Keskeinen tulevaisuusmuuttaja on tietysti pysyvä työllisyyskasvu. Ja pelkään pahoin, että hallitus ei tässä vakuuta sen enempää luottoluokittajia kuin investoijia. Te mainostatte korskeasti 36 000:n työllisyyspäätöksiä, joihin on kuitenkin näppärästi poimittu mukaan jo syksyllä 2019 tehty putken alarajapäätös, mutta jos näin tehdään, pitäisi ottaa tietysti mukaan kaikki muutkin tähän asti pysyvästi työllisyyteen vaikuttaneet päätökset: aktiivimallin purku miinus 5–12 000, tulonsiirtojen nosto miinus 5 000, [Pia Viitanen: Hyvä, että purettiin se leikkurimalli!] eli miinusta noin 10–12 000, siihen voi laskea sen alarajanoston ja päästään ehkä plus 5:een, ja kun te samalla mainostatte 10 000:n päätöksiä aktiivimalli kakkosella, niin te olette jossain 5 000:n tienoilla. Muu on tulevaisuuden lupauksia. Uskotteko te, ministeri Vanhanen, että tämmöisestä näennäisvillungista kukaan vakuuttuu?

14.34 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen pyrkinyt pitämään sellaisesta periaatteesta kiinni, että pääosin tuon esille hallituksen ja siihen keskeisesti osallistuvan oman puolueeni politiikkaa ja sen perusteita, mutta joskus on kyllä pakko kiinnittää huomiota myös opposition väitteisiin. Suora sitaatti perussuomalaisten vastalauseesta: ”Esitettyä epidemiakorvausta ei ole koronan ohella myöskään suunnattu erityisen vaikeassa asemassa oleville asiakkaille.” — Siis, etteivätkö toimeentulotuen saajat ole erityisen vaikeassa asemassa? [Juha Mäenpää: Ei kaikki!] — Edelleen: ”eikä tukea saavan ryhmän erityistä rahan tarvetta ole näytetty toteen.” Tämähän on kyllä niin kovaa tekstiä puolueelta, joka kuitenkin on pyrkinyt saamaan ääniä pienituloisten keskuudesta, että en voinut olla käyttämättä tätä vähäistä aikaa tämän toteamiseen.

14.35 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Toimeentulotukea saaville maksettava bonus on herättänyt laajaa keskustelua täällä eduskunnassa. Kuten on tullut esille, niin perussuomalaiset ehdottivat vastalauseessaan, että määräraha voidaan kyllä korottaa hallituksen esityksen mukaisesti, mutta sen jakamisesta pitäisi päättää kunnissa harkinnanvaraisesti eli kohdentaa se heille, jotka ovat kärsineet eniten koronasta. Kohdentamista on halunnut myös moni asiantuntija.

Haluaisin nostaa vielä yhden asian esille hallituksen rahan jakamisesta. Ministeri Ohisalon kommentti Iltalehdessä 21.9. ”Budjettiriihessä hallitus jakoi avokätisesti rahaa kunnille, ja Ohisalo ei kiistä sitä, että rahanjaossa oli kyse myös kuntavaaleihin valmistautumisesta: ’On se rahanjako varmasti tärkeää kuntavaalien näkökulmasta’.” On aika häpeällistä, että valtion rahoilla aletaan käymään nyt myös vaaleja täällä.

14.36 Tiina Elo vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tilannehan on se, että koronapandemia on valtava maailmanlaajuinen kriisi, joka on koetellut ihmisten hyvinvointia ja jaksamista ennennäkemättömällä tavalla. Ja kuten täällä on todettu, hallitus on

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

tehnyt lukuisia lisätalousarvioita ratkoakseen akuuttia koronavirusta ja helpottaakseen talousahdinkoon joutuneiden asemaa. Tavoitteena on se, että yritykset selviävät, työpaikat säilyvät ja kunnat pystyvät huolehtimaan asukkaidensa hyvinvoinnista. Tämän eteen hallitus jatkaa työtä. — Anteeksi, minun on näköjään aika vaikea hengittää tämän maskin kanssa. — Tässä viidennessä lisätalousarviossa keskeinen satsaus on 60 miljoonan euron väliaikainen epidemikorvaus, jolla tuetaan kaikkein heikoimmassa asemassa olevia. Pidän kyllä erittäin tärkeänä näiden tukien osalta sitä, että ne kohdennetaan aina mahdollisimman hyvin juuri niille, jotka niitä eniten tarvitsevat, oli kyse sitten ihmisistä, kunnista tai yrityksistä.

14.37 Ilkka Kanerva kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muistissa on hyvin kuitenkin vielä hätätilahallitus, jolloin maassa oli 60 000 työtöntä. Muistissa on myös se, kun presidentti Ahtisaaren johdolla muodostettiin 90-luvun alkupuolella erityistyöryhmä selvittämään silloin maassa ollutta valtavaa työttömyyttä. Nyt minä olen vähän epäileväinen sen suhteen — täällä salissa meitä on muutamia vanhoja työministereitä — onko mitenkään teoreettisestikaan mahdollista, että työministeriön toimenpitein päästäisiin tässä asiassa maaliin, ja epäilen, että ei edes hallituksen toimenpitein. Tiedän, että maassa olisi halukkuutta paineisessakin kentässä etsiä vähän laajemmalla pohjalla, leveämmillä harteilla, sellaisia ratkaisuja, joilla voitaisiin käydä myös rakenteellisesti työttömyyden kimpuun. Valtiovarainministeri, miksi tämän tyyppisiin toimenpiteisiin ei ole [Puhemies koputtaa] nyt halua ja mahdollisuutta ryhtyä?

14.39 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jälleen tämä keskustelu epidemikorvauksesta vasemmalta laidalta kuulostaa siltä, että haluaisin kysyä, miksi te ette sitten nosta perusturvan tasoa pysyvästi. [Aki Lindén: Hyvä ehdotus! — Välihuutoja] Mitä te oikein moralisointte sitä, että te saatte siihen nyt pienen korotuksen vähäksi aikaa? Jos teidän ongelmanne on tämä, minkä te esitte, niin teidänhän pitää nostaa sitä pysyvästi. Mitä näille ihmisille sen jälkeen tapahtuu, kun teidän kertakorvauksenne loppuu?

Yleisesti ottaen tunnelma, ilmapiiri, Suomessa muutenkin kuin tämän terveydellisen tilanteen huononemisen suhteen on mielestäni aika ikävä. Päivittäin saamme lukea työpaikkojen häviämisestä, yt-neuvotteluista, lomautuksista, ihmisten pettymyksestä, näköalattomuudesta. Samaan aikaan pääministeri on kunnostautunut kyseenalaistamaan sitä, mitkä yritykset lomauttavat tai sulkevat toimipisteitä jotenkin oikeutetusti. Mielestäni tämä kertoo sellaisesta hallituksen kaikkivoipaisuuden tunteesta, joka on haitallista ihan kenelle tahansa, varsinkin maan hallitukselle.

14.40 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onko minun mahdollista puhua kuitenkin näin, että minun suuni näkyisi? Tässä minun on todella vaikea puhua.

Arvoisa puhemies! Kun kuuntelee tätä opposition puhetta, niin tässä on häkellyttävän paljon synkistelyä. Edustaja Grahn-Laasonen taisi sanoa, että pitäisi kääntää tämä talouden kierre tilanteessa, jossa me näemme, että hallituksen toimet koronavirusta vastaan ovat olleet itse koronan osalta poikkeuksellisen tuloksellisia, jos vertaamme muihin maihin tässä kauheassa tilanteessa, puhumattakaan taloudellisessa mielessä: me olemme onnistuneet paremmin tässä kuin käytännössä kaikki muut vertailumaat. Mihin suuntaan meidän pitäisi tätä talouden kierrettä kääntää? Onko se sitä, mitä täällä on todettu, että kokoomus ajaa

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

sitä linjaa, että nimenomaan pienituloisilta leikataan? [Timo Heinonen: Höpö höpö!] Ja edustaja Purralta haluaisin suoraan kysyä — kun te äsken kysyitte meiltä, olemmeko valmiita siihen, että toimeentulotukea pysyvästi korotetaan — oletteko te valmiit tukemaan sitä, jos me pyrkisimme pysyvästi korottamaan toimeentulotukea. [Riikka Purran välihuuto]

14.41 Pasi Kivisaari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jotenkin erikoinen tämä perussuomalaisten usein esille tuoma epidemiakorvauskipu. Siis teidän tahdonne — korjatkaa, mikäli olen väärässä — on se, että se tehtäisiin harkinnanvaraisesti. [Aki Lindén: Tai ei ollenkaan!] — Tai ei ollenkaan. — Eli se tarkoittaisi sitä, että kunnissa alettaisiin tekemään köyhyyslistoja siitä, että peukku ylöspäin tai peukku alaspäin [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] perustoimeentulotuen saajille. Minusta se on jotenkin vastoin kaikkea ymmärrystä ihmisen hädästä. [Mauri Peltokangas: Kannattaa käydä katsomassa, miten se nyt toimii!]

Toinen asia, puhemies: Epidemian puhkeamisen jälkeen tämä hallitus on esimerkiksi joksaisessa lisäbudjetissa osoittanut kunnille ja sairaanhoitopiireille huomattavaa tukea. Se on selkeää ymmärrystä siitä, että se ihmisen arki tehdään siellä kunnissa ja kaupungeissa. [Puhemies koputtaa] Jokainen tuki silloin on ihmisen näköistä politiikkaa.

14.42 Kaisa Juuso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt täytyy kyllä sanoa edustaja Lindénille, että hyökkäys on paras puolustus näköjään. Kuten sanoin jo sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, tämä koko lakiesitys oli erittäin huonosti valmisteltu erittäin pikaisella aikataululla. Se, että Suomessa aletaan jakamaan sosiaaliturvaa ilman tarveharkintaa, on ennenkuulumatonta. [Iiris Suomela: Siinä on tarveharkinta!] Ilman muuta tämä olisi pitänyt jakaa kuntien harkinnanvaraisen toimeentulotuen kautta. Tätä perussuomalaiset esittävät.

14.43 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun täällä edustaja Kiljunen totesi, että oppositio, erityisesti kokoomus, synkistelee, niin kyllähän asia on niin, että kun katsoo näitä lukuja täällä, niin valtio velkaantuu, mutta työllisyystoimia ei näy. 17,8 miljardia on nettovelkaantumisen, ja kuten edustaja Vartiainen totesi, niin ne työllisyystoimet ovat todettavissa jopa niin vähäisinä, että todellinen luku on mahdollisesti vain 5 000 työllistä näiden toimien lopputuloksena.

Me kokoomuksessa olemme esittäneet ohjelman, joka voisi tuoda 120 000 työllistä. Myöskin edustaja Filatov tuossa totesi, että koronan hoito on parasta työllisyyden hoitoa — olen samaa mieltä, mutta vain osittain, koska kuten me tiedämme, niin meillä on paljon sellaisia ongelmia, jotka olivat olemassa jo ennen koronaa. Työmarkkinoiden ja työelämän rakenteellisia uudistuksia tarvitaan, ja nyt ei voi muuta kuin todeta, että ne, ikävä kyllä, loistavat poissaolollaan.

Mutta, arvoisa puhemies, kysyisin kuitenkin vielä ministeriltä: mitä aiotte tehdä koronatuella, mitä tulee tapahtuma-alaan ja matkatoimistoalaan, jotka ovat lähes täysin ilman tukea tällä hetkellä?

14.44 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Uskon, että edustaja Sarkomaa itsekin tietää, että hän huolellisesti väärinymmärsi. Se, että Suomen bkt on tipunut vertailumaita vähemmän, antaa tietenkin syyn arvioida tyytyväisyydellä sitä, mitä

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

on tähän mennessä tehty, mutta sellaista, että joku olisi tyytyväinen siihen talous- tai työllisyystilanteeseen, mikä on edessä, ei kukaan ole väittänyt.

Mutta sitä suuremmalla syyllä, arvoisat kokoomuslaiset kollegat, kun te nyt katsotte, minkälainen haaste tästä jää julkiselle taloudelle tulevan vuosikymmenen aikana, että edes saadaan velkasuhde vakautettua vuosikymmenen loppuun mennessä, ja te olette esittäneet autoverojen, varainsiirtoverojen, perintöverojen, miljardiluokan tuloverojen ja aivan erityisesti hyvätuloisille tehtäviä tuloveron kevennyksiä, joita viime aikoina olette esittäneet, niin kysyn nyt valtiovarainministeriltä: näettekö mahdollisena tällä vuosikymmenellä tehdä miljardien, miljardien tuloveron kevennyksiä ja samaan [Puhemies koputtaa] aikaan vakauttaa julkista taloutta?

14.45 Janne Sankelo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on pitänyt kokoomusta välillä ilonpilaajana tässä ”hei, me lainataan ja lunastetaan samalla vaalilupauksia” -meiningin keskellä. Siltä se kuulostaa. Koronan aiheuttamaa talouskriisiä pitää kokoomuksenkin mielestä hoitaa, mutta samalla pitää olla uskottava suunnitelma talouden tasapainottamiseksi, ja se puuttuu edelleen. Se puuttuu myös tästä lisätalousarviosta.

Miljardeja on mennyt, mutta rohkenen nyt kysellä myös tämän itse lisätalousarvion puitteissa yhden 100 miljoonan perään, jota joskus, arvoisat kollegat, pidettiin isona summana näissä keskusteluissa. Tuulivoimatuotantoon ohjataan 104 miljoonaa euroa lisää sähkön ja päästöoikeuksien hintojen laskun johdosta. Miltä tulevat vuodet näyttävät tämän hetken osalta? Miltä sähkömarkkina näyttää? Kasvaako tämä lasku jatkossakin, vai joko vanhempia tuulivoimaloita alkaa tippumaan määräaikaisen tuen piiristä?

14.47 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Tuo 75 euron epidemialkorvaus ennen koronakriisiä toimeentulotukea saaneille [Iiris Suomela: Ei vaan sen aikana!] ei mennyt koronakriisin johdosta työttömäksi jääneille. [Aki Lindénin välihuuto] Yksikään sellainen ei nyt ollut tämän piirissä. Kun te koko ajan sanotte, että perussuomalaiset ja kokoomus ovat sitä määrärahaa vastustaneet, niin se ei pidä paikkaansa. [Iiris Suomelan välihuuto] Se täytyy tässä korjata, eli alkää välittkö tuollaista väärää tietoa.

Siinä vastalauseessahan esitettiin nimenomaan sitä tuen kohdistamista heikoimmassa asemassa oleville lapsiperheille, siis köyhimmille lapsiperheille, jotka ovat toimeentulotuen varassa, esimerkiksi sen lapsen kotonaolosta johtuneisiin lisäkustannuksiin tai sitten vaikka riskiryhmäläisille, jotka esimerkiksi ovat joutuneet tilaamaan ruokaa kotiin tämän karanteenin tai eristymisensä takia. Eli me esitimme sitä jaettavaksi eri tavalla [Puhemies koputtaa] asiantuntijalausuntojen pohjalta.

14.48 Mirka Soinikoski vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuluvan vuoden viides lisätalousarvio jatkaa koronan aiheuttamien vaurioiden korjaamista. Koska jokaisen elvytykseen käytetyn euron voi käyttää vain kerran, on meidän päätös kerrallaan torjuttava koronan ohella taloustaantumaa ja ilmastokriisiä. Jälleenrakentamista on tehtävä tulevaisuuden, ei menneisyyden ehdoilla.

Lisätalousarviossa esitetään öljylämmityksestä luopumisen avustusprosentin tuplausta. Näin vauhditetaan kuntien ja kotitalouksien energiaremontteja sekä luodaan tarvittavia kestävä kehityksen työpaikkoja.

Hallitus kantaa huolta myös sosiaalisesta kestävydestä. Lisätalousarviossa esitetty väliaikainen epidemialkorvaus auttaa heitä, joihin koronakriisi on iskenyt koviten. Meillä ei

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

ole varaa jättää inhimillistä korjausvelkaa tulevien sukupolvien maksettavaksi, kuten tehtiin 90-luvun lamassa. Kuntia ja sairaanhoitopiirejäkään ei jätetä yksin selviämään koronasta.

Oppositio on moittinut viidettä lisätalousarviota liian teknisluonteiseksi. Nyt kuitenkin keskitytään välttämättömiin määrärahatarpeisiin tilanteessa, jossa [Puhemies koputtaa] viruspandemia ravistelee koko maailmaa. Tämä on hyvä muistaa.

14.49 Jussi Saramo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kokoomus lisäisi rajusti velkaa veronkevennyksillä, vaikka aika hyvää näyttöä on siitä, että menoelvytys on veroelvytystä tehokkaampaa. Me olemme Suomessa käyttäneet keskimääräistä vähemmän rahaa, olemme velkaantuneet vähemmän, ja siitä huolimatta tulokset ovat olleet keskimääräisesti ehkä jopa parhaita koko Euroopassa. Erikoista, että tämä ei teille käy. Itse asiassa, vaikka palvelualat ovat pulassa kaikkialla koronan takia hallituksesta riippumatta, yritysten voittoaste oli keväällä huhti—kesäkuussa korkeammalla kuin kertaakaan kymmeneen vuoteen. [Sari Sarkomaa: Itsekuhu jatkuu!] Ihmetellä täytyy tällaisia puheenvuoroja, että nyt pitäisi kaikkia yrityksiä tukea, yritysten omistajia, jakaa rahaa tällaisessa tilanteessa, jossa tarvittaisiin nimenomaan täsmäapua niille yrityksille, jotka tästä koronasta kärsivät, niille ihmisille, jotka koronasta kärsivät. Toki kokoomus vieläpä suuntaisi tulo-veron kevennyksensäkin kaikkein [Puhemies koputtaa] isotuloisimmille, vaikka tiedetään, että se olisi kaikkein tehottomin tapa [Puhemies koputtaa] tätä veroelvytystä tehdä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Tähän debattiin otetaan vielä yksi vastauspuheenvuoro, ja sen jälkeen ministeri Vanhanen.

14.50 Juha Mäenpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Saramo puhui siitä, että juuri niitä yrittäjiä, joita korona on kohdannut, pitäisi tukea. Minä voin kertoa teille fysioterapeutista, joka on tehnyt paljon Kelan asiakkaitten kanssa töitä. Olisi hyvin oletettua ollut, että hän saa tätä yksinyrittäjien tukea, mutta teidän hallituksenne laatimien ohjeiden mukaan hän ei saa sitä, koska hänellä on ollut tammikuussa kolme päivää yksi henkilö töissä kiireapuna. Siinä Saramolle terveiset.

Minä nyt kehottaisin teitä kaikkia muitakin tutustumaan siihen Lafferin käyrään ja siihen, miten se verokertymä saadaan suureksi. Me olemme ohittaneet sen lakipisteen jo. [Iiris Suomela: Ei olla! — Jussi Saramo: Kannattaa kuunnella asiantuntijoita tässäkin asiassa!] — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen, 5 minuuttia.

14.52 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! Ehkä pääviesti kuitenkin tästä keskustelusta ja eduskunnan käsittelystä on se, että lisäbudjetti hyväksytään määrärahojen osalta sellaisenaan, niihin ei ole muutosehdotuksia olemassa.

Muutama huomio tästä keskustelusta:

Edustaja Vähämäki ja edustaja Sankelo ottivat esille tuulivoiman syöttötariffisumman merkittävän kasvun, yli 100 miljoonaa euroa. Sen perusteluhan on se, että sähkön hinta on laskenut ja päästöoikeuksien hinta on laskenut tuulivoiman tuotannon kasvaessa. Vaikka se on suuri summa, niin toisaalta vastaavasti sähkönkuluttajat, sähkönkäyttäjät ovat sähkön yleisen hinnan alentuessa saaneet myös merkittävän hyödyn. Eli aikanaan käyttöön

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

otettu syöttötariffijärjestelmä on tuottanut meille valtavasti uutta sähköntuotantoa, se on alentanut kaikkien sähkökäyttäjien kustannuksia, ja tästä on maksettu. Mutta se järjestelmä muutettiin jo ja se astui voimaan 1. marraskuuta 2017, niin että sen jälkeen ei enää ole uusille myönnetty syöttötariffia, mutta niitä vanhoja on. Edustaja Sankelo kysyi, missä tahdissa niitä putoaa pois. Kahdentoista vuoden sopimusten mukaan asteittain, mutta minulla ei ole tarkempaa käyrää tästä.

Tuloverosta, tuloverolla elvyttämisestä oli useita puheenvuoroja. Oma kantani ja hallituksen kanta tässä tilanteessa on se, että meidän perusanalyysimme kulkee niin, että suurin syy kotitalouksien kulutuskäyttäytymiseen on tällä hetkellä yleisen tilanteen luoma epävarmuus, turvattomuuden tunne tämän epidemian edessä, ja meillä ei ole sellaista arviota uskoa, että tuloveron alennus käynnistäisi kulutuksen ja olisi luomassa niitä positiivisia vaikutuksia, joita on. [Sanni Grahn-Laasonen: Ruotsissa näin on käynyt!]

Sitten toisekseen kokoomushan on esittänyt miljardin euron tuloveron alennusta. Kyllä tähän liittyy myös se, mitä se tarkoittaisi. Meillähan valtion tulovero tällä hetkellä tuottaa viisi ja puoli miljardia euroa, ei sen enempää. Siitä miljardi pois — se on viidenneksen osuus pois. Jäljelle jäisi neljä ja puoli miljardia euroa verotuloja. Kun katsotaan koko yhteiskunnan kustannuksia, valtio ja kunnat mukaan lukien, niin voidaan laskea, että sen jälkeen olisiko noin viitisen prosenttia enää meidän yhteiskunnan rahoituksesta valtion tuloverotuksen piirissä. Tästä samasta temasta taidetaan keskustella parhaillaan tuolla USA:ssa presidentinvaalikampanjassa: mitenkä liittovaltiolle maksetaan veroja. Edustaja Lindtman kysyi tämän vuosikymmenen näkymää. Kyllä minun on vaikea nähdä sellaista päätöksentekoa, jossa näin merkittäväällä osuudella valtio luopuisi tuloveroistaan.

Toimeentulotuesta on käytetty useita puheenvuoroja. Ymmärrän hyvin tämän keskustelun, joka tässä on käyty. Tällä 60 miljoonan erällähan maksetaan 800 000 75 euron tukisummaa, kuukausitukea toimeentulotukeen. Joskus päätöksenteossa kannattaa ottaa huomioon myös ikään kuin se toimeenpanovaihe. Kannattaisiko näiden 800 000 päätöksen siirtäminen kunnille yksittäisten tukikuukausien osalta harkinnanvaraisena tehdä? Itse väittäisin, että se olisi aika epätarkoituksenmukaista. Tässä varmaan ei kaikki osu ihan parhaalla tavalla kohdalleen, vähän samalla tavalla kuin yritysten kustannustuessa ja ylipäättään tänä vuonna käytetyissä tukijärjestelmissä. Joskus on järkevämpää kokonaistalouden kannalta ottaa yleiset jakoperusteet käyttöön kuin tehdä vain yksilöityjä ratkaisuja. Osaan ennakoida sen, että joudumme vuoden viimeiseen lisäbudjettiin ottamaan merkittävän summan kustannustukena tai vastaavatyypisenä tukena työpaikkojen ja yritysten säilyttämiseksi, ja sen sääntöjä laadittaessa on otettava oppia niistä kokemuksista, joita keväällä ja kesällä on saatu.

Minusta se, että näitä maksuhojennuksia tai maksulykkäyksiä ei otettu niin paljon käyttöön eikä myöskään kaikkea kustannustukea ole vielä käytetty, kertoo siitä, että hallitus ja eduskunta varautuivat suurempaan tarpeeseen kevään ja alkukesän aikana. On paljon tultu kritiikkiä siitä, että se tuki ei ole ollut tarkoituksenmukaisinta ja osunut kohdalleen, ja nämä kokemukset [Puhemies koputtaa] täytyy luonnollisesti ottaa huomioon ja pyrkiä siihen, että loppusyksystä päätettävä kustannustuki olisi sellainen, että se ei jättäisi varjoon mitään sellaisia elinkeinoryhmiä, jotka tukea tarvitsevat.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt siirrymme puhujalistaan.

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

14.57 Sari Essayah kd: Arvoisa rouva puhemies! Ihan lyhyesti vielä tähän verokeskusteluun: varmasti tässä salissa kuitenkin voisimme olla yhtä mieltä siitä, että kulujakaan ei olisi hyvä kiristää elikkä sitä kautta kansalaisten ostovoimaa syödä. Ja siitä kristillisdemokraatit ovat huolissaan, että tällä hetkellä meillä on nähtävissä ainoastaan sitä, että erilaisten maksujen ja erilaisten verojen ja sosiaaliturvamaksujen kiristysten kautta meillä kansalaisten ostovoima heikkenee. Tämä ei ole hyvää kehitystä, ja siksi voi ajatella sitä vastapainoa, olisiko sitten oikein kohdennetuilla veronkevennyksillä, esimerkiksi vaikka lapsivähennyksellä, jotakin sellaista hyötyä, mikä toisi kansalaisille sitä ostovoimaa, kohdistuisi vielä perheisiin, jotka ovat näinä aikoina varmasti joutuneet lisäkuluja kantaan.

Arvoisa rouva puhemies! Teen vastalauseen 3 mukaiset lausumaesitykset, joissa eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömästi toimeen kattavien ja vaikuttavien työllisyystoimien aikaansaamiseksi, ja eduskunta sitten edellyttää myös, että hallitus laatii suunnitelman julkisen talouden vakauttamiseksi. Ja, arvoisa rouva puhemies, vielä kolmantena, viimeisenä lausumaesityksenä eduskunta edellyttää, että hallitus aloittaa uusiutuvan energian tuotantotuen korjaamisen, sillä se nykymuodossaan aiheuttaa suuria ennakoinnattomia menoeriä valtiontaloudessa.

Ja niin kuin täällä valtionvarainministeri totesi, tuolla valtiovarainvaliokunnassakin katsoimme tätä kohtaa, että kyllähän, kun se 100 miljoonaa yhtäkkiä valtiontaloudessa heittää, se on suuri heitto, ja siinä mielessä oli hyvä tietysti kuulla, kun ministeri kävi perusteellisesti läpi, mistä tämä johtuu. Mutta tämäntyyppiset heitot ovat tässä tilanteessa — ja ne ovat normaalitilanteessa — liian suuria. — Kiitos.

14.59 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Teen vastalauseen numero 2 mukaisen muutosehdotuksen. Tämä kokoomuksen vastalause pitää sisällään kaiken kaikkiaan kuusi lausumaehdotusta, joissa muun muassa esitämme työllisyystoimia tässä vaiheessa — niitä olisi pitänyt tehdä jo paljon aiemminkin, ja kokoomus on määrätietoisesti niitä myös esittänyt.

En malta olla kommentoimatta lyhyesti tuota edellä käytyä keskustelua ja valtiovarainministeri Vanhasen ajatusta, joka lähentelee tällaista tietynlaista himoverottamisen ihannoitua. Mielestäni tuo viittaus valtameren taakse oli ehkä jo jollain tavalla asiaton. Täytyy muistaa, että viime kaudella itse asiassa keskustan ollessa vielä keskellä ja kokoomuksen kanssa mukana samassa hallituksessa työn verotusta kevennettiin puolellatoista miljardilla. [Kai Mykkänen: Oliko se nyt virhe?] Tähän maahan syntyi viime kaudella yli 140 000 työpaikkaa. Eivät verotulot silloin romahtaneet, vaikka työn verotusta kevennettiin, vaan itse asiassa valtion kassaan tulleet verotulot kasvoivat. Tämä on se politiikka, johon Ruotsin sosiaalidemokraatit uskovat, johon Ruotsin vihreät uskovat ja johon Ruotsin keskusta uskoo. [Johannes Koskinen: Entä moderaatit?] Mutta Suomessa nämä puolueet ovat asemoituneet niin vasemmalle talouspolitiikassa, että ainoa ratkaisu on veronkorotukset ja näiden kautta ostovoiman heikkeneminen merkittäväällä tavalla.

Arvoisa puhemies! Pääosiltaan tämä lisätalousarvio on kannatettava. Lisätalousarvioon kuitenkin sisältyy ilmeisiä puutteita, ja sen takia jouduimme jättämään tähän vastalauseen. Puutteita olemme käyneet tarkemmin läpi tässä tekstimuodossa olevassa vastalauseessamme. Me olemme määrätietoisesti peräänkuuluttaneet ennen muuta työllisyystoimia. Olemme tuoneet esille huolen velkaantumisesta, mutta meidän kritiikkimme koko ajan, läpi tämän koronakriisin, on kohdistunut siihen, että samaan aikaan tämä hallitus ei ole kyennyt

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

tekemään juuri lainkaan rakenteellisia uudistuksia, työllisyysuudistuksia, reformeja, joilla työllisyys paranisi pysyvämmiin ja pitkäkantoisemmin. Tämä on se kritiikin kärki, mikä on esille noussut.

Nytkin budjettiriihessä hallituksen piti tehdä työllisyystoimia 30 000 työllisestä, mutta nyt näytti siltä, että pelkkä näkymä niistä hallitukselle riitti. Valtiovarainministeriön virkamiesten arvio kertoi, että tosiasiallinen luku on jotain 14 000–17 000 työllisen luokkaa. Tästä kun otetaan pois vasemmistohallituksen aiemmin tekemät päätökset, jotka ovat lisänneet maahan työttömyyttä, niin luku on vielä huomattavasti vaatimattomampi. Pelkästään se, että nostetaan tavoitetta, rimaa johonkin, ei riitä. Tämän maan tulevaisuutta ei pelasta, jos riman alta mennään, että heilahtaa. Ja tämä on se huoli, josta tulemme tämänkin syksyn aikana puhumaan ja pitämään sitä esillä, sillä me emme voi valitettavasti näin hultatonta menoa olla hyväksymässä.

Arvoisa puhemies! Tein tuossa edellä esityksen, jossa on siis kuusi lausumaehdotusta, ja näissä esitämme muun muassa sitä, että tämäntyyppisessä tilanteessa olisi järkevää mahdollistaa paikallinen sopiminen kaikissa suomalaisissa yrityksissä, luottaa siihen, että yrityksissä työntekijät ja työnantajat yhdessä etsisivät keinoja selvittää tämän kriisin yli. Nyt valitettavasti, niin kuin debattipuheenvuorossani totesin, hallituksen toimet ovat reagointia usein vasta siihen, kun irtisanomisia, tehtaiden alasajoja tai yt-neuvotteluja tulee. Nyt tarvitaan ennen muuta toimia, jotka parantaisivat yritysten luottamusta tähän hetkeen, ennen muuta tulevaisuuteen, ja näitä uudistuksia kokoomus peräänkuuluttaa.

15.04 Pasi Kivisaari kesk: Puhemies! Koronaepidemia on laittanut talouden koviin. Se on laittanut myös budjettirahoituksen repeilemään liitoksistaan. Yhteiskunnan tukipilarit ovat olleet vaikeuksissa, eikä valtio ole voinut katsoa sitä sukellusta sivusta. Puhutaan ennennäkemättömistä toimenpiteistä. Tämä budjettiesitys mukaan lukien hallitus tukee esimerkiksi kuntia ja sairaanhoitopiirejä tänä ja ensi vuonna noin 2,9 miljardilla eurolla. Jokainen tässä salissa tietää sen välttämättömyyden; kuntien ja sairaanhoitopiirien tukeminen on tässä kohtaa isänmaallinen teko, ihmisen paremman arjen kokoinen.

Meillä lienee laaja yhteisymmärrys siitä, että kuntatalouden hoito, koronatestaaminen, jäljitys tai rokottaminen eivät saa jäädä siitä kiinni, että hallitus ei anna pelimerkkejä. Velkaannumme, mutta samassa suossa ovat muutkin maat. Miljardien lisäksi valtionvelkaa on hyvä tarkastella myös suhteessa muihin maihin. EU:n rahoituspaketti ja yksittäisten maiden päätökset kertovat selvästi, että nyt elvytetään. Mikäli näin ei tehtäisi, jättäisimme paitsi valtion myös yksittäisen ihmisen oman onnensa nojaan. Se ei olisi hyvinvointipolitiikka vaan pahoinvointipolitiikka.

Puhemies! Kuntien tukeminen on tässä kohtaa ihmisläheistä hallituspolitiikkaa. Tiedämme, että kuntien talous on ollut pitkään ongelmassa jo ennen korona-aikaa. Talousvaikeudet ovat valitettavasti myös johtaneet siihen, että parhaillaankin useat kunnat lomauttavat henkilöstöään. Tämän vaikutukset ovat suoraan iholla niin päiväkodeissa, kouluissa kuin sosiaali- ja terveyspalveluissa. Puhemies, hallitus astelee nyt voimalla tätä suuntausta vastaan. Sen tavoitteena on, että ihmisten peruspalvelut ja kuntien työntekijät paiskaisivat taas yhdessä kättä ja että tekeviä käsiä siis olisi tarpeeksi. Yhteiskunnan rattaat on pidettävä pyörimässä ja sen tukipilarit pystyssä. Kiitän hallitusta sen toimista talouden — ja tässä kohtaa erityisesti kuntatalouden — pelastamiseksi.

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

15.07 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! Kannatan edustaja Sari Essayah'n tekemiä lausumaehdotuksia, lausumaehdotuksia ykkönen, kakkonen ja kolmonen, jotka löytyvät tähän mietintöön liitetystä kristillisdemokraattien vastalauseesta. Erityinen huomiomme tässä 1. lausumaehdotuksessa kiinnittyi siihen, että hallituksen tulisi todellakin ryhtyä välittömästi toimeen kattavien ja vaikuttavien työllisyystoimien aikaansaamiseksi.

Jos ajatellaan tätä taloustilannetta, jossa nyt olemme, niin eduskuntaryhmämme on tukenut hallitusta näissä lisäbudjettien päälinjauksissa, joissa koronatoimien vuoksi on jouduttu velkaantumaan lisää. Nämä toimet ovat olleet tarpeellisia ja välttämättömiä tässä tilanteessa, mutta näiden lisäksi tarvittaisiin ehdottomasti niitä työllisyystoimia ja rakenteellisia uudistuksia, jotka loisivat luottamusta siihen, että tämä velka pystytään tulevana vuosina myös maksamaan. Aivan erityisesti me tarvitsemme toimia, joilla voidaan lisätä työvoiman tarjontaa, työvoiman liikkuvuutta ja joilla parannetaan kannusteita työn vastaanottamiselle. Tässä yhteydessä haluaisin kiirehtiä myös tätä sosiaaliturvauudistusta, jonka tavoitteena olisi se, että näitä työn vastaanottamisen kannusteita lisättäisiin ja esteet saataisiin poistettua. Toivon sitä, että tästä sosiaaliturvauudistuksesta ei tule useiden vaalikausien projektia vaan että siinä päästäisiin paremmin eteenpäin kuin tässä sote-uudistuksessa on päästy.

Mutta yrittäjiltä tulee jatkuvasti viestiä siitä, missä viipyvät esitykset paikallisen sopimisen edistämiseksi. Ja näitähän hallituksen sisältäkin, ainakin eräiden puolueiden taholta, on tässä pitkin vuotta lupailtu, mutta mitään päätöksiä, mitään esityksiä ei valitettavasti ole tullut. Sen lisäksi tarvittaisiin oppisopimuskoulutuksen lisäämistä, ja ehdotan siinä tätä porrastamista näiden harjoittelupalkkojen osalta, ja tietenkin myös tukeen ja ohjaukseen tarvitaan lisää panostuksia. Samoin tarvittaisiin ansiosidonnaisen työttömyysturvan uudistamista ja porrastamista. Ja sitten hallituksen kyllä tulisi nyt nöyrästi tarkastella uudestaan myös kotitalousvähennyksen leikkausta ja myös polttoaineverotuksen kiristystä, koska ne ovat taas lyöneet korville näitä työllisyystavoitteita. Sen takia mielestäni nämä tulisi ottaa uuteen tarkasteluun.

Sitten haluaisin valtiovarainministeriltä kysyä, oletteko tutustunut Viron malliin yrittäjätalouteen. Siellähän on otettu käyttöön tällainen yrittäjyyden hallinnollista taakkaa vähentävä, keventävä yrittäjätali, jossa luonnollinen henkilö voi avata tällaisen tilin ilman, että henkilö ilmoittautuu yrittäjäksi tai pitää kirjaa tuloista tai kuluista, ja kaikki tapahtuu automaattisesti yritystilin kautta. Eli esimerkiksi rakennuksessa, remontoinnissa, lastenhoidossa, siivouspalvelussa ja niin edelleen, tämäntyyppisissä töissä, joihin ei liity suuria liiketoimintakustannuksia, pystytään ilman erillisiä hallinnollisia toimenpiteitä ja raportteja ja kirjanpitoa tätä yritystoimintaa harjoittamaan, ja näin voitaisiin lisätä yrittäjyyttä ja vähentää harmaata taloutta.

Eli monia toimenpiteitä voitaisiin tehdä, jos vain päätöksiä saataisiin aikaan.

Ja, arvoisa puhemies, lopuksi haluan vielä todeta: täällä on käyty keskustelua nyt tästä väliaikaisesta epidemiakorvauksesta, mikä on sinänsä kannatettava asia, ja tätä ryhmämme tukee, mutta kyllä valitettava tosiasia on se, että vain pieni osa tästä kohdentuu [Puhemies koputtaa] perheille, joten kyllä mielestäni tämä kohdentumiseen kohdistuva [Puhemies koputtaa] kritiikki on aiheellista.

15.13 Iris Suomela vihr: Arvoisa puhemies! Jos talouskriisejä ei hoideta hyvin, ne osuvat kaikista kovimmin kaikista heikoimmassa asemassa oleviin. Näin kävi niin 90-luvun laman kuin vuoden 2008 talouskriisin kohdalla, ja tästä me maksamme valitettavasti edel-

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

leen inhimillisesti ja taloudellisesti kallista hintaa lisääntyneiden huostaanottojen, mielen-terveysongelmien ja työkyvyttömyyden myötä. Näiltä ongelmilta olisikin syytä jatkossa välttää, nimenomaan jotta yhä useampi suomalainen esimerkiksi pystyisi ja jaksaisi käydä töissä. Niin sosiaalityöntekijät kuin opettajat nostivat tämän saman huolen esiin jo korona-kevään aikana, ja myös THL on todennut, että pahiten koronaviruksesta ovat kärsineet ne, joilla meni jo valmiiksi heikommin. Monet keskeisen tärkeät palvelut, kuten Kelan toimipisteet, leipäjonot ja sosiaalitoimistot, sulkivat ovensa, ja etäpalvelujen käyttö etenkin kaikista vaikeimmassa asemassa olevilla, esimerkiksi ikäihmisillä, valitettavasti ei lähtenyt heti sujumaan. Asunnottomien palveluja rajattiin, lähisuhdeväkivalta lisääntyi, osa oppilaista putosi koulunkäynnin tahdista kokonaan, ja tämä ongelma korostui etenkin niiden kaikista köyhimpien perheiden lasten kohdalla. Meillä ei ole varaa menettää yhtäkään lasta tai nuorta, mutta toisaalta toimiva hyvinvointivaltio ei jätä myöskään yhtäkään aikuista katujoaan. Siksi tämä hallitus priorisoi etenkin kaikista heikoimmassa asemassa olevien suomalaisten auttamisen. Tämä näkyi jo viime syksynä, kun hallitus korotti perusturvan tasoa.

On kuitenkin ihmisiä, jotka putoavat perusturvan ja ensisijaisten etuuksien verkosta läpi, joiden tulot eivät riitä elämiseen ilman lisätukea. Heitä varten meillä on olemassa tarkasti tarveharkintainen toimeentulotuki. Väite siitä, etteikö myös toimeentulotuen perusosa olisi tarkasti tarveharkintainen, on yksiselitteisen väärä. Asia on täysin päinvastoin. Mietin, miltä tuntuu olla se toimeentulotukea joka kuukausi hakeva suomalainen, joka toimittaa tarkat tilitietonsa viranomaisille jatkuvasti todistaakseen, että ilman tukea hän ei pysty ostamaan ruokaa ja lääkkeitä, hän ei selviä vuokrastaan, on riski asunnottomuuteen, nälkään, sairauksien pahenemiseen.

Nämä ovat nimittäin niitä ihmisiä, joille toimeentulotuki kohdistuu, ja on ollut surullista huomata, että välillä tämä meinaa tässä salissa unohtua: se kaikista köyhimpien suomalaisten arki ei selkeästi ole tuttua kaikille meistä. Mutta siitä huolimatta meidän on pystyttävä tekemään päätöksiä, joilla nimenomaan heidät pidetään pinnan yläpuolella — muuten maksamme kallista hintaa niin inhimillisesti kuin taloudellisesti. [Mari Rantanen: Työkin olisi kiva!] Nämä ihmiset eivät ole voineet hävitä euromääräisesti eniten, sillä heillä oli jo valmiiksi vähiten. Esimerkiksi 20 euron tulonmenetys on aivan eri asia minulle tai teille, kollegani, kuin ihmiselle, jolle se raha tarkoittaa esimerkiksi koko perheen kuukauden viimeisten päivien ruokamenoja. Tämä ei tarkoita, että he eivät tarvitsisi tai ansaitsisi apua, vaan nimenomaan päinvastoin ne, jotka olivat vaikeassa asemassa jo aiemmin, tarvitsevat sitä apua kaikista eniten.

Myös lapsiperheissä on ollut tiukkaa. Toimeentulotuen piirissä on Suomessa yli 100 000 lasta. Se on yli 10 prosenttia Suomen lapsista. Nämä ovat niitä kaikista haavoittuvimmassa asemassa olevia lapsia. Samalla ei pidä toki unohtaa, että valitettavasti toimeentulotukeen joutuu turvautumaan myös moni ikäihminen, kun esimerkiksi pienimmät eläkkeet eivät meinaa riittää elämiseen, ja ikäihmisiin me tiedämme koronan osuneen pahasti. Tiedämme, että vaikkapa nämä uudet etäpalvelut ovat sellaisia, joita ikäihmisten on haasteellista käyttää.

THL on tätä selvittänyt, on käynyt laajasti läpi, mikä se kaikista heikoimmassa asemassa olevien suomalaisten tilanne on. Onkin syytä todeta, että siinä missä oppositio vastalauseessaan korostaa lisäselvitysten tarvetta, nähdäkseni on selvää, että heikompiensaisten suomalaisten tarve avulle ja tuelle on kiireinen. Siihen pitää pyrkiä vastaamaan niin nopeasti kuin vain mahdollista. Ja tämä keino valittiin osittain nimenomaan siksi, että tämä on no-

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

pea keino, pienimmän byrokratian keino ja keino, jolla se raha saadaan todella perille niille tarvitseville, kaikista köyhimmille suomalaisille, jotka joka kuukausi selvittävät tarpeensa lisätukeen. Siksi tämä keino on nyt valittu — sen lisäksi että jo aiemmin hallitus [Puhemies koputtaa] on tehnyt lukuisia muita toimia heikompiosaisten suomalaisten tukemiseksi. Siksi on ollut surullista nähdä, että oppositio [Puhemies koputtaa] tätä vastustaa.

15.18 Ari Koponen ps: Puhemies! Täällä on sanottu, että kuunnelkaa asiantuntijoita. Tässä alla muutama lainaus koskien tätä 75 euron koronatukilisää.

”Mutta kohdentuuko tuki juuri niihin, jotka ovat epidemiasta kärsineet eniten? On totta, että toimeentulotuen saajat ovat eri etuuksien saajista kaikista köyhimpiä. Epäselvempää on kuitenkin se, ovatko juuri toimeentulotuen saajat kärsineet epidemiasta eniten. Ja miksi tukemiseen ei käytetä sosiaaliturvassa jo olemassa olevia keinoja?”

”Esityksessä epidemiakorvausta perustellaan sillä, ettei nykyisessä sosiaaliturvassa ole osia, joilla tuen hakijan tai hänen perheensä lisääntyneitä elinkustannuksia voitaisiin poikkeuksellisissa tilanteissa, kuten nyt koronaepidemian aikana, ottaa erikseen huomioon ja korvata. Esitys antaa tältä osin harhaanjohtavaa tietoa, sillä täydentävällä ja ehkäisevällä toimeentulotuella on nimenomaan tarkoitus vastata tämänkaltaisiin tilanteisiin. Sosiaali- ja terveysministeriö antoi maaliskuun lopussa lukuisia toimeentulotuen käsittelyyn liittyviä suosituksia, joilla epidemian luomat poikkeuskulut esimerkiksi koululaisten kotiruokailussa pyrittiin huomioimaan.”

”Epidemiakorvaus kohdistuu ajallisesti tilanteeseen, jossa epidemian ensimmäisen aallon pahin vaihe Suomessa on ohi ja ylimääräiset kulut, kuten kouluruokailu kotona ja elintarvikkeiden kotiinkuljetukset, eivät ole enää kovin ajankohtaisia. Esityksen perusteella epidemiakorvaus vaikuttaa tuelta, jolla hyvitetään kevään epidemiavaiheen vaikutuksia jälkikäteen. Tätä korvauksen jälkikäteislunnetta ja nykyistä epidemiatilannetta ei ole käsitelty ollenkaan hallituksen esityksessä, joten syksyille ajoitetun korvauksen perustelu jää hyvin puutteelliseksi.”

”Väliaikainen epidemiakorvaus olisi kohdistunut tehokkaammin epidemiasta taloudellisesti kärsineisiin, jos korvaus olisi liitetty toimeentulotuen sijasta työmarkkinatukeen ja sen lapsikorotuksiin kuitenkin niin, että korvaus ei vähentäisi toimeentulotuen määrää.”

Nämä ovat kirjoittaneet Heikki Hiilamo, tutkimusprofessori, sosiaalipolitiikan tutkija, THL sekä Jussi Tervola, tutkimuspäällikkö, terveys- ja sosiaalitalous, THL.

15.20 Janne Sankelo kok: Arvoisa puhemies! Aivan ensiksi kannatan edustaja Timo Heinosen tekemiä ehdotuksia.

Sitten muutama sana tähän verokeskusteluun liittyen, jota tämän lisätalousarvion yhteydessä on käyty, koska vaikuttaa edelleen siltä, että vaikka vuosikymmenet ja vuosisadat menevät eteenpäin, niin mikään ei ole muuttunut näitten käsitysten osalta tämänkään salin laitojen osalta. Vasemmiston mielestä on olemassa kakku, joka pysyy ennallaan kaikissa olosuhteissa toimintaympäristön muutoksista huolimatta. Eteenpäin vaan mennään ja ei kuunnella, mitä esimerkiksi yritysmaailmassa tapahtuu. Jaetaan sitten tarvitseville rahoja. Erikoistahan tässä hallituskoalitiossa on se, että keskusta on nyt tämän näkemyksen lukkona hallituksessa.

Arvoisa puhemies! Kokoomuksen mielestä tarvitaan siis kannusteita tähän talouden kaiken leipomiseen, jotta olisi tulevaisuudessa jaettavaa ehkä enemmänkin hyviin kohteisiin ja tarkoituksiin. Niitä kyllä varmasti riittää. Tähän liittyen oikein kohdennetut veronalen-

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

nukset ovat juuri tämäntyyppisiä kannusteita — siitä on tutkimuksiakin: ne kannustavat aktiivisuuteen ja työntekoon — ja kyllä tämänkin pitäisi olla myös vasemmistohallituksen työkalupakissa, kun se on kerran mahdollista.

Tähän liittyen oli ehkä hieman erikoista, että arvostamani valtiovarainministeri Vanhanen tuossa vastauspuheenvuorossaan näki tämän kysymyksen aika lailla nollasummapelinä eli meillä on tietty summa x verotuloja, sitten kun lasketaan verotusta, niin sitten se automaattisesti vähenee. Eli ei nähdä veronkevennysten verokertymää kasvattavia vaikutuksia. On kyllä kieltämättä pettymys kokoomukselle tämä ajattelutapa, jolla kokoomuksen suuntaan sitten vielä naljaillaan, että te ajatte niitä parempiosaisten asioita, kun ei ole kysymys siitä, vaan me haemme toimeliaisuutta, Suomeen uutta työtä, jolla Suomi nousee tämän kurimuksen jälkeen.

15.23 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Jatkan tätä keskustelua tästä aihepiiristä. En ole valmistellut yleistä puheenvuoroa, jossa esittelisin tätä itse asiaa. Sellaisen käytin lähetekeskustelussa.

Edustaja Koponen siteerasi äsken asiantuntijoita, joita me laajasti kuuntelimme tämän asian, siis tämän epidemiakorvauksen, osalta sosiaali- ja terveysvaliokunnassa. On totta, että eräillä asiantuntijoilla oli näkemyksiä siitä, miten tämä olisi voinut kohdentua heidän mielestään vielä paremmin. Mutta kun katsomme sitä kokonaisuutta, että tämä pitää saada nopeasti ihmisille, aivan kuten valtiovarainministeri Vanhanen tuossa puheenvuorossaan osoitti, niin kokonaisuutena katsottiin kuitenkin tämän nyt olevan esityksen olevan riittävän hyvin kohdentuvaa ja ennen kaikkea nopeasti toteutettavissa. Täällä on minusta väärin sanottu, että tämä perustuu ihmisten tilanteeseen ennen koronakriisiä. Tämä perustuu edellisen kuukauden aikana saatuun toimeentulotukeen, ja jokainen edellinen kuukausi tästä hetkestä taaksepäin on ollut kuitenkin tätä korona-aikaa.

Se, että arvostelin ehkä vähän poikkeuksellisen voimakkaastikin perussuomalaisia, johtuu siitä, että kun tämä oli lähetekeskustelussa 1.9., samana päivänä, jolloin me aloitimme tämän syysistuntokauden, niin minä oikein hätkähdin silloin edustaja Halla-ahon käyttämää puheenvuoroa — se oli muuten kello 14.28, luin sen vielä äsken tuolta eduskunnan pöytäkirjoista — koska siellä tuli niin voimakkaasti se viesti, että tämä on väärä toimenpide sen takia, että tämä on tulonsiirto. Tämä sama lukee teidän vastalauseessa: ”Kaikki tulonsiirrot viime kädessä maksetaan työssäkäyvien kukkarosta, ja yhdelle taholle annettu raha on pois joltakin toiselta.” Tämä on tietyllä tavalla niin kuin faktan toteamista, mutta teidän taholtanne nousi hyvin voimakkaasti esille juuri tämä, että tämänkaltaisia tulonsiirtoja ei pitäisi tehdä, ja nyt sitten, kun tätä asiaa on käsitelty valiokunnassa, niin te itse asiassa kannatatte tätä tulonsiirtoa mutta te haluaisitte tehdä sen eri tavalla. Eli tässä on tavallaan nyt ajettu niin kuin kaksilla rattailla: toisaalta arvosteltu tulonsiirtoja, toisaalta sitten kuitenkin ajateltu, että ollaan nyt vähän fiksumpia ja kannatetaan tätä toisenlaisilla perusteilla.

Kokoomuksen vastalauseesta: en aio tässä nyt paikalta käytettyä puheenvuoroa pitkittää kuitenkaan enää pidempää, toteaisin vain, että sehän liittyy ennen kaikkea yleiseen talouspolitiikan linjaan, ja siitä voidaan tässä vielä laajemmin keskustella.

Veroasteista vielä sen verran, että tarkistin juuri äsken OECD:n viimeiset tilastot: Ruotsin kokonaisveroaste prosentti on 43,9, Suomessa 42,4, niin että tuossa nyt varmasti onkin sitten puolitoista prosenttiyksikköä bkt:sta mahdollisuus keventää, jotta päästäisiin sille tasolle, missä Suomessa ollaan tällä hetkellä kokonaisveroasteessa.

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

15.27 Sanni Grahn-Laasonen kok: Arvoisa puhemies! Suurin kritiikki ja ongelma hallituksen koronataloudenhoidossa liittyy työllisyystoimien puutteeseen, niiden tärkeiden rakenteellisten uudistusten puutteeseen, joiden johdosta — kun nämä työllisyysuudistukset puuttuvat — se käytännössä johtaa siihen, että olemme jatkuvasti keskustelemassa tässä salissa tuista ja hätäavusta eikä ole sellaista uskottavaa näkymää, joka viestisi myös tästä talosta ulospäin, että Suomi voi selvitä tästä kestävästä kasvun uralle. Eli uudistukset puuttuvat, samoin uskottavat suunnitelmat siitä, miten tämä velkaantumiskehitys taittuu Suomessa, miten voimme vahvistaa meidän julkista taloutta, jotta meillä on rahoittajat tulevaisuuden aikoina meidän hyvinvointiyhteiskunnan kestävä, tärkeät palvelut ja jotta voimme luoda uskoa myöskin Suomen yrityskenttään siihen, että Suomessa kannattaa työllistää jatkosakin. Me emme pääse tästä tehtaiden sulkemisten ja yt-kierteiden ajasta eteenpäin ilman näitä välttämättömiä uudistuksia, ja valitettavasti budjettiriihi ei tässä tuonut toivoa, vaan oikeastaan voi sanoa, että kävi päinvastoin.

Toin debatissa esille sen, miten eri tavalla Ruotsin taloutta hoidetaan, miten eri tavalla siellä nähdään koronakriisin taloudellisten vaikutusten hoito. Lähdän siitä, että Ruotsin tie taloudessa voisi olla meidänkin tiemme: Enemmän ostovoimaa perheille, työssä käyville ja eläkeläisille. Laajennettaisiin kotitalousvähennystä täälläkin, kuten kokoomus on esittänyt sinnikkäästi. Kevennettäisiin verotusta — ihmettelin valtiovarainministeri Matti Vanhasen puheita siitä, ettei sitä pidetä vaikuttavana keinona. Ruotsissa ajatellaan tästä täysin toisin, ja Suomessakin on lähihistoriassamme esimerkkejä siitä, kuinka työn verotuksen keventäminen lisää talouden dynamiikkaa, lisää työllisyyttä ja myöskin saattaa uusia ihmisiä jälleen työelämään työttömyydestä.

Eli nyt tarvitaan uskottavia työllisyysuudistuksia, jotta syntyy uusia työpaikkoja ja näkymiä paremmasta useammalle, lisää aktiivisuutta talouteen, lisää yrittäjyyttä, lisää kestävää kasvua. Jos emme näihin uudistuksiin kykene, on eduskunta ensi vuonnakin velanoton suomenennätysten äärellä käsittelemässä tukia ja hätäapupaketteja. Se on niin synkkä tulevaisuudenkuva, että onneksi sille on vaihtoehto, ja se löytyy kokoomuksen esittämistä lausumaehdotuksista hyväksyttäväksi.

Esitämme siis tämän lisätalousarvion yhteydessä muun muassa seuraavia toimia:

Kustannustuen korjaaminen, niin että se palvelee myös esimerkiksi matkailu- ja kulttuurialoja. Se, että kustannustukea ei ole käytetty yhtä paljon kuin ennakoitiin, ei välttämättä kerro meille lainkaan siitä, mikä se tarve siellä kentällä on, vaan saattaa kertoa hyvinkin paljon siitä, että se ei ole kaikinensa ollut toimiva instrumentti.

Sama kävi ilmi arvonnäköveron maksujärjestelyn osalta. Esitimme jo valiokuntakäsittelyvaiheessa nollakorkoa, mikä olisi ollut yrityksille selkeä vastaantulo. Paitsi että tämä esitys tuli kovin myöhään eduskunnalle eikä sitä kautta ehtinyt auttaa yrityksiä pahimmassa hädässä, niin sen lisäksi myöskin katsoimme jo silloin, että tämä veroprosentti, 2,5 prosenttia, oli liian korkea, ja siltä nyt myöskin lopputulosten valossa näyttää.

Lisäksi tarvitaan uskottava tapa varmistaa turvallisen ja helpon matkustamisen malli, jotta Lapin ja muun Suomen kasvava matkailuelinkeinon ekosysteemi selviäisi tästä kriisistä.

Me tarvitsemme suunnitelman julkisen talouden vakauttamiseksi, Suomen kilpailukyvyn parantamiseksi, yritysten investointien nostamiseksi ja työllisyyden parantamiseksi.

Lisäksi kokoomus edellyttää, että hallitus tuo viivyttämättä esitykset työllisyyttä lisäävistä uudistuksista siten, että mittakaava on vähintään 100 000 työllistä tämän hallituskauden aikana.

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

den aikana. Tämä mittakaava, johon hallitus on tähdännyt budjettiriihen päätöksillä, 30 000 työpaikkaa, on aivan liian vaatimaton, ja siinäkin valitettavasti hallitus epäonnistui.

Toivon, että nämä lausumat herättävät tässä salissa keskustelua ja saavat myös hallituspuolueet miettimään, että näin emme voi jatkaa.

15.32 Matias Marttinen kok: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on käyty tänään hyvää ja asiallista keskustelua meidän taloustilanteesta tänä korona-aikana ja maan hallituksen toimista ja osin myös niistä toimista, jotka on jätetty tekemättä tämän kriisin keskellä. En malta olla sanomatta sen verran tähän taustaksi, kun keskustelua käydään, että on hyvä muistaa myös se, mistä lähdettiin ennen tätä kriisiä. Maan hallitus oli päättänyt siitä, että se tavoittelee korkeaa työllisyysastetta. Oli asetettu selkeä työllisyystavoite: 60 000 uutta työllistä. Mutta kun tämä hallitus aloitti työnsä, niin sen sijaan, että he olisivat päättäneet näistä toimista, kaikki nämä toimet työnnettiin kolmikantaiseen valmisteluun, ja tästä on nyt jo kohta puolitoista vuotta aikaa. Viime keväänä keskustelimme näistä toimista, missä nämä toimet ovat, ja viime kesänä sitten hallitus päätti, että se tulee asettamaan korkeamman työllisyysastetavoitteen tulevassa budjettiriihessä.

Ja nyt sitten riihen jälkeen, kun katsomme, minkä kaltaisia tuloksia maan hallitus on saanut aikaiseksi, uusia työllisyyspäätöksiä saatiin aikaan vain noin 15 000, ja sinänsä, vaikka ne itse tavoitteet ja asiat ovatkin tärkeitä — siis varhaiskasvatusmaksujen alentaminen ja TE-hallinnon resursointi — ne toimet nimenomaan heikentävät julkista taloutta eivätkä taas vahvista sitä. Näin ollen siis käytännössä maan hallitus ei ole kyennyt tekemään niitä merkittäviä toimia, joilla meidän julkisen talouden pohjaa vahvistetaan, ja sen lisäksi vielä näitä toimia on työnnetty eteenpäin takaisin sinne kolmikantaiseen valmisteluun, mistä ensimmäisen vuoden aikana tuloksia ei ole saatu aikaiseksi.

Nostan, rouva puhemies, tästä esimerkkinä vaikka paikallisen sopimisen, josta olemme tehneet kokoomuksen eduskuntaryhmän kesken lakialoitteen. Siinä on koko kristillinen eduskuntaryhmä mukana ja myös kollegoita perussuomalaisista ja myös yksi keskustan kansanedustaja. Toivon todella, että tämä asia ja aloite etenee hallituksen piirissä, ja pidän kyllä hieman erikoisena sitä, että maan hallitus on sysännyt tämän asian takaisin kolmikantaiseen valmisteluun sen sijaan, että hallitus vain tekisi päätöksen siitä, että myös järjestäytymättömät yritykset pystyisivät käyttämään paikallista sopimista hyödyksi. Se helpottaisi monen pienemmän yrityksen asemaa tämän kriisin keskellä ja myös kannustaisi yrittäjiä palkkaamaan lisää väkeä tulevaisuudessa. Uskon ja toivon, että nyt kuitenkin ministeri Vanhanen ottaa tämän viestin vakavasti ja muuta, koska se, että hallitus on apuluokan priimus, ei vielä kovin paljoa meitä lohduta, vaan kyllä nyt juoksua täytyy parantaa aika paljon vielä.

15.35 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Jatkaisin vielä keskustelua veronalennuksista, koska kokoomushan on esittänyt, että veronalennuksia tehtäisiin noin miljardin edestä. Meidän selityksemme sille on se, että tätä kautta me pystyisimme lisäämään ihmisten ostovoimaa ja ihmiset itse päättäisivät, mitä kautta valtiossa elvytetään, eikä valtio päättäisi heidän puolestaan. Itse koen hiukan loukkaavana sen, että täällä on esitetty syytöksiä siitä, että olisimme kohdistamassa näitä veronalennuksia vain hyväosaisille. Meidän politiikkamme lähtee siitä, että kaikkia ahkeria työtätekeviä ihmisiä kohdeltaisiin tässä samalla tavalla ja saataisiin veronalennukset kaikille.

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

Toteaisin vielä siitä, kun valtiovarainministeri sanoi tuossa äsken, että 5,5 miljardin verokertymästä tältä osin ei voitaisi nipistää miljardia, koska sitten tulisi se vastaavan kokoinen aukko myöskin sinne tulopuolelle. Muistuttaisin siitä, että vuoden 2014 alusta alennettiin yhteisövero 24,5 prosentista nykyiseen 20:een, ja siinä kävi niin, että itse asiassa yhteisöveron tuotto on noussut vuosien mittaan. Se oli silloin 4,4 miljardia ja 2017 jo 5,7 miljardia.

Ja tietysti jos mietitään näitä veronalennuksia, niin samassa yhteydessä kannattaa kyllä puhua myöskin pääomatuloveroista, sillä meillä on tällä hetkellä se tilanne, että yleishyödylliset yhteisöt, kuten ay-liike, saavat verottomia osinkoja, ja on arvioitu, että niiden arvo on luokkaa 500 miljoonaa vuositasolla, luultavasti enemmänkin tällä hetkellä. Olen pannut merkille, että hallitusohjelmassa on maininta siitä, että 5 prosentin lähdevero mahdollisesti tulisi tähän käyttöön, mutta jos mietitään muiden osinkojen verotusta ja pääomatuloverotusta yleensäkin, niin 30, 34 prosenttiahan on se taso, johon pitäisi pyrkiä.

Arvoisa puhemies! Kaikkein tärkeintä meille poliittisille päättäjille on kuitenkin pohtia sitä, miten me saamme työpaikkoja ja investointeja tänne Suomeen. Ne teolliset yritykset, jotka pohtivat Suomea investointipaikkana, arvostavat kestävä ja pitkäjänteistä talouspolitiikkaa ja sitä, että työvoiman hinta, raaka-aineiden hinta, logistiikkakustannukset, energiakustannukset ja niin edelleen ovat maltillisella tasolla. Nyt jos katsotaan Suomen keskustelua, niin puheet kuuden tunnin työpäivästä eivät valitettavasti ainakaan kannusta näihin investointeihin. Me tarvitsemme lisää joustavuutta työpaikoille ja työmarkkinoille, ja keskustelun täytyy kääntyä siihen suuntaan, että me tosiaan saamme investointeja Suomeen.

15.38 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Täällä äskeisessä debatissa hallituksen puolelta kyseltiin, mihin suuntaan kokoomus haluaa talouden kierteen oikein nyt kääntää. Kokoomus haluaa kääntää talouden kierteen siihen suuntaan, että useammalla suomalaisella on töitä. Se on ainoa tie siihen, että suomalainen hyvinvointiyhteiskunta voidaan turvata ja rahoittaa tulevaisuudessakin.

Koronakriisi on ennakoimaton kriisi, josta selviämiseksi on ollut välttämätöntä akuutissa tilanteessa ottaa velkaa. Elvyttävät panostukset on kuitenkin tärkeä suunnata oikein, väliaikaisiin, ei pysyviin lisämenoihin. Toivon, että hallitus voisi vielä kerran harkita sitä, olisiko Suomessakin syytä ottaa elvytyksen mallia Ruotsista. Siellä luodaan työllisyyttä, ostovoimaa keventämällä työn verotusta. Tärkeintä Suomessa olisi ollut nyt se, että sen lisäksi, että hoidetaan koronatilannetta, olisi saatu aikaan työllisyyspäätöksiä ja rakenteellisia uudistuksia. Kuitenkin näiden sijaan hallitus on kyennyt vain ottamaan velkaa, lykkäämään työllisyyspäätöksiä, suunnittelemaan himoverotusta, leikkaamaan kotitalousvähenystä.

Arvoisa puhemies! Kuitenkin on niin, että suomalainen hyvinvointiyhteiskunta ja sen rahoituspohja voidaan turvata vain sillä, että tehdään uskottavia työllisyystoimia, jotta työllisyys paranee, ja että perustetaan koko talouspolitiikka siihen, että yhä useammalla suomalaisella on töitä. Tälle hallituksen nykyiselle linjalle on olemassa myös vaihtoehto. Kokoomus on esittänyt uskottavat toimet siihen, että luotaisiin edellytykset yli 100 000 työpaikan syntymiselle. Toivon, että hallitus tarttuu keinoihin. Keinoja on pöydällä paljon. Nyt vain tekemään työllisyystoimia.

15.41 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Voi tätä kokoomuksen veropopulismin määrää! Täytyy sanoa, että viime hallituksessa — tai puhun nyt siis Sipilän hallituksesta — jossa kokoomuksella oli valtiovarainministerin paikka, kokoomus ei kyllä ajanut edes suurituloisten ansiotulon verohelpotuksia. Silloinhan kyllä kertaalleen sovittiin, että solidaarisuusvero, joka tarkoitettiin väliaikaiseksi, olisi poistettu, mutta kokoomus ei siitäkään pitänyt kiinni. Teot ovat olleet aika pieniä silloin, kun kokoomus on ollut vastuussa. Kyllähän jokainen voi tietysti luetella näitä, mitä veroja voidaan poistaa — siinä vaan ei ole mitään realismia tässä tilanteessa. Uskon, että myös kokoomuksessa on paljon hyvin arvoitelukykyisiä ihmisiä, jotka ymmärtävät, että ainakin tämä ajoitus tällä kertaa meni pieleen.

Eli kokoomus esittää — nyt kun näitä kaikkia keräilee — runsaan 4 miljardin euron verohelpotuksia. Valtion tuloverot taitavat olla siellä 45 miljardin euron luokassa, olleet ainakin, eli noin 10 prosentin verojen katoamista esitetään. Ja tässä on monenlaista: yleinen tuloveroale, sitten 50 prosentin marginaaliveroaste. Siinäkin taitaa olla paljon olennaisempaa se, mistä se 50 prosenttia alkaa, kuin se, mikä se prosentti on, jos kansainvälisesti katsotaan. Sitten esitetään perintö- ja lahjaveron poistamista — tietysti äärimmäisen suosittu ja populistinen ehdotus, johon ei kuitenkaan ole nyt varaa. Sitten autoverosta luopumista — erittäin populistista. Se tosin korvattaisiin korottamalla liikenteen polttoaineverotusta ja vuotuista ajoneuvoveroa. [Pia Viitanen: Ei kai kokoomus usko bensaveroon, hyvänen aika!] — Aivan, tämä tämän hallituksen liikennepolttoaineitten veronkorotus on erittäin vaatimaton, 250 miljoonaa euroa, [Pia Viitanen: Kokoomus haluaa lisää!] verrattuna tuohon autoveron poistamiseen, joka on 770 miljoonaa euroa. — Sitten kokoomus esittää vielä asuntokauppojen varainsiirtoveron poistamista. Näillä sitten ilmeisesti ääniä kerätään tässä tilanteessa, jossa ongelmat ovat kuitenkin hieman toisaalla.

Hallitus varmaan noudattaa sellaista viisasta veropolitiikkaa, ettei kiristä tässä tilanteessa verotusta vaan antaa talouden rauhassa elpyä ja verotulojen sitten kertyä, jolloin sitten voidaan hoitaa näitä velkoja, joita on jouduttu tekemään tämän koronatilanteen takia. On selvää, että taloutta ei pidä tukahduttaa millään tavalla tässä tilanteessa, [Puhemies koputtaa] mutta ei nyt kyllä ole massiivisten verohelpotustenkaan aika.

15.44 Kai Mykkänen kok: Arvoisa puhemies! Pääkysymys on kyllä se, miksi te, hyvä hallitus, uhraatte työllisyyden pysyäkseen yhtenäisinä. Uskon, että tästä on valtiovarainministerin ja useiden muidenkin keskustalaisten kanssa erityisesti — valitettavasti heitä taitaa olla vain yksi täällä salissa — yhteisymmärrys, että kyllähän niitä työllisyysuudistuksia olisi nyt voitu tehdä. Täällä aikaisemmin muutamat vasemmiston puolelta viittasivat, että nyt on aika elvyttää. Miksi ihmeessä se poissulkisi samanaikaiset päätökset niistä uudistuksista, joilla sitten varmistetaan, että viiden vuoden säteellä me saamme vähintään 75 sadasta työikäisestä töihin, me pelastamme toistasataatuhatta koronan takia työttömäksi joutunutta pitkäaikaisesta syrjäytymisestä takaisin omille jaloilleen, töihin, ja samalla pelastamme hyvinvointiyhteiskunnan rahoituspohjan.

Valtiovarainministeri itse sanoi vielä ihan syyskuun alkupäivinä tässä eduskunnan salissa, että hänen omasta mielestään 75 prosentin velkasuhde olisi maksimi, joka voidaan kohtuuskilla ottaa. Näillä teoilla se ampuu yli. Näillä teoilla se ampuu yli, ja me emme kaipa säästölistoja tälle vuodelle varsinkaan, vaan me kaipaamme niitä tekemättömiä töitä, työllisyysuudistuksia. Me olemme esittäneet selvän listan, joka on julkisesti internetissä, yli 100 000 — tarkkaan ottaen 118 000 — työsuhdetta luovan listan. Ottakaa siitä edes puolet, nyt teillä on vain kymmenesosa. Ja kun tässä on juututtu keskustelemaan toimeentulo-

tuesta, niin se olennainen kysymys on se, miten nostetaan ihmisiä jaloilleen töihin, ei yksityiskohdista, autetaanko heitä näin vai noin. Se on epäolennaista. Sinänsä, kun nyt tuista puhutaan, katsokaa vielä kerran, eikö kannattaisi jatkaa sitä yrittäjien työttömyysturvaan pääsyä ilman yritystoiminnan kuoppaamista. Sehän päättyy nyt joulukuussa, jos te ette uusia päätöksiä tee.

Verot: Tässä ollaan sikäli tärkeässä tilanteessa, että mennäänkö siihen, että koronan jälkeen meillä on pysyvästi korkeampi veroaste päällä, vai pystytäänkö menemään kohti Suomea, jossa palkansaajille jää nykyistä enemmän käteen. Olin hämmästynyt äsken valtiovarainministerin vastauksesta debatin päätteeksi, jossa lähditte siitä, että ei ainoastaan tässä suhdannetilanteessa vaan ikään kuin pysyvästi Suomen tuloverotuksen keventäminen olisi väärä ja kohtuuton tie, että se nykyinen valtion tuloverokertymä suurin piirtein pitäisi säilyttää. Onko siis niin, että Suomessa keskusta kannattaa kokonaisveroasteen nousua? Kuntaverotahan tässä nousevat joka tapauksessa lähivuosina, sen me tiedämme, ja sote-uudistus tulee varsinkin isoissa kaupungeissa nostamaan niitä edelleen. Eikö olisi täysin loogista mennä tässä alaspäin? [Puhemies koputtaa]

Sitten tässä äskenkin viitattiin siihen, miten kokoomuksella perintövero, varainsiirtovero, autovero — näissä on kaikissa [Puhemies koputtaa] korvaavat olemassa: luovutusvoittovero perintöveron tilalle, varainsiirtoverossa siirryttäisiin myyntivoittoverotukseen, autoverossa ajoneuvoveroon, niin kuin tässä vähän viitattiinkin. Hei, lukekaa nyt ne ehdotukset loppuun asti, jos te sieltä tavoiteohjelmasta niitä nostatte. [Puhemies: Aika!] Vaihtoehtobudjetissa nämä sitten tullaan selvittämään hyvin tarkkaan, joten tälle populistiselle vasta-argumentille ei jää tilaa.

15.48 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Tämä talousarvioesityshän on pääosin tekninen, mutta se on vähälle huomiolle jäänyt, että tässä on myös sitten yritystukia eli matkanjärjestäjien ja erityisesti maa- ja metsätalouden 30 miljoonan euron tuki, josta toivottavasti myös sitten tuetaan turkistaloutta, joka on jäänyt kaikkien näitten tukien ulkopuolelle.

Minusta edustaja Lindtman aika hyvin kuvasi, miten tässä nyt sitten koronan ja talouden näkökulmasta Suomi on pärjännyt — kaikilla mittareilla kohtuullisesti vertailtaessa Euroopan laajuudesta.

No, sitten tähän aika poskettomaankin väitteeseen edustaja Koposen osalta, että hallitus käy kuntavaalikampanjaa kuntien tukemisella. En kyllä voi ymmärtää. [Juha Mäenpään välihuuto] Kuntatalous on jo edellisen hallituksen jäljiltä ollut suurissa vaikeuksissa, ja keväen reilun miljardin ja tällä 1,4 miljardin tuella nyt sitten pystytään jonkun näköistä siltaa rakentamaan sinne vuosille 20—23. Mutta siellä on näkymä edelleen hyvin harmaa kuntatalouden osalta, ja sen ennustaminen on tietysti vaikeaa. Jos ei tätä kuntatalouden tukipakettia olisi tullut, kunnissa olisi tällä hetkellä laajat yt:t ja opettajien lomautukset käynnissä ja meidän hyvinvointipalvelumme, mitkä kunnat tuottavat, olisivat todella vaikeuksissa. Moni kunta tällä hetkellä rakentaa näitten tukipakettienkin jälkeen kuntatalouttaan ensi vuodelle ja hyvinvointipalveluitamme hyvin pienillä kasvuprosenteilla. Isoissa osissa kuttia kaikesta huolimatta, hallituksen hyvistä kuntien tukipaketeista huolimatta, ovat kehykset miinusmerkkisiä. Ja harva kunta pystyy sinne palveluiden puolelle kasvua rakentamaan.

On hyvä, että hallitus on kuntapaketin lisäksi myös pystynyt tukemaan kuntia ja korjaamaan niitä leikkauksia, mitä koulutuksen sektorille edellinen hallitus teki: siellä on tulevaisuusinvestointien joukossa lukioiden laatuohjelmaa, erityisryhmien rahaa, ryhmäkokoihin

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

rahaa. Ja on äärimmäisen tärkeää, että me nyt siellä koulutuksen puolella sitten rinnan pysymme myös sitä tulevaisuutta rakentamaan, jos siihen vielä otetaan oppivelvollisuusiän nosto. Eli samalla kun kuntataloutta tuetaan tässä kriisissä, niin samalla hallitus myös siten pystyisi rakentamaan tulevaisuutta siellä kunnissa.

Oikeastaan tässä on nyt se, mitä halusin tuohon edelliseen keskusteluun siteerata.

15.51 Merja Kyllönen vas: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on nyt kuultu taas, että hallitus on vastuuttomasti lisännyt valtion menoja. Mietin itsekseni, että meiltä vaadittiin tässä kuitenkin opposition suulla lisää testausta — no, hallitus laittaa nyt puolitoista miljardia lisärahaa testaukseen. Vaadittiin rahaa kuntatalouden kuntoonlaittoon — no, hallitus laittaa tällä hetkellä miljardin, kun katsotaan meidän taloutta kokonaisuutena. Muut koronamenot ovat vaatineet puolesta miljardista puoleentoista miljardiin. Hävittäjät edellyttävät meitä ottamaan puolitoista miljardia lisää velkaa. Ilmeisesti oppositio haluaakin nyt sitten Hornetien korvaajaksi paperilennokit, ei otetakaan sitä velkaa enää. Eli ei oikein tiedä, mitä täällä halutaan ja mitä ei haluta. On yritetty kuitenkin pitää Suomen pyörät pyörimässä ja mielellään vielä niin, että yritykset tästä selviytyisivät. Sinnekin meni 2 miljardia euroa ihan suoria tukia. Elikkä tavallaan ne rahat eivät ole menneet tyhjiin eikä niitä ole puhallettu tuuleen, niin kuin täällä annetaan ymmärtää. [Kai Mykkänen: Missä?]

Ja kun ollaan peräänkuuluttamassa myöskin sellaista kysymystä, että me hallituksessa suoritamme himoverotusta: Minä yritin tuossa paikallani miettiä, istua paikallani ja palaa siinä sisäisesti ja miettiä, mitä himoverotusta, kunnes minä sitten muistin, että valtiovarainministeriössähän toki on keskitytty tupakan- ja viinanhimon hillitsemiseen verotusta korottamalla. Nämä ovat varmaan niitä kokoomuksen himoveroja, mitä tässä nyt sitten on tämänkin illan aikana nostettu esille.

Se, mitä itse haluaisin korostaa tässä, on se, että monen asiantuntijan suusta on kuultu, että talouden elpymistä ei pidä aloittaa liian aikaisilla sopeutustoimilla, varsinkin kun kriisinhoito on edelleen kesken. Me emme vielä ole valitettavasti päässeet ulos tästä koronatilanteesta, emme globaalisti emmekä kotimaan sisällä. Hallituksen tavoitteena on tänäkin päivänä se, että vakautetaan julkisen velan suhde bruttokansantuotteeseen vuoteen 2030 mennessä. Tehdään uudistuksia. Siellä on sote-uudistus työn alla, oppivelvollisuuden pidentäminen. Pyritään toimimaan niin, että varhaiskasvatusmaksut alenisivat ja ihmisillä olisi sitä kautta mahdollisuus myöskin pienituloisina perheinä työllistyä ja saada lapsensa hoitoon turvallisesti. Ehkä se kaikkein isoin kysymys, mitä itse pohtii, miten luodaan yhteisesti kestävää kasvua, vaatii meiltä myöskin niitä radikaaleja toimia meidän yhteiskunnan rakenteiden ja systeemin muuttamiseksi, ja se pitää tehdä yhdessä mutta mielellään niin, että meillä olisi positiivinen lähtökohta siihen, mitä me teemme. Jos nyt kuuntelee niitä keskusteluja, mitä käydään täällä täysistuntosalissa, niin tuskin ne hirveästi luovat uskoa siihen, että tähän maahan ylipäättään kannattaisikaan investoida. Se on semmoinen pessimistipäivien laulu, missä toinen toistaan surkeampaa kuvaa luodaan maasta, jossa itse asiassa asiat ovat todella hyvin. Meillä pystytään pitämään huolta kaikista ihmisistä, jos me vain haluamme, ja rakentamaan tulevaisuutta, mutta se tapahtuu yhdessä tällä pienellä populalla, mitä meillä täällä Suomessa on.

Haluaisin tähän loppuun heittää sellaisen ajatuksen, että meidän jokaisen kannattaa miettiä myös näitä työurakysymyksiä siitä näkökulmasta, kannattaisikohan keskittyä oikeasti sinne työuran alkupäähän, koska meillä tänä päivänä yksi kaikkein suurimmista haasteista on se, että yhä useampi 20—34-vuotias nuori aikuinen jää työkyvyttömyyseläk-

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

keelle. Ja mikä on tällä hetkellä meidän kovin keskustelumme tässä salissa tai tämän salin ulkopuolella? Eläkeputki. Eli herätään myöskin siihen todellisuuteen, että meillä on todella iso joukko nuoria, joka ei koskaan aloita työuraansa. Minä olisin enemmän huolissani siitä kuin siitä, että ne, jotka tehtaalta pistetään kilometritehtaalte, saisivat inhimillisen toimeentulon vielä ennen sitä virallista eläkeikää viimeisenä vuotena.

Siinä pohdittavaa kaikkien himojen keskelle.

15.56 Matias Marttinen kok: Arvoisa rouva puhemies! Vielä muutama sana verotuksesta. Suorasti kunnioittamani edustaja Kiviranta tässä oikeastaan inspiroi itseäni vielä käyttämään puheenvuoron, kun hän syyllistyi tällaiseen perinteiseen, viime päivinä keskustan riveistä kuuluneeseen hätähuutoon, jolla hyökätään voimakkaasti kokoomusta kohtaan kertomatta kaikkia oikeita tietoja meidän veropolitiikasta, ja sillä halutaan peittää se hämmennys, joka ilmeisesti puoluetta tällä hetkellä vaivaa siinä, että he ovat tällaisen vastuutoman vasemmistohallituksen apupuolueena tekemässä sellaista politiikkaa, jota heidän kannattajansa eivät tosiasiassa kannata.

Edustaja Kiviranta muistaa hyvin sen, miten Juha Sipilän hallituksen aikana työn veroa, palkkaveroa, laskettiin melkein puolellatoista miljardilla eurolla. 40 000 ihmistä pääsi töihin, julkinen talous vahvistui merkittävästi, ja tätä samaa linjaa olisi voitu jatkaa, mutta tämä hallitus päätti valita aivan toisin.

No, mitä tulee sitten itse tähän työn verotukseen, niin me tiedämme sen hyvin, että Euroopan komissio, OECD ynnä muut ovat kiinnittäneet huomiota Suomen korkeaan ja kireään palkkaverotukseen. Se ei ole mikään asia, minkä me täällä oppositiossa olemme keksineet vaan siis fakta, joka on tuotu myös Suomen ja Suomen hallituksen tietoisuuteen hyvin laajalta taholta.

Mitä tulee sitten näihin korkeimpiin marginaaliveroasteisiin, niin muistelen, että VM:n työryhmät ovat asiaa esittäneet, siis näiden korkeimpien marginaaliveroasteiden laskemisesta 50 prosenttiin, jo monta vuotta sitten. Sekään ei ole uusi asia. Se on ollut jo esillä paljon, paljon aikaisemminkin.

Mutta yhtä kaikki siis me kannamme huolta siitä, että jokaisella pitää olla mahdollisuus tulla toimeen sillä omalla työllään, omalla palkallaan, ja ei ole tietenkään näin, että kireä palkkaverotus olisi jotenkin varakkaiden tai korkeatuloisten suomalaisten ongelma, vaan se koskee kyllä aivan tavallisia työssä käyviä suomalaisia, esimerkiksi vaikka työntekijää, joka tienaa 3 300 euroa kuukaudessa. Jos hän tienaa 100 euroa lisää, niin lähes puolet siitä hänen saamastaan palkankorotuksesta menee veroihin. Voi kysyä, edustaja Viitanen, onko tämä teistä kannustavaa: Kannustaako tämä ihmisiä ponnistelemaan enemmän, opiskelemaan, hakemaan lisää vastuuta työelämässä? Onko tämä tosiaan se linja, mitä kannatetaan?

Totean loppuun sen, että Ruotsissa vasemmistohallitus on valinnut taas täysin toisen tien. Siellä hallitus laskee ihmisten palkkaveroa, lisää kotitalousvähennystä. Herää vain kysymys siitä, mistä samanlaiset vastuulliset vasemmistovoimat saataisiin myös tänne Suomeen tekemään päätöksiä.

16.00 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Tämä puheenvuoro tuli hyvään aikaan. Kun täällä niin kovasti nyt moititaan tätä hallituksen politiikkaa, niin minä kyllä, puhemies, haluaisin, että kokoomuksellakin olisi jonkinlainen kokonaisvastuu omista esityksistään, ni-

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

mittäin minä oikein listasin tähän todella monia kummallisia ristiriitaisuuksia, mitä tälle kaudelle mahtuu, kun katsoo kokoomuksen talouspolitiikan linjanvetoja.

Keväällä, kun hallitus lisäsi menoja kunnille, yrityksille, nuorten ja lasten hyvinvoinnille ja koulutukseen, kokoomuksen puheenjohtaja Orpo ilmoitti, että hän vastustaa tällaista vastuutonta rahalinkoa. Kokoomus vastusti, Orpo vastusti keväällä vastuutonta rahalinkoa eli koulutuksen lisärahoitusta muun muassa.

No, kokoomus ei sinänsä siinä yhteydessä, sitten kun tekojen paikka tuli, esittänyt vähennyksiä näihin rahoihin, mutta silloin viime jouluna arvelin, että tarvitsen joskus näitä papereita. [Puhuja näyttää papereita] Säästin viime joulukuulta edustaja Heinosen budjettimomenttiesitykset, joissa hän esitti satoja miljoonia euroja lisää menoja viime jouluna budjettiin — täällä ne ovat minulla tallella. Minä voin toimittaa nämä kokoomuksen viime joulun menolisäysesitykset myös valtiovarainministerille arvioitavaksi. [Kai Mykkäsen välihuuto]

Samaan aikaan kun esitätte menolisäyksiä merkittävällä tavalla, toisaalta vastustatte tätä vastuutonta rahalinkoa — joka teidän mielestänne on muun muassa hallituksen satsaukset koulutukseen, lasten hyvinvointiin ja kunnille — te esitätte miljardien ja miljardien veronkevennyksiä. Juuri äsken kuulimme, että siellä ne painottuvat kovasti hyvätuloisille. [Kai Mykkäsen välihuuto — Sanni Grahn-Laasosen välihuuto] Sitten siellä on todellakin näitä varainsiirtoveroja, autoveroja, perintöveroja yms.

Sitten kaiken tämän päälle — tämäkin jo mielestäni kuulostaa oudolta — päivitellään, että ”voi voi, kun otetaan lisää velkaa”. Ei tällä yhtälöllä, arvoisa kokoomus, teidän yhtälöllänne, ainakaan velka vähene, vaan minun mielestäni se jopa saattaisi aika lailla lisääntyä. Eli, puhemies, tässä kokoomuksen logiikassa ei ole punaista lankaa, enkä tiedä, pitäisikö siinä ollakaan, mutta auta armias, kun siinä ei ole edes sinistä lankaa, eli siinä ei oikein tällaista johdonmukaisuutta löydy.

Ja jotta vielä mentäisiin sekaisin, niin nämä kokoomuksen työllisyystoimet ovat leikkauksia. Siellä nimittäin esitetään muun muassa leikkauksia työttömyysturvaan, leikkauksia toimeentulotukeen ja leikkauksia työttömien tuleviin eläkkeisiin. Eli tässä on se kokoomuksen linja, lainausmerkeissä, eli linjaton linja. [Matias Martisen välihuuto]

Puhemies! Hallitus, jota kokoomus [Puhemies koputtaa] nimittää himoverottajaksi, muun muassa tälle vuodelle kevensi pieni- ja keskituloisten palkansaajien ja [Puhemies: Aika!] eläkkeensaajien verotusta, ja tämä nyt on sitten kokoomuksen mielestä ilmeisesti himoverotusta, [Puhemies: Aika!] kun kevennetään pienituloisten verotusta.

16.03 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Totesin ensimmäisessä tässä yhteydessä käyttämässäni puheenvuorossa, että tämä viides lisätalousarvio on tekninen ja sitten tässä on kolme varsinaista substanssiasiaa, mutta keskusteluhan on ymmärrettävistä syistä kuitenkin mennyt yleisen talouspolitiikan suuntaan. Nyt omassa puheenvuorossani haluan eräisiin siihen liittyviin asioihin itsekkin tässä todeta.

Kokoomuksen vastalauseessahan on kuusi lausumaa. Niistä kakkonen kuuluu seuraavasti: ”että hallitus uskottavalla tavalla varmistaa turvallisen ja helpon matkustamisen, jota Lapin ja muun Suomen kasvava matkailuelinkeinon ekosysteemi selviää kriisistä”.

Tämä on varmasti asia, mitä me haluamme kaikki, ja sitähan valtioneuvosto on käsitellyt, mutta jokainen kai ymmärtää ihan vakavasti ottaen, että me olemme tällä hetkellä Suomessa ja maailmassa hyvin vaikeassa tilanteessa. Nämä koronaluvut ovat olleet sellaiset, että viimeisen kahden viikon tartuntojen määrä Suomessa ylitti nyt tuhannen. Edelli-

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

sellä kahden viikon jaksolla oli vähän yli 500 tartuntaa, ja sitä edeltävällä kahden viikon jaksolla vähän yli 300. Eli Suomen tilanne on siis käytännössä tuplautunut kahden viikon jaksoissa.

Entä sitten näissä muissa maissa, joista Suomeen pääasiassa oltaisiin tulossa? Englannissa on tilanne, jossa on julistettu yli kuuden hengen kokoontumisrajoite. Eli vaikka tehdään mitä vain osataan ja pystytään, niin kuin sanotaan, niin tämä tulee olemaan matkailuelinkeinolle erittäin haastavaa. Tällä en halua vähimmässäkään määrin osoittaa hyväksyntää tälle tilanteelle, vaan ymmärrän sen tuskan ja tunnen sitä itse yhtä lailla. Täytyy miettiä kaikki mahdollisuudet, mutta siteerasin tuon lauseen kokoomuksen lausumasta sen takia, että on niin helppoa laittaa tällainen lausuma, mutta näiden asioiden konkreettinen tekeminen on tietysti sitten paljon vaativampaa.

Mitä sitten tulee tähän yleiseen tilanteeseen, niin voisi kai kiteyttää niin, että oikeaan aikaan täytyy tehdä oikeat toimenpiteet. Nyt kuitenkin elämme tilanteessa, jossa koronatilanne taas syvenee ja pahenee uudelleen. Mitkä ovat silloin talouspolitiikan oikeita toimenpiteitä? Olen aivan vilpittömästi pyrkinyt itselleni selvittämään esimerkiksi sen, miten työllisyysaste on tässä tilanteessa käyttäytynyt. Sehän oli tammikuussa 72,1 prosenttia, johon se oli noussut kahdessa vuodessa, itse asiassa 69:stä. Nyt se putosi — viimeisin tieto elokuulta on 2 prosenttiyksikköä alhaisempi kuin mitä se oli vuosi sitten elokuussa, [Puhemies koputtaa] eli pitkälti tämä tilanne johtuu koronakriisistä, ja silloin ei tietysti tähän yhteyteen [Puhemies: Aika!] ole syytä tuoda ihan kaikkia yleisen talouspolitiikan tavanomaisia keinoja, vaan nyt täytyy ratkaista koronakriisi ensi sijassa.

16.06 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa puhemies! Lisätalousarvion käsittelyssä minä ajattelin tässä kohtaa tehdä ministerille pari sellaista kysymystä, joihin tuolla meillä Pohjanmaalla ihmiset todellakin odottavat vastausta.

Elikkä kun puhutaan yrityksistä ja siitä, miten tätä yhteiskuntaa pidetään pystyssä, me olemme kuulleet ministereiden lupaamana tuolta aitiosta, kun koronatilanne iski päälle, että yhtään suomalaista kannattavaa yritystä ei päästetä nurin. Meillä on Pohjanmaalla paljon elinkeinoja, joihin tämä on iskenyt, niin kuin koko Suomessa, mutta otan nyt aika kohdennetun esimerkin tässä pyynnöstä, koska sadat ja sadat ihmiset ovat olleet minuun yhteydessä. Otan esimerkin turkistarhauksesta. Tähän ollaan luvattu ja luvattu tuolla ruohonjuuritasolla jeesiä, ja nythän me olemme siinä tilanteessa, että suurin osa tästä elinkeinohaarasta on ajautunut todelliseen ahdinkoon elikkä käytännössä joutunut lopettamaan. Tässä salissa on puhuttu, että koronatukea olisi syytä kohdentaa juuri sellaisiin yrityksiin ja elinkeinohaaroihin, joihin korona pahiten iski. Otan tämän esimerkin nyt sen takia, koska mihin pahemmin voi iskeä korona kuin elinkeinon, jonka koko kauppa lopetetaan? Elikkä siis esimerkiksi Kööpenhaminan huutokaupat peruttiin kokonaan, tuottajille jäi tavara käsiin — katastrofaalinen tilanne. Viime viikolla sain käsiini listan, jossa listattiin Keski-Pohjanmaan alueen koronatuen saajat. Luin aika hartaasti ja olin suhteellisen kauhuissani, kun totesin, että turkistarhaajat toinen toisensa jälkeen — toinen toisensa jälkeen — olivat saaneet hylätyn.

No joo. Meillä on kolme ministeriä — valtiovarainministeri, elinkeinoministeri, maa- ja metsätalousministeri — keskustalaisia. Minä olisin toivonut, että vähän topakammin olisi toimittu maaseudun elinkeinon puolesta. Minä kysynkin nyt — ja toivon todellakin, että lisätalousarvioon ilmestyy rivi, missä tuetaan tätä elinkeinoa, joka tuotti viime vuonna 312 miljoonaa suoraan ulkopuolelta Suomeen tullutta, sitä hyvää rahaa viennillään — miksi

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

tätä kyseistä elinkeinoa ei voitu tukea. Arvoisat keskustan jäsenet, oliko tämä poliittinen päätös? Mitä te saitte tilalle, että te annoitte tämän tapahtua? — Kiitos.

16.09 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri! Täällä eduskunnassa hyvin usein puhutaan kotimaisesta teollisuudesta ja siitä, miten merkittävä asia on se, että suositaan kotimaista tuotantoa. Pidän tässä nyt puhetta verovaroilla hankitun kiinalaisen hengityssuojaimen takaa, ja haluan esittää ministerille hyvin yksinkertaisen kysymyksen. Korona-ajan ehkä esimerkillisin ja merkittävin teko olisi kotimaisen työllisyyden hyväksi suosia kotimaista tuotantoa. Olisiko mahdollista verovaroilla toimivan eduskunnan suosia esimerkinomaisesti kotimaisia hengityssuojaimia? Arvoisa ministeri: miten pian tämä asia saadaan korjattua? — Kiitoksia.

16.10 Kai Mykkänen kok: Arvoisa puhemies! Tässä edustajat Kyllönen, Viitanen ja muut tässä kysyivät, mitä se himoverottaminen on, mihin täällä kokoomuslaiset ovat joutuneet viittaamaan. No, minusta se on sitä, että jos sellainen ökyporvari kuin opettaja tai paperikoneen käyttäjä kohtaa 45 prosentin lisätienestien, lisätulojen veroasteen, niin kyllä se on himoverottamista. Me olemme maana ajautuneet himoverottamiseen. Jos opettaja tekisi hieman lisää tai vaikka paperikoneen käyttäjä tekisi hieman lisää, niin siitä menee lähes puolet jo 2 500 euron kuukausipalkalla, ja se 50 prosentin marginaalivero tulee vastaan noin 4 000 euron kuukausipalkalla, eikä siinäkään vielä puhuta Donald Trumpin tuloista, joihin valtiovarainministeri Vanhanen tässä hieman erikoisesti viittasi.

Hieman ihmettelen edelleen kyllä sitä, miten Ruotsissa keskusta nimenomaan on vaatinut tukensa ehdoksi demarien johtamalle hallitukselle sitä, että siellä tässäkin tilanteessa kevennetään noin 300 eurolla keskituloisen ruotsalaisen veroja, ja Suomessa yllätyin tänään, että todella ilmeisesti ei ainoastaan suhdannelinja, vaan pysyvämpi linja on se, että tuloverotusta ei tule keventää. Täällä joku todisti toisin, mutta todellisuustilanne on kuitenkin se, että Suomessa keskituloisen kohdalla tänä päivänä jää yli 2 000 euroa vuodessa vähemmän käteen kuin Ruotsissa, siis suomalainen keskituloinen maksaa selvästi korkeampia palkkaveroja kokonaisuutena. Kokonaisveroaste voi Ruotsissa olla hieman korkeampi — taisi olla edustaja Kiviranta, joka tällaisen luvun luki — mutta palkkaverotuksessa keskituloisilla Suomessa on kiistatta korkeampi taso. Se on ollut vuosia näin, ja valitettavasti nyt ensi vuonna — jo tänä vuonnakin se ero kasvoi, mutta erityisesti ensi vuonna — ero näyttää kasvavan. Ruotsi keventää, Suomessa erityisesti kuntien veroäyrit nousevat. Tämäkö on keskustan panos tässä hallituksessa ja tämän maan asioihin?

Ja kun te täällä polemisoitte kokoomuksen tavoiteohjelmasta sitä pidemmän ajan tavoitetta, että marginaaliveroprosentti olisi korkeintaan se 50, niin Suomessa se tulee todella täyteen jo 4 000 euron kuukausipalkalla. Ruotsissa ollaan selvästi pienemmässä lisätienestien veroprosentissa vastaavalla tasolla. Siitä olemme samaa mieltä, että pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan mukaisesti erityisen hyvätuloisten tulee maksaa selvästi isompaa tuloveroprosenttia kuin muiden, mutta siinä kohtuudessa, miten nopeasti verot kasvavat keskituloisella, on valuvika suomalaisessa yhteiskunnassa.

Täällä ovat muutamat edustajat todenneet, viimeksi edustaja Lindén, että matkailun osalta ongelmat ovat ikään kuin luonnostaan koronaan liittyviä, ja totta kai näin, sillä se hän on tausta sille, miksi tällä hetkellä matkailu on vaikeuksissa, mutta tässä ei kuitenkaan nyt kannattaisi sen enempää tuudittautua siihen, että kyllä pärjätään kotimaisella itsestään, kuin sitten nostaa käsiä ylös, ettei mitään voitaisi tehdä. Nyt kun hallitus tässä valmistelee,

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

niin kuin valtiovarainministerikin ilmoitti, yleistukeen uutta päivitettyä versiota, jossa varmasti matkailun ja varmaan ravintoloiden uusien rajoitusten tilanne tulee paremmin huomioitavaksi, niin voimakkaasti vetoaisimme, että siinä olisi myös tällaisia aktiiviseen yritystoimintaan ja kysynnän stimulointiin liittyviä tekoja. Voisiko meillä olla palveluseteliä, voucheria, subventointia kotimaiselle matkailulle, jonka puolesta täälläkin tänään on moni puhunut? Muun muassa Hoskonen luotti, että kotimainen matkailu korvaa ulkomaiset. Ei se itsestään tapahdu. Voisiko kenties olla voucher siihen, että ravintolaruokaa saa riskiryhmäläisille kotiin tilattua, eli jonkinlainen laajennus kotitalousvähennyksen tapaan? Nämä olisivat myös asioita, jotka saisivat palvelualan kehittämään uusia innovaatioita tänä ikään kuin tyhjäkäynnin talvena sen sijaan, että vain passiivisella tekohengityksellä pidetään kassassa.

Teollisuuspolitiikka on myös tärkeä osa sitä, miten tästä selvittää. Meillä on esimerkiksi Suomen Pankin johtokunnan neuvonantaja Lauri Kajanoja arvioinut, että kilpailukyky on heikkenemässä noin pari prosenttia, ja tähänhän ei ole helppoja lääkkeitä tietenkään. Mutta yksi, mitä olemme ihmetelleet, on se, että liikenne- ja viestintäministeriö ministeri Harakan johdolla jo valmisti väylämaksujen poistamislakia, mutta se katosi johonkin. Kokoomuslainen edustaja Kaunisto on tästä jo huhtikuussa myös tehnyt aloitteen. Eikö tämä nyt olisi sellainen täsmälääke, [Puhemies koputtaa] jolla autettaisiin teollisuuden investointia, se, että me emme olisi kuljetuksissa takamatkalla? Se ei olisi mikään ympäristövastainen teko, vaan nimenomaan kilpailukyvyn kädenojennus [Puhemies: Aika!] teollisuudelle.

16.16 Sanni Grahn-Laasonen kok: Arvoisa puhemies! On ihan totta, että kokoomus haluaa keventää työn verotusta. Emme me mene tässä asiassa ollenkaan piiloon, vaan päinvastoin haluamme kertoa kaikille suomalaisille, että se on kokoomuksen linja. Me kannattamme työhön ja yrittämiseen kannustavaa linjaa. Me haluamme, että ihmisille jää käteen enemmän heidän ahkeruudestaan ja työnteostaan. Sitä kautta tulee myöskin suomalaiseen talouteen dynamiikkaa ja saadaan lisättyä ihmisten ostovoimaa ja ruokittua tätä kuluttajakysyntää, joka nyt Suomessa koronavirukseen aikana on heikentynyt ja on se ongelma.

Tähän samaan veronkevennysten — työn ja ahkeruuden verojen keventämisen — linjaan uskovat nyt myös Ruotsin vasemmistohallitus ja keskusta. Meillä täällä Suomessa näyttää tilanne olevan aivan päinvastoin. En suoraan sanottuna ole yllättynyt siitä, että Suomen SDP ja vasemmisto, vihreätkin, kannattavat veron kiristyksiä kevennysten sijaan, mutta siitä olen todella yllättynyt, että valtiovarainministeri Vanhanen ja keskusta myöskin ovat lähteneet tälle hyvin vasemmistolaiselle linjalle ja tielle.

Nostitte teidän debattipuheenvuoroissanne esiin kokoomuksen puoluekokouskantoja ja tekemiämme veroaloitteita. Haluan niihin todeta sen, että jos perehdytte niihin yksityiskohtiin, siis siihen, mitä olemme oikeasti esittämässä, niin sieltä löytyy rakenteellisia ehdotuksia, minkälaiset verot voisivat korvata nämä meidän näkemämme ongelmalliset veromuodot, eli on esitetty korvaavia toimia. Otetaan nyt esimerkkinä vaikka perintöveron korvaaminen luovutusvoittoverolla, ja esimerkiksi työn verotuksen osalta olemme esittäneet, että painopistettä siirrettäisiin mieluummin sinne haittojen ja kulutuksen puolelle kuin siihen, että verotamme ahkeruutta.

Autoveron osalta haluan sanoa, että siitäkin on tehty jonkinlainen ikään kuin ökyehdotus. Mutta mistä siinä on oikeasti kysymys? Siinä on kysymys siitä, miten Suomi voi päästä ilmasto- ja ympäristötavoitteisiin. Meillä Suomessa — minä itse tulen Forssasta ja me

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

tulemme täällä ympäri Suomen — ymmärretään, että Suomessa on pitkät etäisyydet. Täällä on pakko ihmisten liikkua autolla tulevaisuudessakin. Meillä täytyy olla sellaisia rakenteellisia, myös verotukseen liittyviä ehdotuksia, jotka ohjaavat ihmisten liikkumista vähäpäästöisempään ja päästöttömään suuntaan, ja siihen tähtää tämä meidän ehdotuksemme asteittaisesta autoveron poistosta. Uudet autot — haluamme, että niihin on mahdollisuus ja varaa ihan jokaisella, ei ainoastaan hyvätuloisilla. [Aki Lindénin välihuuto] Uudet autot ovat turvallisempia, ne ovat vähäpäästöisempiä kuin vanhat. Se on kestävä, hyvää ympäristöpolitiikkaa.

Tiedämme, ettei tällaista ehdotusta ole mahdollista toteuttaa kerralla, ei kukaan ole sellaista esittänytkaan vaan asteittaista siirtymistä sitä kohti, että Suomessa autokanta uudistuu, että meillä on mahdollisuus Suomessa liikkua vähäpäästöisemmin. — Kiitoksia.

16.19 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa herra puhemies! Kokoomus puhuu nyt salissa kauniisti pieni- ja keskituloisista ja omasta tavoiteohjelmastaan. En malta olla kommentoimatta kyllä, että kun eduskunnan tietopalvelu on nyt laskenut tätä teidän tuloveroesitystänne, jossa huojentaisitte tuloverotusta 835 miljoonaa euroa, niin siitä 83 prosenttia eli 700 miljoonaa menisi huojennuksina sille suurituloisimmalle desiilille eli parhaiten tienaaavalle 10 prosentille, joten pidän kyllä aika käsittämättöminä näitä teidän puheitanne pieni- ja keskituloisista.

Mitä sitten taas tulee autoverotuksen poistamiseen ja sen kompensoimiseen polttoaineverotusta korottamalla, niin tässä nimenomaan laskun maksaisi Suomen maaseutu, eniten autoa käyttävät ja juuri ne, joilla ei autoveron poistamisenkaan jälkeen ole mahdollisuutta sitä uutta autoa hankkia.

Perintöveron poistaminen — ne puheet siitä ovat varsin vastuuttomia, ja esimerkiksi Veronmaksajain Keskusliitto ei kannata perintöveron poistamista. Itse kannatan kyllä sen huojentamista, ja siitä on paikallaan käydä keskustelua, mutta mikäli perintövero poistettaisiin kokonaan ja korvattaisiin luovutusvoittoverolla, niin tässäkin tapauksessa laskun maksaisivat ne, jotka saavat pieniä perintöjä tai keskisuuria perintöjä, jotka on tällä hetkellä, nykyisellään vapautettu verosta kokonaan. Eli tässäkin tapauksessa te olisitte lisäämässä verorasitusta nimenomaan pieni- ja keskituloisten osalta.

On aika uskomatonta politiikkaa, varsinkin tänä korona-aikana, tuoda tällaisia käsittämättömiä esityksiä pöytään, ja toivon todella, että perehdytte nyt aidosti niihin eduskunnan tietopalvelun laskelmiin siitä, mitä tämä teidän tuloveroesityksenne tarkoittaisi. Se olisi tuloverojen keventäminen siltä sikariportaalta. [Kai Mykkänen: Ei olisi! — Matias Marttinen: Ohhoh!]

16.21 Matias Marttinen kok: Arvoisa puhemies! Ei ole tarkoitus pidentää tätä asian käsittelyä, mutta haluan vain lyhyesti todeta, niin kuin totesin jo aikaisemmin, että minusta nämä keskustan kollegoiden käyttämät puheenvuorot kertovat siitä, että keskusta on eksistentiaalisessa kriisissä, jumissa sellaisessa hallituksessa, jonka politiikkaa sen omat kannattajat eivät kannata, ja nyt on lähdetty valtavaan hyökkäykseen kokoomusta vastaan, joka, kuten täällä edustaja Grahn-Laasonen on todennut, sanoo rehellisesti ja suoraan sen, että me kannatamme kaikille tuloluokille työn verotuksen keventämistä. Mutta emme me tietenkään, edustaja Kärnä, tule esittämään sitä, että ainoastaan näitä korkeimpia marginaaliveroasteita lasketaan. Tämä on aivan fuulaa, te tahallanne vääristelette asioita. Olemme jo vuosi sitten esittäneet vaihtoehtobudjetissa noin miljardin tuloveron keventämistä, joka

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

olisi tehty tasaisesti kaikkiin tuloluokkiin. Kehotan teitä odottamaan nyt sen aikaa, että saamme laadittua uuden vaihtoehtobudjetin, ja voitte sitten arvioida sen linjauksia, niitä, mitä sieltä sitten tulee.

Edustaja Viitaselle haluan vielä todeta, kun hän täällä totesi aikaisemmin, että tänä vuonna työn verotusta on kevennetty: tähän ei, edustaja Viitanen, pidä paikkaansa, vaan jo tänä vuonna tilanne on siis se, että 2 650 euron kuukausituloilla palkkaverotus kiristyy. Tämä johtuu siitä, että tämän maan hallitus teki siinä selkeän valinnan viime vuonna ja he eivät halunneet kompensoida näitä kasvavia sivukuluja kaikille työntekijöille, minkä johdosta tänä vuonna työssäkäyvälle ahkeralle suomalaiselle jää vähemmän käteen kuin viime vuonna. Tällaista politiikkaa, arvoisa herra puhemies, tämä hallitus tekee, ja me haluamme edustaa tässä salissa taas toisenlaista, ahkeraa, työlinjaa ja puolustamme omia näkemyksiämme ylpästi ja suoraan.

16.23 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Tämä alkaa mennä jo toisinnoksi viime syksystä, jolloin kävimme paljon tätä keskustelua tässä salissa, ja tuolloinhan kävi ilmi aivan selkeästi, että hallituksen tekemät veroratkaisut niin palkansaajien kuin eläkkeensaajien osalta olivat keventäviä pieni- ja keskituloisten osalta mutta sitten nämä kokonaisvaikutukset muodostuivat edellisen hallituksen kiky-kytköksistä. Silloinhan kokoomuksen suurella painostuksella, pakkolakiuhkapainostelulla, muun muassa leikattiin ahkerilta sairaanhoitajilta ja muilta lomarahoja. Ja näinhän sitten kävi, että myös kiky tuli sitä kautta ja sovittiin sosiaalivakuutusmaksujen korotuksesta edellisen hallituksen aikana, ja siinä lopputuloksessa näkyi kokoomuksen kädenjälki. Näinhän me puhuimme viime jouluna useaan kertaan, kun käsittelimme valtion talousarviota. Eli tämä nyt meni vähän toisinnoksi, mutta toistettakoon tämä nyt, puhemies, kun täällä taas kerran puhuttiin näitä väitteitä kokoomuksen toimesta. Ja kyllä meille tärkeitä tässä hallituksessa on ollut sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja se, että helpotukset painottuvat pieni- ja keskituloisiin ja suurituloisen voi kantaa hieman suurempaa taakkaa sinänsä. Ja nythän tuossa juuri kävi ilmi, että kokoomuksen veroesitykset kohdistuvat yli 80-prosenttisesti — kuulinko oikein, voiko olla mahdollista? — suurituloisiin. [Kai Mykkäsen välihuuto] Mitä ihmettä? Näitkö arvovalintoja tekee tämän päivän kokoomus?

16.25 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa puhemies! Vielä pikaisesti tähän keskustelun loppuun, kun edustaja Marttinen tuossa syytti väärän tiedon antamisesta: Mielelläni kokoomukselle näytän nämä eduskunnan tietopalvelun laskelmat. Ne tosiaan osoittavat, että sinne teidän tavoiteohjelmaan kirjatun tuloveroesityksen eli maksimissaan 50 prosentin rajaveroasteen koko vaikutus olisi 835 miljoonaa, ja tästä 700 miljoonaa huojennusta kohdentuisi nimenomaan sille eniten tienaavalle 10 prosentille. Eli pidän jossain määrin harhaanjohtavana, jos te puhutte täällä, että haluatte helpottaa pieni- ja keskituloisten elämää — kyllä te haluatte keventää sen sikariportaan verotusta. Näin se vain on, ja on kyllä hämmentävää, jos kokoomuksen kansanedustajat eivät itse tiedä, millaista tulevaisuutta ja millaista veropolitiikkaa puolue tavoittelee.

16.26 Kai Mykkänen kok: Arvoisa puhemies! Tässä nyt edustaja Kärnä tekeytyy tietämättömämmäksi kuin on. Meillä on vaihtoehtobudjetin esitys, josta on tietopalvelun laskelmat miljardin euron tuloverokevennyksestä, josta olemme täällä tänäänkin puhu-

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

neet. Se tehdään pieni- ja keskituloisia painottaen. Uskon, että tämän vuoden vaihtoehtobudjetissa painotuksemme tulee olemaan samankaltainen.

Puoluekokouksen hyväksymässä tavoiteohjelmassa otettiin pidemmän aikavälin tavoitteeksi, että Suomessa se paperikoneen käyttäjä ei kohtaisi 50 prosentin ylittäviä marginaaliverotuloasteita, jos tekee hieman useampaakin sivutyötä. Ja tähän liittyen emmehän me ikinä olisi tekemässä sellaista budjettia, jossa pelkästään tätä 50 prosentin marginaaliveroa toteutettaisiin — emme tietenkään. Kyllähän se on selvää, että silloin kun mennään sitä kohti, niin me kevennämme pieni- ja keskituloisten verotusta ja koko tuloverotuksen tasoa. Että tuo laskelma, jonka te olette teettäneet, siis irrottamalla tavoiteohjelmasta yhden lauseen, ei ole kokoomuksen esitys. Mutta kiitos sinänsä laskelmasta, sitä voidaan varmaan käyttää joissain muissa tarkoituksissa, mutta ei tuollaista esitystä ole kokoomus tehnyt. Se on nyt teidän väänneenne tuosta yhdestä lauseesta, joka on irrotettu asiayhteydestään. Me olemme tehneet sen laskelman, joka on julkaistu edellisen vaihtoehtobudjetin yhteydessä ja jonka jakauma on aivan toisenlainen kuin tuo, mitä esitätte. Mutta tähän varmasti ehditään palata.

16.28 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Kärnä tässä sanoi, että sikariportaalle veronkevennykset, ja jollakin tavalla uskoisin, että jos sikariportaalle veronkevennyksiä tulee, niin harvemmin ne veronkevennykset heidän tililleen jäävät vaan he varmaan pyrkivät sen sitten eteenpäin sijoittamaan ja he varmaan tuovat sitten taas toista kautta verotuloja tänne Suomeen. [Iiris Suomela: Ei välttämättä!] — Niin, ei välttämättä. Eivät välttämättä veronkiristyksetkään kasvata verotuloja Suomessa. Me olemme menneet sen Lafferin käyrän pisteen ylitse, [Iiris Suomela: Ei olla!] ja näkisin näin, että hallituspuolueidenkin kannattaa hyvin tarkasti nyt miettiä sitä, millä tavalla tätä verokertymää yritetään kasvattaa. — Itse vahvasti omalla henkilökohtaisella kokemuksellani ja tietämykselläni uskon siihen, että verokertymä lähtee nousemaan, jos veroja lähdetään keventämään harkitusti.

Minä en ole veronkevennyksestä kuullut muuta puhetta kuin sen, että demarien kokouksessa oli esitetty kuukautissuojien arvonnäköveron kevennystä. Minä olen jopa valmis sitä kannattamaan. Minä kannatan kaikkia veronkevennyksiä, mitä täällä tehdään. Meidän maamme on siinä tilassa, että tuolla on moni yrittäjä, joka on ihan tuskastunut näihin veroihin ja sotu-maksuihin ja kaikkiin muihin. Teidän kannattaa vakavasti ja teidän pitää vakavasti suhtautua siihen viestiin, mitä yrittäjät antavat. Siellä on monella ihan kuppi nurin.

Edustaja Peltokangas kertoi noista turkistarhauksen ongelmista. Se on ollut merkittävä veron tuoja meidän yhteiskunnallemme. Valitettavasti tämän koronan tiimoilta on hyvin todennäköistä, että sieltä kaatuu niitä yrityksiä vaikka kuinka paljon. Tämä meidän kustannuskilpailukykykymme vaan pitää saada paremmaksi, ja se ei veroja kiristämällä parane.

Tämä tässä nyt. Mutta eivät ne sikariportaankaan rahat kaikki varmaan heidän tileilleen jää, vaan he pyrkivät sen eteenpäin viisaasti sijoittamaan.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely keskeytettiin.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2020 kuudenneksi lisätalousarvioksi Hallituksen esitys HE 131/2020 vp

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 1 tunti. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. Asiassa käydään ministerin esittelypuheenvuoron jälkeen debatti.

Keskustelu

16.31 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyseessä on jo kuudes lisätalousarvio, mikä kertoo hyvin paljon tästä poikkeuksellisesta vuodesta. Esitys pitää sisällään ainoastaan yhden asian, mutta sen mittakaava on merkittävä, 200 miljoonaa euroa. Hallitus ehdottaa uutta momenttia covid-19-testauksesta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen. Tarkoituksena on korvata hybridistrategian toteuttamisen edellyttämästä rajan ylityksiin liittyvästä testauskapasiteetin nostosta ja analyysitoiminnasta aiheutuvia kustannuksia Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirille. Tämä näin syntyvä testauskapasiteetti on myös muiden sairaanhoitopiirien testien teon käytettävissä. — Tässä lyhyesti.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, nousemaan ylös ja painamaan omalta varsinaiselta paikaltaan V-painiketta.

16.32 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esitys kuudenneksi lisätalousarvioksi on varmasti tarpeellinen, varsinkin kun näitä tämän päivän uusimpia tietoja koronaepidemian etenemisestä olemme seuranneet.

Tähän päätökseen liittyy kuitenkin ikävä kiista tällä hetkellä, eli sosiaali- ja terveysministeriö asetti jo elokuussa tavoitteeksi tämän 20 000 testiä vuorokaudessa, sitten valtion rajat ylittävän liikenteen vaatimuksesta tehtiin periaatepäätös aika tiukalla aikataululla, ja nyt sitten HUS teki tällaisen suorahankintapäätöksen, joka on riitautettu markkinaoikeuteen. Tämä ei tietenkään liity nyt tähän tai vaikuta [Puhemies: Aika!] tähän eduskunnan käsittelyyn, mutta jäämme odottamaan, mitä markkinaoikeudessa tapahtuu.

16.33 Mikko Ollikainen r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Jag tycker att det är väldigt bra att vi nu reserverar de här medlen för testning och spårning och förebyggande åtgärder för att få bukt med den här spridningen. Fakta är att det ju har tagit fart ganska mycket på senare tid, och därför är det väldigt bra att vi nu ger de här pengarna, och vi hoppas att man inte behöver använda de här 200 miljonerna, som nu reserveras, till fullo.

Eliikkä toivon mukaan näitä 200:aa miljoonaa ei tarvitse nyt käyttää täysimääräisesti tähän tarkoitukseen, mutta on hyvä varautua, eli sen takia kannatan lämpimästi, että nämä määrärahat nyt hyväksytään ja annetaan tähän testaukseen. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

16.34 **Merja Kyllönen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On kokonaisuutena kyseessä erittäin tärkeä lisätalousarvio, vaikka meidän armoitettu valtiovarainministerimme sanoikin, että näitä alkaa tippumaan tästä melkein liukuhihnalta, mutta koronapandemian hoidossa meidän on toki tehtävä kaikkemme myöskin sairaanhoitopiirien ja koko järjestelmän tukemiseksi.

Mutta se, mikä tässä huolettaa, ovat tietysti myöskin tulevaisuuden haasteet, ei pelkää se, mitä tapahtuu meidän kokonaisterveydenhuollossa, vaan se, mitä tapahtuu tulevaisuudessa näitten epidemiariskien kanssa. Tästä asiasta on käyty myöskin tällaista turvallisuuspoliittista keskustelua, mutta myöskin terveydenhuollon ja talouspolitiikan näkökulmasta joutuu varmasti miettimään, niin että toivottavasti covid-19 on ainutkertainen. Valitettavasti ainakin Maailman terveysjärjestön osalta vaikuttaa siltä, että näin ei välttämättä ole, ja sen takia jonkunlaista valmistautumissuunnitelmaa varmasti tarvitaan jatkossakin siihen, miten näitä laajoja epidemioita [Puhemies: Aika!] ennaltaehkäistään ja torjutaan.

16.35 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lisätalousarviossa ehdotettu 200 miljoonan määräraha kohdistuu koronatestauksen korvaamiseen. Hallitus on systemaattisesti pitänyt kiinni strategiastaan ehkäise, testaa, jäljiltä, eristä ja hoida. Tämä koskee myös rajanylityksiä ja matkailua, ja tämä testauskapasiteetti on nimenomaan tähän suunnattua. Testaaminen ja karanteenivaatimukset ehkäisevät uusien tartuntojen tuloa maailmalta Suomeen, mutta samalla aivan varmasti moni matkanjärjestäjä, matkailija näkee reissaamisen testaukset mukaan lukien liian hankalana.

Äskeisessä keskustelussa käytiin myös matkailuelinkeinoa jo läpi, mutta tämä on yksi elinkeino, jonka tulevaisuutta joudumme pohtimaan, jos elämme tämän koronatilanteen kanssa jatkossa pitkäänkin, ennen kuin rokote valmistuu.

16.36 **Iiris Suomela vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt on aivan keskeistä varmistaa, ettei testaaminen missään nimessä tyssää rahahuoliin, ja silloin on tärkeää, että valtio vakuuttaa sairaanhoitopiirit ja kunnat, on tukena tässä testaamisen lisäämisessä. Nythän kävi valitettavasti niin, että alkusyksy pääsi jossain määrin yllättämään, mutta ihailtavalla nopeudella oikeastaan ympäri Suomen on saatu testikapasiteettia jopa moninkertaistettua.

Tampereella tätä työtä olen päässyt seuraamaan kaupunginhallituksessa, ja erityisen hienoa on ollut, miten koko seutu on ollut mukana nostamassa testauskapasiteettia. Henkilökuntaa on saatu niistä alueen kunnista, joissa koronaa ei vielä ole, kun on tunnistettu, että tämä ei ole kuntarajojen sisälle jäävä ongelma vaan pahimmillaan voi levitä, jos ei toimita rivakasti yhteistyössä.

Tällaiseen toimintaan meidän onkin syytä kannustaa jatkossakin ja on varmistettava, että ennen kaikkea ne resurssit löytyvät. Tiedetään, että jossain päin Suomea joudutaan [Puhemies koputtaa] jopa nostamaan laboratoriokapasiteettia, mikä vaatii aivan mittavia investointeja. Rahasta tämä ei saa jäädä kiinni.

16.38 **Johannes Koskinen sd** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Eduskunta on aikaisemmin hyväksynyt tämmöisen ennalta arvaamattomien koronamenojen 200 miljoonan euron määrärahan, eli periaatteessa sieltäkin olisi löytynyt tähän tarkoitukseen varoja, mutta kun tässä on tietysti tähän strategiaan liittyvästä uudesta menokohteesta kysymys, niin se on paikallaan, että se tulee nyt lisätalousarvion kautta eduskunnan hyväksyttäväksi.

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

Tässä on mielenkiintoista, että kansainvälinen lentokuljetusliitto IATA uskoo kovasti tähän pikatestien käyttöönottoon, jolloinka se tavallaan mullistaisi sen, että pystyttäisiin nopeammin palauttamaan ihmisten luottamus lentämisen terveysturvallisuuteen ja päästäisiin normaaliin aikoihin laajemmin lentoliikenteessä. Mutta tässä siirtymäkaudessa varmasti tällainen toimenpide, jota hallitus esittää, on paikallaan. Siinäkin tietysti pitää hakea mahdollisimman kustannustehokas malli, miten toimitaan ja kohdennetaan oikein nämä testaukset.

16.39 Paula Werning sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen kuudes lisätalousarvio tuo lisärahaa koronatestauksesta aiheutuviin kustannuksiin. Määrärahoja ehdotetaan tässä korotettavaksi 200 miljoonalla eurolla, ja tämä summa kohdentuu Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirille.

Jotta pystytään toimimaan hallituksen strategian mukaisesti, niin testauskapasiteetin nostaminen on ensiarvoisen tärkeää. Nyt on tarkoitus korvata HUSille rajanylityksiin liittyvä koronatestauskapasiteetin nosto sekä testien analysoinnista aiheutuvat kustannukset. On merkittävää koko Suomen näkökulmasta, että Suomeen saapuvia matkustajia voidaan jatkossa testata entistä tehokkaammin. Tiedämme täällä sen, että testauksen tarve tulee lisääntymään viimeistään marraskuun 23. päivä, jolloin sisärajatarkastuksen on määrä poistua ja tilalle tulee testaamiseen perustuva strategia.

Vaikka tämä kuudes lisätalousarvio kohdentuu vain yhteen asiaan, on erittäin välttämätöntä, että hallitus reagoi nopeasti tämän akuutin asian hoitamiseen.

16.40 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on tullutkin jo esille se, että on tärkeää, että tähän reagoidaan aina, kun akuutti tilanne tulee, mahdollisimman nopeasti. Olen edelleenkin sitä mieltä kuin olin vaikka edellisessä keskustelussa, että minusta hallitus on kaiken kaikkiaan pystynyt hoitamaan tätä kriisiä hyvin siinä suhteessa, että tässä mennään jo kuudetta lisätalousarviota — tämä on nyt pikasellinen, ja on ollut nopeita sellaisia, vaikka mitä. Mutta mielestäni tämä kokonaisote on hyvä, tämä on tarpeellinen ja tärkeä. Tässä puhutaan ihmisten terveydestä ja tässä tapauksessa tietenkin näitten testien tekemisestä rajoilla, mikä on äärimmäisen tärkeä kysymys, niin kuin hyvin tiedämme.

Tässä voisi ehkä semmoisen yleisen periaatteen vielä alleviivata, että mielestäni on erittäin tärkeää, että hallitus on ottanut kaiken kaikkiaan tosissaan tämän kuntien ahdingon ja on päättänyt jo keväällä kuntien merkittävästä tukipaketista. Olin hyvin iloinen, kun nyt tässä varsinaisessa budjettiriihessäkin jälleen kohdistetaan iso joukko tukitoimia kunnille, [Puhemies: Aika!] ja tämä liittyy tietenkin myös siihen tärkeään periaatteeseen, että kunnille ja sairaanhoitopiireille korvataan täysimääräisesti koronasta aiheutuneet kustannukset.

16.42 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen toki juuri aikaisemmassa siviilityössäni joutunut hoitamaan tämäntyyppisiä asioita eli suurten sairaalaorganisaatioiden talousasioita, ja sen takia hyvin mielelläni sitten varsinaisessa keskustelussa hie-
man avaan, mitä 200 miljoonaa euroa tässä tarkoittaa.

Mutta tässä aivan lyhyesti sanottuna niillä kustannuksilla, joita tällä hetkellä julkisen terveydenhuollon laboratoriotuotannossa meillä on, eli noin 100—150 euron kustannus per testi — yksityisellähän nämä ovat noin 250 euroa — me pystymme tekemään 1,3 mil-

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

joonaa testiä, mikä tarkoittaa esimerkiksi tämän vuoden jäljellä olevina kolmena kuukautena 20 000:ta testiä päivässä. Aamulehdessä 26.8., joka löytyy helposti googlaamalla, on erittäin hyvin selvitetty näitä kokonaiskustannuksia ja testien määrää Suomessa.

Mutta palaan tähän asiaan tarkemmin sitten tuossa varsinaisessa keskustelussa. Toki kannatan voimakkaasti tätä asiaa, että se tehdään nopeasti.

16.43 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella kun hallitus teki päätöksiä, joilla pyritään matkailu pitämään jollain tapaa elossa ja liikkeellä, ja päädyttiin siihen, että myös testauskapasiteetin pitää nousta merkittävästi, niin tällä ratkaisulla halutaan luoda jo etukäteen rahoituksen osalta varmuus Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirille siitä, että he voivat kapasiteetin nostaa — tällaisen kapasiteetin hankkiminen ei ole mikään halpa investointi. Toivottavasti sitä ei tarvita niin paljon kuin ennakoidaan, mutta nyt on varauduttu, ja tämä päätös kytkeytyy elimellisesti siihen ensi vuoden budjettiin liittyvään päätökseen, jossa etukäteen merkitään 1,4 miljardia euroa testikustannuksiin, 30 000 testiä päivässä, koko ensi vuoden ajaksi. Senkin osalta toivon, että loppuvuotta kohti tarve hiipuu huomattavasti ja siinä aidosti sitten myös säästämme, että kaikki raha ei menisi siihen. Mutta tämä on nyt välttämätöntä saada nopeasti päätettyä, ja siksi se tuotiin tällaisen erillisenä, pistemäisenä lisätalousarviona tänne.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ja nyt mennään puhujalistalle.

16.44 Aki Lindén sd: Herra puheenjohtaja! Toistamatta niitä, joita hetki sitten tässä sainoin, haluan todeta, että tässä on todella nyt kysymys aivan todella tärkeästä koronan hallintaan ja torjuntaan liittyvästä asiasta, niin kuin kaikki tiedämme, ja on hienoa, että näin nopeasti on saatu tämä lisätalousarvio tänne.

Olen tässä tarkoituksella hieman kerännyt tietoa, jotta meillä täällä olisi konkreettinen kuva tämän 200 miljoonan euron sisällöstä. Aivan niin kuin valtiovarainministeri Vanhanen äsken totesi, ensi vuodellehan on todellakin suunniteltu 1,4 miljardia, joka käytännössä mahdollistaa 10 miljoonaa testiä. Eli ihan noin kerrottuna ensi vuoden päivien lukumäärällä 30 000 vuorokaudessa, siitä päästään siihen 10 miljoonaan testiin. Silloinhan keskihinta liikkuu juuri siellä noin 140 euron kohdalla.

Nämä testien hinnathan ovat todella puhututtaneet tässä aika paljon. Siihen vaikuttaa tietenkin myös testauskapasiteetti silloin, kun on todella mittavat investoinnit tehty ja saatu pitkälle automatisoitua tätä, vaikka se näytteenotto ja kaikki siihen liittyvä muu työ, kuten jäljitys, on edelleen hyvin henkilötyövoimavaltaista. Tällaisen testin hintarakennehan on semmoinen, että kun se muodostuu niistä reagenssikuluista, niin korkeimmillaan tällaiset reagenssikulut olivat jopa 40—50 euroa silloin, kun saatavuus oli huono, mutta nyt se on laskenut jo aika lähelle kymmentä euroa. Nehän ovat maailmankaupan kautta saatavia tarvikkeita. Tässä työvoimakulut ovat keskeisessä osassa, sitten tietenkin laitteet ja varusteet ja sen päälle tulevat yleiskulut. Sairaanhoitopiirien laboratoriothan laskuttavat näistä kuntia, ihan niin kuin normaalisti sairaanhoitopiirin kuntalaskutus tapahtuu tietyn hinaston mukaan, eli potilas, tai tässä tapauksessa se henkilö, jolta otetaan testi, ei julkisessa terveydenhuollossa maksa mitään.

On myös erittäin hyvä, että tässä on tehty yhteistyötä yksityisen sektorin kanssa. Nythän esimerkiksi tämä 200 miljoonaa perustuu hyvin pitkälti semmoiseen kumppanuusmalliin,

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

jossa käytetään suurimman yksityisen laboratoriotuottajan alihankintaa. Ja tässä viitattiin jo sitten niihin tietynlaisiin kilpailuoikeudellisiin riitoihin, joita julkisuudessa on esitetty, mutta en ota nyt niihin kantaa. Edullisimmillaan olen kuullut julkisen sektorin pystyvän tekemään näitä testejä jopa 100 euron kappalehinnalla. Kysymys on tietenkin aina siitä, mitä kaikkea oikealla tavalla lasketaan mukaan.

Kaiken kaikkiaan tämä on erittäin tärkeä asia, ja tällä varmasti pärjätään tämä vuosi, ja sitten ensi vuodelle on suunnitteilla, kuten valtiovarainministeri totesi, todella merkittävät ja isot varaukset. Mutta kuten edustaja Koskinen täällä nosti esille, kaikkein tärkeintä olisi saada nopeita, halpoja ja edullisia pikatestejä käyttöön. Sehän mullistaisi koko tämän toimintamallin, mikä meillä on. Niitähän on kehitteillä ja toivottavasti saadaan pian käyttöön.

16.47 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! On aivan oikein, että testaamiseen panostetaan tässä vaiheessa, kun tauti on leviämisvaiheessa, ja nimenomaan niin, että kunnille annetaan aito mahdollisuus toimia omalla alueellaan tehokkaasti. Tässä vaiheessa on ihan oikein kiittää kaikkia terveydenhuollon työntekijöitä siitä valtavasta panoksesta, minkä he ovat tämän koronaepidemian hillitsemisessä tehneet. On syytä muistaa, että sillä puolella on venytty kyllä valtaviin suorituksiin, ja aina pitää muistaa, että terveydenhuollon henkilöt tänäkin päivänä näitä koronartartunnan saaneita ihmisiä hoitaessaan itsekin altistuvat ja ottavat siinä melkoisen riskin oman terveytensä ja jopa oman henkensä kannalta. He tekevät hienoa työtä ihmisten auttamiseksi.

Tämä koronatestin saaminen pitää saada mahdollisimman nopeaksi ja nimenomaan niin, että se toimii äkkiä ja voidaan testata ihminen heti, kun siihen on vähänkin syytä, ja kuten edellisissä puheenvuoroissa on kuultu, jos tämä pikatestaussysteemi, jossa saadaan tulos heti, vielä saataisiin liikenteeseen, niin alkaisivat olla ne palikat koossa, joilla tämä ilkeä virus saadaan hallintaan tässä maassa.

16.49 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! 200 miljoonaa euroa koronatesteihin tulee tarpeeseen, ja nostaisin vielä keskusteluun oikeastaan vähän saman asian kuin tässä aiemmin on nostettu eli nämä pikatestit. Nimittäin tällä hetkellä testaminen on todella kallista ja aikaa vievää, varsinkin, jos mietitään meidän matkustusrajoitteitamme tällä hetkellä ja sitä, miten ne ovat muuttumassa: nythän 23.11. tilanne menee niin, että niissä maissa, joissa on 25 tapausta 100 000:ta asukasta kohden kahden viikon aikana, vaaditaan negatiivinen testi kolme päivää ennen Suomeen tuloa ja vielä sitten toinen testi, jonka tuloksen on oltava negatiivinen, jos aikoo olla Suomessa yli kolme päivää. Paitsi että tällä menettelyllä saadaan tietysti paljon kustannuksia aikaan, niin voidaan myöskin kysyä, kuinka hyvä se itse asiassa kotimaisen matkailun edistämiseksi on. Matkailuala on kysynyt ihan aiheellisesti sen kysymyksen, kuinka tarpeellinen erityisesti tämä toinen testituloks tässä on ja kuinka moni haluaa tulla Suomeen sillä periaatteella, että on sitten muutaman päivän karanteenisä ennen kuin voi täällä tehdä mitään.

Korostaisin myöskin sitä, että sitä mukaa kun nämä menetelmät kehittyvät ja matkustusemäärät lisääntyvät, voi olla tarpeen myöskin miettiä sitä logistiikkaa esimerkiksi lentokentillä ja satamissa: jos mietitään esimerkiksi Helsinki-Vantaan lentokenttää, niin kun matkustajamäärät lisääntyvät, voi olla, että siinä sitten syntyy jonoja niiden testattavien osalle aika paljonkin ja voi olla siinä kohtaa järkevää pohtia, pitääkö testata aivan kaikki, jotka näistä tulevat, vai voitaisiinko paremmin hyödyntää esimerkiksi näitä koronakoiria ja mui-

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

ta menetelmiä, joilla voitaisiin haarukoida, mitkä henkilöt ovat enemmän riskiryhmässä kuin kenties jotkut toiset.

Kuten äsken totesin, ilmeisesti on niin, että näitä pikatestejä — joita varsinkin matkailuala mutta toki myös työmatkamatkailijat odottavat kuumeisesti — saadaan Suomeen vasta vuoden lopulla, ja sitten todennäköisesti helpottaa tämä tilanne oleellisesti, kun ei olla enää niin riippuvaisia näistä karanteeneista, ja muutenkin voidaan sitten elää vapaammin, kun saadaan tulokset nopeammin käyttöön. Mutta, arvoisa puhemies, 200 miljoonaa tässä vaiheessa on varmasti varsin aiheellinen summa, jotta asiassa päästään eteenpäin.

16.52 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! 200 miljoonaa euroa lisää covid-19:n eli koronavirusepidemian testaukseen ja löytämiseen on paikallaan. On hyvä asia, että kohdistetaan resursseja sinne, minne niitä kipeästi tarvitaan. On toki myös niin, ettei rahaa kohdisteta ainoastaan testeihin vaan myös siihen, että me löydämme näitä ihmisiä, tätä henkilökuntaa tekemään näitä testejä. On varmasti niin, että tällä hetkellä testauskoneisto toimii jo aivan äärirajoilla ja täysillä. Siellä ihmiset työskentelevät, testit valmistuvat ja niistä informoidaan, mutta kuinka voisi vielä nopeuttaa sitä prosessia, siinä onkin sitten jo isompi kysymys. Se on hyvin vaikeaa varmastikin, he toimivat jo äärirajoilla siellä.

En näe ongelmaksi, arvoisa puhemies, ainoastaan niitä testejä, vaan myös sen, että me kansalaiset, me ihmiset täällä, emme lähtisi potemaan kisaväsymystä tämän koronainfektion ympärillä, vaan me noudattaisimme niitä ohjeita ja suosituksia, mitä meille on annettu: käytämme maskia, huolehdimme käsienspesusta ja käsidesistä ynnä muusta, mikä on erittäin tärkeää tämän virusepidemian nujertamiseksi. Pahoin pelkään, että meillä on edessä vielä todella vakavat ja pahat ajat. Vaikuttaa sille, että tämä epidemia leviää entisestään ja tartunnat lisääntyvät, ja on varmasti vaikeaa myös löytää näitä tartuntalähteitä ja sitä, ketkä kaikki ovat altistuneet. Jää hyvin paljon ihmisen itsensä vastuulle tarkkailla omaa vointiaan ja miettiä, onko kysymyksessä mahdollisesti syysflunssa vai sitten koronavirus-tartunta, koska myös oireet ovat monimuotoiset. Tässä mielessä on erittäin tärkeää, että ihmisille annetaan ohjeistusta ja selkeitä neuvoja, miten tulee toimia, kun on ajatus siitä, että on saanut sen jonkun virusinfektion, on se sitten vaikka syysflunssa, eikä jää pohtimaan, miten tulisi toimia.

On tärkeää, että ohjeistus myös karanteenista siirtyy ihmisille ja ei ole sitä epäröintiä. Itsekin saan vastata sähköposteihin, että hei, olen menossa matkalle tai olen tulossa jostakin ja pitääkö minun jäädä karanteeniin. Sen tulisi olla ihmisille selkeästi kerrottu, selkokielellä, mistä maasta, milloin, miten ja mitä se karanteeni tarkoittaa. Myös työnantajille jää pohdittavaa: jos henkilö lähtee vapaaehtoisesti jonnekin reissun päälle, onko se työnantajan velvollisuus sitten maksaa ja kustantaa se karanteeni, minkä hän on pois. Eli tällaisia isoja kysymyksiä.

Halvat pikatestit — on varmasti paikallaan pohtia myös niitä, ja koen kyllä, että olisi toivottavaa, että testien hinnat tulisivat alaspäin ja kokisimme tätä kansalaisvelvollisuutta myös testien valmistajien ja toimittajien ohella. Tämä on suuri kansallinen kriisi, missä me olemme, ja me suomalaiset teemme kaikkemme sen kriisin voittamiseksi.

Mutta todellakin, lisää henkilöstöä, tekijöitä, koneisto toimimaan, ja arvostetaan, kun nioitetaan sitä. Ja kiitos kaikille testien tekijöille — teette tärkeää työtä.

16.55 Johannes Koskinen sd: Herra puhemies! Edustaja Kauman puheenvuoro oli sikäli hyvin tervetullut, että kokoomuksessa tuetaan tätä asiaa. Muistan vain keväältä ja alkuke-

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

sältä kymmenet puheenvuorot, joita kokoomuksen edustajat pitivät ja vaativat, että yksityissektorin kapasiteetti pitää saada käyttöön valtion maksamana koronan torjunta- ja testauksiin. No, nyt tällä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kautta kulkevalla järjestelyllä juuri yksityissektorilta ostetaan mahdollisimman edullinen tapa järjestää nämä lentokentän testaukset. Sikäli nämä toivomukset on kuultu mutta ei tämmöisenä massamaisena rahanjakona yksityissektorille, vaan juuri silloin kun tarvitaan ja pystytään kustannustehokkaasti näin järjestämään.

Tähän yleistilanteeseen, johon edustaja Juvonen viittasi: Nyt on varmasti hyvin tarkan pohdinnan paikka ja nopeiden toimien aika, että tämä valloilleen kiihtyvä epidemia taas pysäytetään ennen kuin se ehtii tuhoamaan liikaa Suomessa. Nämä toimet, joita hallitus on nyt jo ehdottanut ja pohtimassa, ovat välttämättömiä esimerkiksi juuri ravintoloiden suhteen, mutta tässä yleisessä keskustelussa on vähän semmoinen ongelma, että pidetään nyt ehdottomana sitä, että valmiuslakiin ei missään tilanteessa pidä turvautua, että on tällainen valmiuslain välttämisen periaate tullut ikään kuin vallitsevaksi. Kuitenkin sen on hyvä olla olemassa, niin että silloin kun tarvitaan nopeita, ripeitä, koko valtakuntaa koskevia toimia, niin myös niitä valmiuslain tarjoamia mahdollisuuksia on tarvittaessa käytettävä eikä pitää tämmöistä kovin negatiivista asennetta niitä kohtaan. Meidän tärkein tehtävämme on voittaa tämä koronavirusi, estää haitallisia terveysvaikutuksia ja talouden romahtamista, ja siinä pitää käyttää kaikkia niitä keinoja, jotka laillinen yhteiskunta tarjoaa.

Näiden karanteenijärjestelyjen osalta tarvitaan varmasti tämmöistä tarkempaa ohjeistusta, ja katsoisin vielä kerran myöskin tämän karanteenikorvauksen läpi. Se on kirjoitettu ihan toisenlaisia epidemioita varten, paljon vakavampia sairauksia ja suppeampiin ihmisryhmiin kohdistuvia sairauksia varten. Voisi hyvin ajatella, että tätä pandemiaa varten kirjoitetaan näiden karanteeniaikojen korvaamisesta ihan omat säännöksensä, joissa myös siten vaikuttaisi se, mistä syystä se on aiheutunut ja miten pystyttäisiin minimoimaan sekä yhteiskunnalle että esimerkiksi työnantajille ja [Puhemies koputtaa] itselle aiheutuvia kustannuksia.

16.58 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Esitys tästä 200 miljoonan euron paketista on tarpeellinen. Rajanylityksestä tulee tehdä mahdollisimman turvallista ja joustavaa epidemiatilanne huomioon ottaen. Kysymys on varautumisesta, jotta voidaan edetä testauskapasiteetin nostossa. Testaaminen kaikkine vaiheineen vie aikaa, jäljittäminen on työlästä, ja siihen tarvitaan paljon väkeä.

Haluan myös kiittää kaikkia niitä, jotka taistelevat eturintamassa tätä tautia vastaan. Teette arvokasta työtä.

Meidän jokaisen tehtävä on toimia ohjeiden mukaisesti. Koronan hillitseminen on jatkuva tasapainoilua ihmisten hengen ja terveyden suojelun ja ihmisten liikkumisen ja kokoontumisen rajoitusten kanssa. Hallitus on halunnut pitää vastuullisesti mielessä myös sen, että rajoituksilla on huomattava kielteinen vaikutus elinkeinoelämään, työssäkäyntiin ja rajaliikenteeseen. Matkailu on vaikeuksissa. Se meidän pitäisi pystyä pitämään liikkeessä ja hengissä.

Tällä esityksellä saadaan varmuutta Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirille, joka toimii etulinjassa. Kapasiteetin hankkiminen maksaa — tarvitaan varmuus rahoituksesta. On nopeiden toimien aika, kuten edustaja Koskinen edellä sanoi. On kysymys varautumisesta pahimman varalle. Toivon mukaan kaikkea ei tarvitse edes käyttää.

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

Suomeen matkustamisessa on monta pullonkaulaa, mutta paljon on edetty ohjeistuksessa ja opastuksessa. Sen olen itsekin huomannut lentokentillä. On hyvä, että kentille on saatu avuksi myöskin koiria, ja niiden käyttöä tulee ehdottomasti kehittää eteenpäin, jotta saadaan menoja alas. Samaten pikatestien kehittämiselle on selkeä tarve. Näin saamme pidettyä yhteiskunnan pyörät pyörimässä samalla, kun suojelemme elämää.

17.01 Antti Lindtman sd: Arvoisa puhemies! Lentokentällä tehdään joka päivä ja parhaillaankin kovasti töitä etulinjassa, että saataisiin koronavirus pidettyä hallinnassa niin hyvin kuin mahdollista. Vaikka tällä hetkellä näyttää selvästi siltä, että tämä tartuntojen lisääntyminen tulee kotimaasta — suhteellisesti enää noin 6—7 prosenttia uusista tapauksista tulee ulkomailta — niin siitä huolimatta on tärkeää, että rajojen terveysturvallisuudesta huolehditaan. Sen takia tämä on tärkeä viesti ja signaali sinne lentokentälle ja kaikille rajoille, missä tätä työtä joka päivä tehdään. Niin kuin Kinnunen mainitsi, siellä on näitä pikatestejä odotellessa jo otettu muita keinoja käyttöön — koirat siellä jo haistelevat koronartartuntoja, ja sitä kautta pyritään nimenomaan testejä kohdentamalla löytämään tapaukset ja myöskin testaamaan riskiperusteisesti eri maista tulevia.

Mutta, puhemies, yhä enemmän täytyy suunnata katsetta myös tänne kotimaahan. Jos katsoo THL:n viikoittaista arviota hybridistrategian seurannasta, näyttää todella siltä, että perhe- ja ystäväpiirissä, vapaa-ajalla tapahtuvissa lähikontakteissa, tartunnat edelleen leviävät erittäin tehokkaasti. Nyt ovat tietysti nousseet esiin jälleen kerran erityisesti ravintolat. Hallitus on parhaillaan Säätytalolla neuvottelemassa. On mahdollista, että niihin liittyviä rajoituksia tulee. Tässähän on koko matkan ollut vähän sellaista, että välillä hallitusta on moitittu siitä, että se tekee liikaa ja liian myöhään, ja välillä siitä, että se tekee liian vähän ja liian myöhään tai liian aikaisin.

Nyt huomasin, että oppositiopuolue perussuomalaisten johdosta oli esitetty, että ravintoloiden aukiolo vapautettaisiin täysin — siis että ihmiset saisivat vapaasti olla ravintoloissa ja yökerhoissa vaikka aamuun asti. Olin itse hivenen yllättynyt tästä ehdotuksesta. Kun ottaa huomioon, minkä tyypisiä uutisia olemme saaneet lukea — minkä tyypisistä sosiaalisista tilanteista nämä tartuntaketjut ovat lähteneet — tämä on ehkä hieman yllättävä avaus oppositiopuolue perussuomalaisten johdolta.

Edustaja Juvonen on täällä käyttänyt erittäin viisaita ja järkeviä puheenvuoroja tästä taudin torjumisesta, ennen kaikkea juuri siitä — niin kuin hän äsken itsekin totesi — ettei tulisi nyt vaan koronaväsymystä ja että pidettäisiin kansalaiset tässä mukana. Olisinkin kysynyt edustaja Juvoselta, miten itse arvioitte tätä puolueenne johdon esitystä. Itse kyllä olisin hiukan varovaisemmalla linjalla ihan vaan sen vuoksi, että emme tätä tautia kuitenkaan tunne, ja uskon, että terveydenhuollon ammattilaisia ja asiantuntijoita olisi tässä asiassa syytä kuunnella. Tällaiseen toimeen en kyllä itse lähtisi, mutta olisi tietysti mielenkiintoista kuulla edustaja Juvosen [Puhemies koputtaa] mielipide tästä ehdotuksesta.

17.04 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Testaamisessa on tärkeää pyrkimys ja samoin tässä tietoisuuden lisäämisessä, mitä edustaja Lindtman nosti esiin. Hallitus todellakin noudattaa johdonmukaisesti valitsemaansa strategiaa.

Kuitenkin muutama sana myös matkailuelinkeinon tilanteesta.

Kärsijöitä matkailusektorilla on koko maassa. Lapin matkailussa kotimaiset matkajaajat voivat tällä hetkellä vain osin paikata esimerkiksi puuttumaan jääviä brittejä. Me suomalaiset olemme omatoimisia, emme osta koira-ajelua tai revontuliretkiä, ja hotellissakin vii-

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

vymme mieluummin vain osan öistä ja teltassa loput. Rahaa jää alueelle tilastojen mukaan puolet kv-turismiin verrattuna.

Koronakriisi on ajanut matkailutoimialan kurimukseen myös täällä Uudellamaalla. Esi-merkiksi ulkomaalaisten matkailijoiden yöpymiset ovat romahtaneet 10 prosenttiin vuoden takaisesta. Välittömät tulonmenetykset tammi–heinäkuussa olivat 735 miljoonaa ja muille toimialoille aiheutuneet kerrannaisvaikutukset yli miljardi euroa. Matkailun kokonaistulo Uudellamaalla on viime vuosina ollut 9 miljardin luokkaa. Työllisyydessä on alkuvuonna menetetty matkailussa 5 200 henkilötyövuotta. Yhdeksän kymmenestä yrityksestä on joutunut turvautumaan lomautuksiin. Kriisin pitkittyessä irtisanomiset ovat lisääntyneet. Välillisine vaikutuksineen koronan isku matkailualalle koskettaa 25 000:ta uusmaalaista työntekijää. Helsinki-Vantaan kentän kautta kulkeva kansainvälinen liikenne on lähestulkoon pysähdyksissä, ja se vaikuttaa suoraan noin 10 000 työpaikkaan. Koko ilmailuklusteri mukaan lukien kyseessä on 30 000 henkeä.

Eli näitä työllisyyden pelastustoimia tarvitaan testaustoimien rinnalla ja niitä tarvitaan ympäri maata. Toivottavasti ei tarvitse ajautua tilanteeseen, jossa maakunnat tai eri alat joutuvat kilpahuutoon näistä mahdollisista tuista. Testistrategian rahoitus tässä esityksessä turvataan, niin ettei ainakaan siitä kapasiteetista tulisi este matkailulle.

17.06 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Lindtman äskeisessä erinomaisessa puheenvuorossaan kuvasi tätä tilannetta, jos itse käyttäydymme vastuuttomasti tai teemme jotakin sellaista, mikä aiheuttaa taudin leviämisen, ja voi sanoa, että 99,9 prosenttia tässäkin asiassa on meidän ihmisten itsenäisten päätösten varassa. Ehkä helpoin tapa on ajatella tätä 200:aa miljoonaa, mitä nyt olemme antamassa testaamiseen: erittäin tärkeitä rahoja, koska suojelemme sillä omaa terveyttämme ja läheistemme terveyttä, kaikkien meidän ihmisten terveyttä ja pahimmassa tapauksessa myös henkeä. Oikea ajattelutapa lienee se, että ajattelemme sen sillä keinoin, että meillä jokaisella ihmisellä on oma lähipiiri, ja siellä on sellaisia henkilöitä, joille tämän taudin saaminen voisi aiheuttaa vaikka välittömän hengenvaaran. Kun ajattelemme asian sitä kautta, miten itse käyttäydymme, niin väitän, että 90 prosenttia tästä ongelmasta on sillä hetkellä ratkaistu, kun ymmärrämme sen, minkälaisen taudin kanssa olemme tekemisissä.

Soitin eilispäivänä ystävälleni, joka sairastui tähän tautiin työmatkallaan — vahva suomalainen mies, hyväkuntoinen, ja kestää sen taudin seuraukset. Mutta tässä asiassa kannattaa nyt pitää mielessä se, että kun otamme itse omasta käyttäytymisestämme vastuun, se on aivan varmasti halvin tapa tämän asian hoitamisessa. Minua vähän ihmetyttää tällainen meno, mikä on ollut, että voi todella mennä sellaisiin paikkoihin ja käydä sellaisissa paikoissa, joissa sen taudin todennäköisesti saa. Malttamalla vaikka pari kuukautta hillittyä käytöstä jouluun asti uskon, että olemme paljon, paljon pitemmällä. Menemällä pää kolmantena jalkana eri paikoissa ja ottamalla valtavaa riskiä todennäköisesti levitämme sen taudin yhä isommalle alueelle ja samalla riskeeraamme oman terveytemme ja jopa henkemme ja sitten tietysti läheisten kohtalon siinä samassa, koska se tautihan tunnetusti leviää todella nopeasti.

17.08 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Kiitos edustaja Lindtmanille hyvästä puheenvuorosta ja siitä, että kuulitte minun puheenvuoroni ja olette kuunnellut niitä myös aikaisemmin ja tiedätte minun kantani.

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

Edustaja Lindtman, viittaatte varmastikin tähän somessa käytyyn keskusteluun, josta oli tehty sitten artikkeli. Se oli todellakin some-keskustelua, ja pitää paikkansa. Totta kai me mietimme ja pohdimme erilaisia vaihtoehtoja myös sille yhteiskunnalliselle keskustelulle, miten me pidämme yrittäjät siellä työn ja leivän syrjässä kiinni. Toki me kannamme kaikki syvää huolta matkailusta ja siitä, että Lappiin tulisi saada turisteja, mutta entä jos ne turistit eivät tule? Millä keinolla me tuemme Lapin matkailua? Millä keinolla me tuemme ravintoloitsijoita, yrittäjiä, baareja, pubeja, jos ne ihmiset eivät tule sinne?

Olen pohtinut tässä mielessäni, kun tuossa viime viikonloppuna kävin pohjoisen kieroksella ja 2 500 kilometriä noin tuli ajettua siellä ja näin sen tilanteen — Kuusamosta eteen sinne korkeammalle Lappiin, muun muassa Posiolle ynnä muualle — että matkailukupla, mitä me mietimme, ei saa olla saippuakupla. Jos ihmiset matkustavat tänne ja tulevat tänne, meidän pitää turvata se, että he voivat olla turvassa. Minua huolestuttaa, että entä jos se matkailukupla onkin saippuakupla. Se riippuu niin paljon meistä itsestämme, millä tavalla me sitten toimimme ja millä tavalla turistit toimivat.

Mutta toki on huoli siitä, miten ravintola pärjäävät, koska heihinän tämä osuu erittäin kovasti. Toki me muistamme, mitä tapahtui muun muassa Itävallassa, kun korona alkoi. Siellä oli Kitzloch, pieni pubi, joka osoittautui koronalingoksi, ja sieltä ihmiset lähtivät jokainen omiin maihinsa, tulivat muun muassa myös Suomeen, mutta meilläähän ei ollut testejä rajalla. Sen sijaan kun turistit menivät kotimaahansa Ruotsiin, heidät saatiin tavallaan kiinni, elikkä tartunnat olivat sieltä. Samoin kun turistit menivät Tanskaan ja tartunnat paljastuivat siellä, silloin vasta löydettiin, että hei, se oli Itävallan Kitzloch, pieni koronalinko.

Eli isoja kysymyksiä, vakavia kysymyksiä, mutta myös perussuomalaisilla on se huoli, millä tavalla me tuemme ravintoloita ihan oikeasti. Toki meillä on erilainen tilanne Suomessa. Kun kävin tuolla jossakin pienellä paikkakunnalla Pohjois-Pohjanmaalla tai Savossa Siilinjärvellä, niin voisiko siellä ravintola kenties olla auki pidempään, jos ei ole tapauksia, eli voisimmeko me nähdä myös paikkakuntaakohtaisesti sen tilanteen?

Mutta aivan varmasti, edustaja Lindtman, me olemme ihan samassa veneessä, ja me pohdimme sitä, miten me tuemme yrittäjyyttä, millä tavalla me varmistamme työpaikkoja, miten me vähennämme sen tarjoilijan lomautuksen tai irtisanomisen, mitenkö kokki voi olla jatkossakin töissä. Elikkä isoja, vakavia kysymyksiä ja pohdintaa. On ihan hyvä asia, että nostetaan esille täällä erilaisia vaihtoehtoja, ja näen kyllä, että Suomi on iso maa, ja kohdataan korona myös sillä tavalla, että katsotaan, missä ovat kriisipesäkkeet ja tartutaan sinne ja puututaan sinne. Mutta kaiken kaikkiaan tärkeä asia.

Vielä koirista, arvoisa puhemies, jos maltatte minun antaa puhua, niin koronakoirat [Puhemies koputtaa] ovat hieno lisä tähän meidän tulevaisuuteen niin paljastamaan tartuntoja kuin myös syöpiin. [Puhemies: Aika!] Tein lakialoitteen suolistosyövistä, ja toivon että myös koirat voivat sitä tunnistaa. — Kiitos.

17.11 Antti Lindtman sd: Arvoisa puhemies! Kiitos tästä puheenvuorosta vielä.

Varmaan yhteinen huoli on tämä ravintolayrittäjien ja ravintoloissa työskentelevien työntekijöiden asema tämän kaiken kriisin keskellä. Sen takia me olemme yhteisiä toimia tehneet pehmittääksemme tätä tilannetta, kun todella silloin keväällä jouduttiin todella rankalla kädellä eduskunnan päätöksellä ravintolatoimintaa rajoittamaan.

Oli hyvä, että Juvonen nosti esiin tämän Itävallan tapauksen, koska se oli todella näin, että yksi yökerho, johon pakkautui paljon väkeä, toimi tämmöisenä koronalinkona. Luin itse tuolta sosiaalisesta mediasta sen saman päivityksen, jonka perussuomalaisten edus-

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

kunnan, voi sanoa, korkein edustaja, varapuhemies Eerola, oli kirjoittanut ja jota Jussi Halla-aho komppasi. Siinä ilmeisesti se ajatus kulki nyt niin, että jos ravintolat olisivat pitempään auki, niin sitten ihmiset vähän enemmän harvakseltaan menisivät sinne. Minä en ole ihan varma tästä logiikasta, koska ainakin omassa lähipiirissäni usein on niin, että sitten kun ravintolaan mennään, mennään ystävien kanssa ja porukalla, ja usein myös ihmisten vuorokausirytmii on se, joka aika paljon määrittää sitä, että lähdetään perjantai-iltana töiden jälkeen tai sitten, kun on käyty kotona. Kun itsekin jonkun verran ravintolatoimintaa noin niin kuin asiakkaana tunnen [Eduskunnasta: Älä kerro kaikkea!] ja sitten myöskin jonkin verran noita lähiöitä tunnen, aika hyvin esimerkiksi tuolla Vantaalla, niin pelkään, että tämä ehdotus itse asiassa päinvastoin saattaisi nimenomaan jopa mahdollistaa tällaiset erilaiset koronalingot sitten, kun läpi yön mentäisiin. Tästä on varmaan paljon esimerkkejä vaikkapa pääkaupunkiseudulla eri lähiökuppiloissa ja miksei muuallakin.

Tulkitsin Juvosen puheenvuoron, että ehkä hän ei itse ollut kovin innostunut tästä, ja todella toivon, että tämän taudin kurissa pitäminen, tietenkin niin vähäisillä rajoituksilla kuin mahdollista mutta kuitenkin, olisi kaikkien meidän ykköstavoitteemme, koska jos tässä epäonnistumme, niin sitten ne muuhun yhteiskuntaan tulevat seuraukset sulkutoimenpiteiden johdosta olisivat niin paljon isommat kuin tämä yökerhotoiminta, josta nyt puhutaan. Toivon, että edustaja Juvonen ja muut terveydenhuoltoa hyvin tuntevat edustajat siellä perussuomalaisissa nyt painaisivat vähän jarrua. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia, ja vielä edustaja Juvonen.

17.14 Arja Juvonen ps: Arvoisa puhemies! Kiitos tästä hyvästä keskustelusta, mitä nyt käymme. Minun mielestäni on hyvin tärkeää, että me, jotka pohdimme näitä asioita erityisesti myös täällä ja saamme sen viimeisimmän tiedon, viemme sitä tietoa myös eteenpäin. Itselläni on ollut sellainen linja, että 15 minuuttia on se altistuminen. Täälläkin me salissa istumme hyvinkin pitkään, ja on hyvä, että meillä on nyt nämä kasvomaskit — olisivat saaneet olla jo paljon aikaisemminkin — meidän kasvoillamme. 15 minuuttia on se altistumisen aika. Jos menet ravintolaan, niin sitten täytyy miettiä, menetkö sisälle syömään vai menetkö terassille syömään. Suositeltavaa on, että syöt terassilla. Kaikkein suositeltavinta olisi tietysti, että haet sen ruuan mukaan, kannatat sillä tavalla sitä ravintoloitsijaa, että käyt nappaisemassa, samoin kuin huoltoasemalta otat kahvin ja pullan matkaan ja sitten syöt ne matkallasi — että kuitenkin kävisit siellä vierailulla.

Arvoisa puhemies! Kyllä se, missä näitä altistumia tapahtuu ja on, on hyvin paljon myös nuorten ihmisten keskuudessa. Oli huolestuttavaa aamulla lukea, että myös Espoossa, josta itse tulen, kirjastossa Sellossa Espoon Leppävaarassa, oli nyt ensimmäiset altistumiset. Sehän tarkoittaa sitä, että parastaikaa abiturientit, lukiolaiset, opiskelevat hyvin paljon kirjastoissa. Olen itsekin tehnyt valtuustoaloitteen siitä, että hiljaisia tiloja niihin lisätään, ja ne ovat olleet Espoossa kovassa käytössä. Eli kun siellä on hyvä opiskella, niin onhan se myös huolestuttavaa, että esimerkiksi kirjastoista nyt, jos tartunnat alkavat leviämään, väistämättä me tulemme jossakin pisteessä miettimään, laitetaanko kirjastoja kiinni, vähennetäänkö henkilöiden sisäänkäyntiä, millä tavalla me teemme sen.

Ja kuten tuossa ensimmäisessä puheenvuorossani sanoin, olen hyvin skeptinen. Olen myös hyvin peloissani siitä, mitä kohti me menemme. Olen hyvin peloissani siitä, riittävätkö meidän sairaalasijat, riittävätkö meidän hoitohenkilöstö, koska valmiuslaki, joka täällä nousi myös esille, tullessaan viimeksi voimaan aiheutti kyllä hyvin paljon hoitajissa myös

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

sitä, että ihmiset ovat lähteneet alalta. Olen saanut monta viestiä siitä, että kun on oma perhe, on omat lapset, niin on huolestuttavaa mennä töihin esimerkiksi vanhustenhoitoon, jos näitä tartuntatapauksia siellä tulee.

Ja olisi myös erittäin tärkeää — THL:lle lähettäisinkin viestiä, tuskin tietenkään tätä kuuntelevat, mutta olisi jotenkin toivottavaa — että enemmän meille suomalaisille avattaisiin sitä tartuntamekanismia ja sitä, mitkä ryhmät ovat erityisesti vaarassa, kun he saavat sen tartunnan, ja mitä ne riskiryhmät oikeastaan ovat. Olisi tärkeä kuulla myös se, niin että sitten ihmisetkin ymmärtäisivät sen, että kun tartunta tulee ja se iskee vaikka normaaliin terveeseen nuoreen, kuinka vakava se silloin on, koska monilla ihmisillä on se käsitys, että se on vain yksi influenssa ja se on siinä, ja totuus on kuitenkin toinen. Yli miljoona uhria ympäri maailmaa, yli miljoona koronakuolemaa. Se on niin pysäyttävä määrä, että me Suomessa emme voi jäädä kuitenkaan osattomiksi. [Puhemies koputtaa] Meihinkin tämä kohdistuu.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Me keskustelemme tämän vuoden kuudennesta lisätalousarviosta.

17.17 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Tärkeä asia, pitää saada nopeasti eteenpäin. Pitkään harkitsin, lähdenkö vielä tähän keskusteluun mukaan, mutta yhden asian halusin kuitenkin sanoa, ja se on tilannekäsitys siitä, missä me tällä hetkellä olemme tämän kanssa.

Meillähan nyt on näitä tartuntoja keskimäärin ollut viime päivien aikana sata per vuorokausi, pikkuisen alle, eräinä päivinä yli. Mutta nehan ovat olleet pääasiassa nuorilla ihmisillä. THL:n sivuilta pystyy lukemaan, sinne on ihan grafiikalla laitettu, miten tartunnat jakaantuvat eri ikäryhmille, mutta myös, miten ne noin 350 kuolemantapausta jakaantuvat eri ikäryhmille. Jos siellä vertaa tartunnan saaneita yli 80-vuotiaita ja kuolemantapauksia yli 80-vuotiaiden joukossa, niin se prosentti on aivan hurja. Itse asiassa se on sama kuin vielä keväällä oli. Nuorelle, alle 50-vuotiaalle ihmiselle se kuolleisuus on tasoa yksi kuolemantapaus 2 000:ta tartunnan saanutta kohti. No, yli 80-vuotiaalla se on 300-kertainen. Se tarkoittaa, että olisi 300 kuolemantapausta 2 000:ta sen ikäistä tartunnan saanutta kohti. — Meillä ei ole 2 000:ta tartunnan saanutta yli 80-vuotiaiden ryhmässä, mutta tällä tavalla pystyy nämä luvut suhteuttamaan toisiinsa.

Eli nyt se olennainen kysymys on, että vaikka meillä on tätä tautia enemmän kuin kesällä, merkittävästi enemmän, niin meidän pitää kaikin voimin estää sen tarttumista vanhempiin ikäluokkiin ja riskiryhmiin, koska jos se tapahtuu, niin silloin me olemme uudestaan ja itse asiassa vielä pahemmassa tilanteessa kuin viime keväänä olimme.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi esittävän taiteen edistämisestä sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 132/2020 vp

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. Asiassa käydään ministerin esittelypuheenvuoron jälkeen debatti.

Keskustelu

17.20 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmän uudistus on osa laajempaa uudistuspakettia, josta on jo viime vaalikaudella toteutettu museolain ja museoiden rahoitusjärjestelmän uudistus sekä esittävän taiteen vapaan kentän valtionavustusrahoituksen uudistus. Uudistuksen taustalla on hyvin perusteellinen valmistelu, jota on tehty tiiviissä vuorovaikutuksessa kentän kanssa, ja tästä lausun kaikille sidosryhmille lämpimän kiitoksen.

Tähän esittävän taiteen valtionosuuksia koskevaan osuuteen jäi kuitenkin viime vaalikauden valmistelussa vielä muutamia ongelmakohtia, joiden ratkaiseminen siirtyi tälle vaalikaudelle, ja näihin ongelmakohtiin on jatkettua valmistelussa löytynyt mielestäni nyt varsin hyvät ratkaisut, ja myös kentältä saatu palaute on ollut enimmäkseen myönteistä. Korostan, että yhteistyö sidosryhmien kanssa on tästä aiheesta jatkunut siis oikeastaan jo vuosien ajan.

Uudistuksen jatkovalmistelua on ohjannut eduskunnan vuoden 2019 talousarvion yhteydessä hyväksymä lausuma, jossa edellytettiin, että esittävän taiteen valtionosuusuudistuksen valmistelun pitää edetä laaja-alaisesti ja että valmistelun yhteydessä arvioidaan huolellisesti eri mallien vaikutukset esittävän taiteen rahoitukseen ja toiminnan kehitykseen ja turvataan kaikkineen uudistukselle riittävät resurssit. Tästä kaikesta tehtiin kirjaus myös maan hallituksen ohjelmaan.

Ja nyt käsillä on hallituksen esitys valmiina eduskunnan käsittelyyn. Siinä ehdotetaan siis säädettäväksi laki esittävän taiteen edistämisestä, joka korvaisi nykyisellään teatteri- ja orkesterilait. Lain nimike ja soveltamisala olisivat teatteri- ja orkesterilakia tietyllä tavalla yleisemmät siten, että ne kattaisivat kaikki esittävän taiteen muodot eikä VOS-järjestelmän piiriin pääsemistä olisi rajattu vain tiettyihin esittävän taiteen muotoihin. Nykyisen teatteri- ja orkesterilain soveltamisessa myös tanssiteatterit on katsottu teattereiksi, ja vuonna 2014 lain soveltamisalaa laajennettiin koskemaan myös sirkukset. Tällä hetkellä lain soveltamisalaan ei kuitenkaan kuulu esimerkiksi kuorotoiminta.

Edellytykset valtionosuuden piiriin hyväksymiselle vastaisivat pääosin niitä edellytyksiä, mitä on nykyisessä teatteri- ja orkesterilaissa, mutta uusiakin edellytyksiä on: muun muassa toimintayksikön toimintaa johtavan henkilön kelpoisuutta koskeva edellytys sekä vaatimus monivuotisesta toimintayksikön tavoitteista, toimintaa ja taloutta koskevasta suunnitelmasta. Toimintayksikkö voitaisiin hyväksyä esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmän piiriin joko toistaiseksi tai kolmen vuoden määräajaksi, ja tällä uudella lähestymistavalla pyritään siihen, että järjestelmä tukisi riittävästi sekä pitkäjänteistä kehittämistä että toisaalta myöskin sitä, että toimijakenttä voisi mahdollisuuksien mukaan uudistua.

Jos toimintayksikön voidaan arvioida toiminnan laajuus ja toimintaedellytysten vakiintuneisuus huomioon ottaen todennäköisesti täyttävän valtionosuuden edellytykset seuraa-

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

van kuuden vuoden ajan, se hyväksyttäisiin valtionosuuden piiriin toistaiseksi. Enemmistö nykyisin valtionosuuden piirissä olevista toimintayksiköistä voitaisiin todennäköisesti juuri tällä perusteella pitää toiminnan piirissä käsitteellä ”toistaiseksi”, mutta kolmen vuoden määräajaksi valtionosuuden piiriin hyväksyttäisiin yleensä esimerkiksi uudet toimijat, joiden katsotaan olevan riittävän meritoituneita tämän valtionosuuden saamiseksi. Toistaiseksi valtionosuusjärjestelmän piiriin hyväksytyjen toimintayksiköiden osalta valtionosuuden edellytysten täyttymistä arvioitaisiin siis kuuden vuoden välein. Jos silloin kävisi näin, että toimintayksikkö ei enää täyttäisi — vaikkapa juuri orkesteri tai vastaava — näitä valtionosuuden edellytyksiä, hyväksyminen sen piiriin kuulumisesta voitaisiin siis perua. Hyväksyminen valtionosuuden piiriin voitaisiin myös muuttaa määräaikaiseksi, jos toimintayksikkö ei enää täytä toistaiseksi valtionosuusjärjestelmän piiriin hyväksymisen edellytyksiä.

Laissa ehdotetaan säädettäväksi myös perusteista, joita noudatetaan harkittaessa, mitkä toimintayksiköt hyväksytään valtionosuuden piiriin silloin, kun kaikkia edellytyksiä täyttäviä toimintayksiköitä ei ole valtion talousarvioiden rajoissa mahdollista ottaa valtionosuuden piiriin. Tämä tilanne on tietysti väistämättä edessä. Tällöin harkinta perustuu valtionosuuden tarpeellisuuteen laissa määritellyn tavoitteen kannalta, joka on taiteellisista lähtökohdista edistää esittävän taiteen monimuotoisuutta ja kulttuurin moninaisuutta sekä esittävän taiteen palvelujen valtakunnallista ja alueellista saatavuutta ja saavutettavuutta eri väestöryhmille. Taiteen edistämiskeskuksen yhteyteen perustettaisiin esittävän taiteen valtionosuuslautakunta, jonka tehtävänä olisi antaa OKM:lle lausuntoja juuri näistä hakemuksista, millä pyritään uusina toimijoina valtionosuusjärjestelmän piiriin.

No, laskennallisina perusteina, arvoisa puhemies, säilyisivät toteutuneiden kustannusten perusteella laskettava yksikköhinta ja valtionosuuden perusteeksi vahvistettava henkilötyövuosimäärä. Valtionosuusprosentti olisi nykyiseen tapaan pääsääntöisesti 37. Eri-tyyppisten taidelaitosten toimintakentässä sekä kustannus- ja tulorakenteessa olevia eroja voitaisiin ottaa huomioon myöntämällä valtionosuus korotetun VOS-prosentin mukaisena osaan toimintayksikön henkilötyövuosista. Tällä korvattaisiin nykyisin valtionosuuden lisäksi samaan toimintaan myönnettävät harkinnanvaraiset valtionosuudet. Korotetun VOS-prosentin mukaista valtionosuutta voitaisiin myöntää, jos vaikka huomattava osa tämän yksikön toiminnasta on kiertue- tai vierailutoimintaa tai jos siinä on piirteitä, jotka ovat selkeästi vaikkapa lapsille, kielellisille vähemmistöille tai erityisryhmille kohdistuvaa esitystoimintaa. Korotettu prosentti olisi 60. Rahoituksen ennakoitavuuden ja toiminnan pitkäjänteisen suunnittelun edellytysten lisäämiseksi otettaisiin kaikkineen käyttöön monivuotinen rahoitus suunnitelma, joka koskisi valtionosuuden perusteeksi vahvistettavien henkilötyövuosien määrää ja korotetun VOS-prosentin mukaisten henkilötyövuosien määrää yhtäläisesti.

Arvoisa puhemies! Yksikköhinta laskettaisiin erikseen yhtäältä orkestereille ja muille musiikin alan toimintayksiköille ja toisaalta teattereille, tanssiteattereille ja sirkuksille ynnä muille kuin musiikin alan toimintayksiköille. Alun perin Jaakko Kuusiston työryhmä ehdotti, että nykyisin teattereille ja orkestereille erikseen laskettavista yksikköhinnoista oltaisiin siirretty kaikille esittävän taiteen toimintayksiköille yhteiseen yksikköhintaan. Miksi näin ei siis kuitenkaan päädytty tekemään? Viime vuosina teattereiden ja orkestereiden kustannusrakenteet ovat kuitenkin kehittyneet siinä määrin eri tavalla, ettei yhteen yksikköhintaan siirtymistä ole pidetty perusteltuna.

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

Yksittäiskysymyksenä nostan, arvoisa puhemies, esiin Svenska Teaternin ja Tampereen Työväen Teatterin aseman ja rahoituksen, jotka turvataan hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti siten, että näiden valtionosuusprosentti olisi koko toiminnan osalta 60.

Ja tämän koko hallituksen esityksen ja sitä kautta uudistuksen toteuttamiseen on julkisen talouden suunnitelmassa varattu lisämäärärahoja. Itse asiassa vapaan kentän valtionavustuksiin on osoitettu lisämäärärahoja jo vuodesta 2019 alkaen. Jo vuodesta 22 alkaen — eli reilun vuoden päästä, jolloin esittävän taiteen VOS-uudistus tulisi voimaan — uudistukseen liittyvät määrärahalisäykset esittävän taiteen valtionosuuksiin ja vapaalle kentälle olisivat yhteensä 13 miljoonaa enemmän verrattuna vuoden 18 tasoon.

Arvoisa puhemies! Lait on siis tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 22 alusta, ja lakien täytäntöönpanotoimiin on kuitenkin tarpeen ryhtyä jo noin vuotta aikaisemmin. Täten toivon ja rohkaisen ja tiedostankin, että eduskunta varmasti paneutuu esitykseen huolella mutta samalla antaa vahvan signaalin tälle merkittävälle toimijakentälle siitä, että uudistus on tulossa ja kenttä voi siihen valmistautumisen aloittaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Nyt siirrytään debattikeskusteluun. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, nousemaan ylös ja painamaan omalta varsinaiselta paikaltaan V-painiketta.

17.28 Merja Kyllönen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Me vasemmistoliitossa olemme aina lähteneet siitä, että jokaisella pitää olla mahdollisuus päästä kulttuurin ja taiteen äärelle ja olla osa sitä palvelukokonaisuutta, ja sen takia tietysti kottuhintaisuus ja esteettömyys ovat niitä asioita, mitä me olemme korostaneet.

Myös tämä rahoitusperusteitten läpinäkyvyys on semmoinen asia, mistä ollaan käyty vuosikausia keskusteluja, ja siitä, kenellä on oikeutus saada valtiontukea ja päästä valtionosuuksien piiriin. Miten ministeri näkee sen asian, että me voisimme vielä tämänkin lainsäädäntöuudistuksen jälkeen vahvistaa meidän rahoituksen ja toiminnan läpinäkyvyyttä ja mahdollistaa myöskin ehkä entistä vauhdikkaammin uuden — kun taide ja kulttuuri kehittyvät koko ajan — taiteen ja kulttuurin tekemisen [Puhemies koputtaa] kentän pääsyn rahoituksen piiriin?

17.29 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä on pitkään valmisteltu ja odotettu uudistus kyseessä. Olen iloinen siitä, että se on edennyt tänne asti, ja erityisen iloinen olen siitä, että myös lisävoimavaroja merkittäväällä tavalla tähän uudistukseen laitetaan, nimittäin viime kaudella sitä yritettiin kustannusneutraalisti, mikä tietenkin tarkoittaa, että se käy aika vaikeaksi ja mahdottomaksi. Varsinkin nyt tilanne esittävän taiteen yksiköissä, teattereissa, orkestereissa on valitettava, koska meillä on vielä korona-haaste tässä päällä, mutta toivottavasti tästä osaltaan tulee helpotusta. Ennen kaikkea tämä on nähtävä alueiden ja alueiden yleisön oikeutena saada omalla alueellaan ympäri Suomea korkeatasoista kulttuuritarjontaa.

Erityinen ilo, puhemies, näin tamperelaisena tietenkin — sillä on kyllä valtakunnallinenkin iso merkitys — on se, että Tampereen Työväen Teatteri nyt tämän lainsäädännön [Puhemies koputtaa] myötä saa tämän erityisasemansa erityisrahoituksen [Puhemies koputtaa] vakiinnutettua [Puhemies: Aika!] hallitusohjelmassa sovitun kaltaisesti.

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

17.30 **Sofia Vikman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kulttuurilla on itseisarvo sinänsä. Sen merkitys ihmisten hyvinvoinnille on kiistaton. Kulttuurin ja taiteen autonominen asema on turvattava myös tulevaisuudessa, ja on hienoa, että tämä uudistus nyt vihdoinkin etenee, vaikka kunnianhimon taso on hieman tippunut siitä alkuperäisestä. Joka tapauksessa nykyjärjestelmää päästään päivittämään.

Kulttuurin on oltava kaikille saavutettavaa. Tätä myös rahoituksen ja ohjauksen on tuettava. Erityisen painopisteen pitää olla lastenkulttuurin saavutettavuuden edistämisessä. On oikein, että tämä esitys nyt huomioi kulttuuritoimijoita hyvin laajasti ja myös tunnustaa Tampereen aseman Suomen teatteripääkaupunkina Tampereen Työväen Teatterin rahoituksen turvaamisen [Puhemies koputtaa] myötä. Sillä on myös iso valtakunnallinen merkitys.

17.32 **Pasi Kivisaari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koronarajoitusten vuoksi moni meistä huomasi esittävän taiteen jättävän aukon. Siksi vaikkapa teattereiden osittainen avaaminen otettiin monin paikoin riemulla vastaan. Taiteella ja kulttuurilla on merkillinen voima. Se tuo kyllä hyvinvointia.

Pitkään valmisteltu esittävän taiteen valtionosuusuudistus etenee siis vihdoinkin eduskuntaan. Edustaja Viitasen lailla haluan kyllä kiittää vastuuministeri Saarikkoa ja työryhmää johtanutta Puumalaa sekä alan toimijoita siitä, että olemme tässä kohtaa. VOS-uudistus vahvistaa suomalaisten teattereiden ja orkestereiden asemaa sekä huomioi samalla, että esittävän taiteen kentässä on myös tapahtunut muutoksia. Tämän uuden lain myötä yhä useammilla esittävän taiteen aloilla on mahdollisuus päästä [Puhemies koputtaa] valtionosuuksien piiriin.

17.33 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on tosiaan odotettu ja jo pitkään valmisteltu esitys, ja on hienoa, että se etenee, ja hienoa, että tämä hallitus voi viedä sen maaliin. Kiitokset myös 10 miljoonan euron lisärahoituksesta, se on merkittävä teattereille, tanssiryhmille, orkestereille ja muille esittävän taiteen tekijöille. Niin tämä rahoitus kuin lakiuudistus tukevat kulttuurin monimuotoisuutta ja mahdollistavat myös uusien toimijoiden, kuten vaikkapa sirkuksen, pääsyn rahoituksen piiriin.

Kulttuurikentän monimuotoisuuden lisääntyminen ja tukimahdollisuuksien laajeneminen on ollut pitkäaikainen tavoite. Hallitusohjelmassa on kirjoitettu tavoitteeksi myös kulttuuripalvelujen saatavuuden ja toimintaedellytysten vahvistuminen, ja tähänkin tämä esitys hyvin vastaa. Koronan ja kuntien tiukan taloustilanteen myötä valtiolle jää yhä isompi [Puhemies koputtaa] vastuu siitä, että kulttuuri säilyy elävänä ja rahoitus riittää.

17.34 **Mikko Ollikainen r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Regeringens förslag om att reformera statsandelssystemet för scenkonst är mycket väntat och ytterst välkommet. Det är en riktning mot ett mer jämlikt stöd för kulturfältet i vårt land. Kultur innebär samhällelig aktivitet och samverkan som höjer välfärden och minskar på marginaliseringen.

Esityksen mukaan Svenska Teaternin asema huomioidaan ruotsinkielisenä kansallisiinäyttämönä, ja uudistuksessa teatterin asema ja rahoitus kansallisena päänäyttämönä turvataan myös jatkossa. Esitystä voidaan pitää hyvin perusteltuna, sillä Svenska Teaternin asema

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

ruotsinkielisessä teatterikentässä on verrattavissa Suomen kansallisteatterin asemaan suomenkielisessä teatterikentässä.

Kannatettavaa hallituksen esityksessä on myös mahdollisuus lastenteatterin toimintaan kohdennettuun korotettuun määrärahaan. Varsinkin näinä aikoina tulee ottaa huomioon, että moni lapsi voi huonosti [Puhemies koputtaa] ja teatterielämys on todella tärkeää lasten hyvinvoinnille.

17.35 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtionosuusjärjestelmä on suomalaisen kulttuurirahoituksen selkäranka. Monet kaupunginteatterit, orkesterit ja museot saavat siitä rahoitusta, mutta on ollut jo pitkään tiedossa, että nykyinen järjestelmä on jäykkä, koska uusien toimijoiden on ollut vaikea päästä sen piiriin. Ongelmana on ollut myös se, että rahoituksen kasvu on pysähtynyt. Tätä kautta ongelma on myös se, että valtionosuusjärjestelmästä on joidenkin toimijoiden mielestä tullut vain vanhoja rakenteita ylläpitävä nostalgian tyyssija. Tästä syystä, kun järjestelmää on lähdetty uudistamaan, myöskin vanhat toimijat ovat olleet kriittisesti suhtautumassa näihin uusiin ratkaisuihin.

Arvoisa puhemies! Tämä uudistus on tarpeen, mutta sitä on myös arvosteltu sen takia, että siinä edelleen Svenska Teatern ja Tampereen Työväen Teatteri saavat suurempaa valtionosuutta kuin muut toimijat. [Puhemies koputtaa] Haluaisin nyt kysyä: millä tavalla perustellette näille kriittisesti asiaan suhtautuville, että juuri nämä teatterit [Puhemies: Aika!] saavat enemmän kuin muut?

17.36 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itseäni yllätti, miten vanhaa lainsäädäntöä teatteri- ja orkesterilainsäädäntö itse asiassa on, mutta uudistus on hieno, ja tätä on kulttuuriväen osalta kovastikin odotettu. Minusta tämä toteuttaa hyvin hallitusohjelman kulttuurin saavutettavuutta ja toimintaedellytysten vahvistamista, mikä on hallitusohjelmaankin kirjattu.

Kysymys oikeastaan ministerille: Tämä rakennehan on hyvä, että tässä nyt rahoituksenkin osalta yksikköhintapohjaa vahvistetaan ja indeksikorotukset palautetaan ja valtionosuuksia korotetaan, mutta korvaako tämä 60 prosentin valtionosuus, jota on mahdollisuus saada, sen harkinnanvaraisen valtionosuuden, mitä erityisesti aluateatteritoiminta on käyttänyt hyväksi? Se on äärimmäisen tärkeää tuolla maakunnissa niin orkesteri- kuin maakuntateatterienkin osalta. Eli heillä on ilmeisesti mahdollisuus tätä 60 prosentin korotettua valtionosuutta sen kiertuetoiminnan osalta hakea?

17.38 Hilkka Kemppi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä on kerrassaan kulttuurialan sote, näin tätä kuvailisin, ja valtava kiitos ministeriölle, että tämä asia on saatu eteenpäin, ja ministerille, että se on tänään täällä esittelyssä. Tätä on tehty taa-tusti yhtä pitkään kuin sote-uudistusta, ja siitä tämä edellinen kuvaukseni. Uudistus on tulossa vuoden 2022 alusta, ja toivottaisiin semmoisia terveisiä, että mitä pikemmin, niin sen parempi.

Erityisen kiitettävää on se, että tässä esityksessä on koottuna kentän yhteinen tahto. Olen siinä käsityksessä, että kentän toimijat ovat laajasti kannattaneet tätä uudistusta, ja tietenkin myös tuo 10 miljoonan euron lisäpotti siihen kannustaa.

Kaksi asiaa: aluepolitiikka ja monimuotoiset toimijat. Mielestäni on erinomaista, että tämä huomioi edellisten edustajien kuvailemalla tavalla esimerkiksi maakunnallisten toimijoiden mukaantulon nykyistä vahvemmin. Sen lisäksi tämä ottaa mukaan esimerkiksi

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

sirkusalan toimijat, [Puhemies koputtaa] jotka eivät ole päässeet nykyisen valtiosuostoinnin piiriin.

17.39 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Yhdyn ensiin tähän tamperelaisten kauniiseen kuoroon, jossa kiitetään entistä turkulaista ministeriä siitä hienosta työstä, [Naurua] kun on arvostettu ja huomattu, miten tärkeä valtakunnallinen merkitys meidän Työväen Teatterillamme on, ja se perinteikkyyks ja korkeatasoisuus, jota hallitus on myös esityksessään korostanut. Erityisen hienoa on, että myöskin oppositiosta Vikman tämän nosti, Kauma tosin epäröi.

Mutta tämä esitys sisältää paljon hyvää, ei vain sen, että se omille kotiseuduille tuo hyvää, vaan sen, että alueellinen saatavuus turvataan, ja sen, että erilaisilla toimijoilla ympäri Suomen on nyt entistä paremmin mahdollisuuksia päästä valtiosuuden piiriin ja sitä kautta pystytään laajentamaan tätä toimijakenttää, joka valtiosuutta voi sitten hakea ja saada. Ja kyllähän tämä myös ennen kaikkea ennakoi sitä rahoitusta ja tulevia suunnitelmia lähivuosille, kun toimintaa siellä kulttuuripuolella mietitään.

Erittäin hieno uudistus — kiitos siitä.

17.40 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen samaa mieltä siitä, että tämä on erittäin tervetullut uudistus, ja toimintakentän uusiutuminen on hieno asia.

Olisin arvoisalta ministeriltä kuitenkin kysynyt vähän tämän järjestelmän arvioinnista ja siitä, miten sitä tullaan seuraamaan, lähinnä niin, että kuinka todennäköistä on, että sitä vaihtuvuutta aidosti tulee siellä järjestelmän sisällä olemaan, eli kuinka todennäköistä on, että voi pudota sille kolmivuotiskaudelle tai kokonaan sen järjestelmän ulkopuolelle. Jos verrataan tätä taiteen ja kulttuurin kenttää tieteen kenttään, jossa arviointi ja laadun seuraminen on erittäin tiukkaa ja se perustuu vertaisarviointiin, niin minkälainen järjestelmä tässä tullaan luomaan siihen, että taataan se monimuotoisuus ihan aidosti ja että mahdollisuudet päästä sen järjestelmän piiriin toteutuvat? — Kiitos.

17.41 Johan Kvarnström sd (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Arvoisa puhemies! Meidän on aina puolustettava esittävän taiteen itsenäisyyttä ja vapautta. Me käsittelemme nyt tärkeää esitystä, jolla vahvistetaan kulttuurin toimintaedellytyksiä. Tämä uudistus etenee ajassa, jossa teattereiden ja muiden kulttuuritoimijoiden haasteet ovat erittäin vakavia koronakriisin ja Veikkauksen tilanteen takia.

Esityksessä puhutaan laajasti esittävästä taiteesta eikä vain teattereista ja orkestereista, ja tämä on merkittävä ja tarpeellinen muutos. Tällä esityksellä pidämme huolta taiteen monipuolisuudesta ja kulttuurin moninaisuudesta sekä palveluiden alueellisesta saatavuudesta.

Ärade talman! Det är glädjande att Svenska Teaterns finansiering tryggas och att teaterns ställning som nationell huvudscen nu bekräftas. Detsamma gäller för Tampereen Työväen Teatteri. Anrika och konstant högklassiga Svenska Teatern spelar en viktig roll över språkgränserna och dess historiska betydelse och roll bör jämföras snarast med Finlands Nationalteater. — Tack, kiitos.

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

17.42 **Mikko Kinnunen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suuret kiitokset ministerille ja joukoille, kun viette nyt tämän hyvinvointia edistävän uudistuksen viimein maaliin. Tämä uudistus parantaa merkittävästi saavutettavuutta ja saatavuutta eri ryhmille. Korkeatasoista tarjontaa tulee saada ympäri Suomen. Kulttuuri ja taide kuuluvat kaikille.

Korotettu valtionosuusprosentti, 60, tulee korvaamaan harkinnanvaraiset valtionosuudet. Iloitsen, että siihen kuuluu lapsille ja erityisryhmille kohdennettu toiminta. Lasten hyvinvointiin kannattaa panostaa. Ajattelen myös vammaisia, erityistä tukea tarvitsevia, jotka jäävät helposti taide- ja kulttuuritoiminnan ulkopuolelle. He nauttivat kovasti taiteesta. Monet heistä ovat myös taiteentekijöitä. Tämä uudistus on YK:n vammaisten oikeuksien [Puhemies koputtaa] sopimuksen mukainen.

17.43 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän ministeriä erinomaisten kattavasta ja hyvästä esittelystä tässä asiassa.

Täällä helposti kansanedustajana saa jonkinlaisen leiman otsaansa, kun käyttää paljon puheenvuoroja esimerkiksi vain terveys- tai talousasioista, mutta tässä kyllä lämpenen positiivisesti sen takia, että minulla on itselläni kymmenen vuoden kokemus turkulaisen Linnateatterin — joka vuonna 2016 oli yli 100 000 katsojalla maamme kuudenneksi suurin katsojaluvultaan — hallituksen jäsenyydestä, ja opin ihailemaan silloista johtokaksikkoo, joka myöhemmin on sitten niittänyt niin Oulun kaupunginteatterin kuin nykyisin Turun kaupunginteatterin johtokaksikkona mainetta edelleen.

Meillä on ollut suhteellisen hyvä järjestelmä orkesterien ja teatterien tukemisessa ennen kaikkea sen takia, että se ei ole ollut satunnainen vaan suunnitelmallinen, ja nyt se tulee entistä paremmaksi. Tässä mielessä yhdyin niiden joukkoon, jotka ovat tätä esitystä kiitelleet.

17.44 **Sofia Vikman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kulttuurialan huoli rahoituksen vähenemisestä on aiheellinen, kun rahapelitoiminnan tuotot pienenevät tulevaisuudessa. Tähän on haettava kestävä ja pitkän aikavälin ratkaisu. Kun ministeri on täällä paikalla, kysyn: minkälaisia ratkaisuja tähän on suunnitteilla?

17.45 **Pasi Kivisaari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän kaiken ydin on se, että tämä ala tarvitsee tämän uudistuksen, jonka tarve on ollut kiistaton jo hyvin pitkään. Tätähän on tehty yli vaalikausien, ja on hienoa, että olemme tässä kohta. Siis tämä on alan tukemista.

Puhemies! Tässä kohta haluan myöskin tuoda debattiin näkökulman toisesta mahdollisuudesta tukea alaa. Se on asia, jonka meistä jokainen voi tehdä käyttämällä alan palveluita, käymällä katsomassa esittävää taidetta. Sen voi kyllä turvallisesti tehdä, kun on järki päässä ja noudattaa niitä rajoituksia, jotka ovat olemassa. Mutta tämä on tärkeä asia myöskin siinä, että ala voisi ja voi jatkossakin hyvin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt debatin päätteeksi ministeri Saarikko 3—5 minuuttia. Sen jälkeen hän joutuu poistumaan seurastamme.

17.46 **Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko:** Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluan antaa, hyvät kollegat, suurta tunnustusta teille tätä aihetta tarkkaan seuraaville edustajille. Minusta, vaikka kävin esittelypuheenvuorossani läpi enemmänkin lain pykäläkoh-

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

taisia yksityiskohtaisia sisältöjä, aivan upealla tavalla tämän debattikeskustelun kautta yli hallitus—oppositio-rajojen avartui tämän lain tarkoitus ja sisältö ja myöskin se yhteiskunnallinen pyrkimys kulttuurin merkityksen tunnistamiseen alueellisena yhdenvertaisuustekijänä, hyvinvointia lisäävänä, mutta myöskin puhumme samalla ihmisten työpaikoista. Kulttuuri on merkittävä työllistäjä, ja tämän esityksen tarkoitus on paitsi tuoda uusia toimijoita valtionosuusjärjestelmän piiriin — ikään kuin laajentaa ja avartaa sitä kenttää — samalla tuoda myös jatkuvuutta ja selkeyttä tälle alalle, joka on odottanut uudistusta jo pitkään. Eli on helppo yhtyä useammankin edustajan, edustajat Kyllönen ja Viitanen, arvioihin ja tapaan hahmottaa sitä, miten kulttuurin yhdenvertainen saavutettavuus on meidän kansallinen tärkeä periaate, johon tämä hallitus on syvästi sitoutunut.

Ilman muuta, edustaja Kyllönen, koen, että tämä esitys vahvistaa rahoituksen ja toiminnan läpinäkyvyyttä jo sellaisenaan, ja olen valmis tätä työtä jatkamaan kaikkineenkin täällä kulttuurin saralla — myöskin niin, että toimintojen arvoperusta on riittävän selkeä ja läpinäkyvä, myös se, millaisiin arvoihin toiminta lähtökohtaisesti on sitoutunut vaikkapa juuri esimerkiksi henkilöstön osalta.

Useammassakin puheenvuorossa sivuttiin myös teattereiden ja kaiken kulttuuritoiminnan, aivan yhtäläisesti orkestereiden ja minkä tahansa esittävän taiteen, vaativaa ja vakavaa tilannetta, jota korona on tuonut esiin. Käytän tässä puheenvuorossa myös tilaisuuden hyväkseni sivuta tätä teemaa ainakin kahdella eri tavalla.

Ensinnäkin jo kevään päätöksillä maan hallitus teki merkittäviä kädenojennuksia toimialalle, jonka huomioarvo jäi ehkä ravintola-, hotelli- ja matkailualan keskustelun varjoon mutta jonka toimintaedellytykset aivan vastaavalla tavalla pysähtyivät kuin seinään. Kokonaistuki tähän mennessä on ollut noin 80 miljoonaa lisäeuroa niin näille vapaan kentän toimijoille, yksittäisille freelancer-toimijoille, kuin vaikkapa kaupunginorkestereille ja kaupunginteattereille sekä valtiollisille toimijoille, mukaan lukien myös museokenttä. Valitettavasti tilanne on se, että syksy ei näytä tältä osin hirmuisen valoisalta. Siksi on hyvä, että olen nyt toiveessa, että hallituksen lisätalousarvioon, jota täällä aikanaan käsitellään — sitä seuraavaa kierrosta — sisällytän esityksen, joka liittyy kulttuurin lisärahoitukseen, uuteen tukipakettiin, osana myös syksyn rahoituskokonaisuutta. Tähän toivottavasti voimme yhdessä palata vielä tarkemmin, ja teemme kaikkemme, että se kohdentuisi myös sellaisille toimijoille, joiden osalta on ihan selvää, että katvealueita eri tukimuotojen yhteydessä on muodostunut. Se on tietenkin valitettavaa.

Toinen aihe tämän koronan äärellä on se, että itse kukin meistä voi vaikuttaa. Rohkaisten, että me kansanedustajina ja omalla alueellakin varmasti paljon kulttuuripalveluja normaalisti kuluttavina henkilöinä osoitamme esimerkkiä ja hyödynnämme kulttuuripalveluita ja luovan alan toimijoiden osaamista myös näinä aikoina. Olen hyvin ylpeä suomalaisesta vastuullisesta kulttuurikentästä, joka tietojeni mukaan on hyvin terveysturvallisella tavalla järjestänyt palveluitaan. Siksi me voisimme olla niitä tienraivaajia ja esimerkin näyttäjiä, jotka näitä vastuullisesti järjestettyjä palveluita kulutamme myös näinä vaativina aikoina. Ei kukaan kulttuuritoimija ensisijaisesti halua yhteiskunnan tukea, vaan he haluavat yleisöjä, ja siksi on toivottavaa, että suomalaiset aina vain, jos rajoitukset sen suinkin sallivat, voisivat näitä palveluita käyttää.

Arvoisa puhemies! Pariin kysymykseen haluan nostaa vastaukset ylipäätään ottaen huomioon tämän lain toimeenpanon. Eli kun eduskunta hyväksyy lain valiokuntakäsittelyn ja tämän suuren salin jälkeen, toimeenpano käynnistyy välittömästi, vaikka laki varsinaisesti astuu voimaan vuonna 22. Se tarkoittaa, että tämä väliaika on aikaa, jolloin toimioilla on

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

mahdollisuus heti hakea tätä valtionosuusrahoitteista asemaa. Ja tältä osinkin tämä väliaika on tärkeä, että sitä jää riittävästi ennen lain voimaantuloa.

Ja toinen: Edustaja Honkasalo nosti esiin harkinnan siitä, miten pääsee tämän toiminnan piiriin ja miten harkitaan, ketkä sitä rahoitusta saavat. Juuri siihen tässä on selkeät välipysäkit näiden kolmen ja kuuden vuoden osalta luotu. Eli ”huomattavasti paremmin kuin nykyään” on ehkä lyhyt vastaus tärkeään kysymykseenne.

Puhemies! Tässä kokonaisuutena kommentit tähän hyvään ja ansiokkaaseen, laajaan debattiin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Sitten mennään puhujalistalle.

17.51 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Esittävän taiteen valtionosuusuudistusta on todella rakenneltu pitkään ja hartaasti yli vaalikausien. On hieno asia, että olemme tässä kohdin — ja hyvää työtä onkin tehty, esitystä on valmisteltu toimijakenttää laajasti kuunnellen, kuten pitääkin.

Esittävä taide määritellään nyt entistä avarammin. Uudistusten myötä teatteri- ja orkesteritoiminnan lisäksi valtionosuuden piiriin voivat päästä jo tänään mainitut esimerkit: sirkus ja tanssitaide, kuorot, oopperat ja operetit. Vuosien varrella nuoret uuden sukupolven tekijät ovat monipuolistaneet käsitystämme esittävästä taiteesta. Uudistukseen varatulla 10 miljoonan euron lisärahoituksella varmistetaan, että voimme vaalia perinteitä samalla, kun mahdollistamme uusien alojen ja toimijoiden pääsyn valtionosuuden piiriin. Esitys on paitsi kumarrus tunnustetuille toimijoille, myös aikaan reagoiva ja sopeutuva.

Uudistuksen myötä esittävän taiteen jokaiselle toimijalle tehdään monivuotinen rahoitussuunnitelma. Tällä tuetaan rahoituksen ennakoitavuutta ja toiminnan pitkäjänteisyyttä. Yksi tärkeimmistä tavoitteista on tukea alueellisesti kattavan kulttuuripalveluverkoston säilymistä ja kehittämistä. Esittävän taiteen tarjonta luo elinvoimaa ympäri Suomen. On helppo olla ylpeä siitä, miten laadukasta ja monipuolista esittävän taiteen tarjontaa meillä on eri puolilla Suomea.

Puhemies! Koronarajoitusten vuoksi me todella huomasimme esittävän taiteen jättämän suuren suuren aukon. Taiteella ja kulttuurilla on merkittävä voima. Se tuo meille kaikille terveyttä ja hyvinvointia.

Puhemies! Sivistysvaliokunta tulee käsittelemään, totta kai, esityksen perusteellisesti ja myöskin alan toimijoita herkällä korvalla kuunnellen. Uskon kuitenkin, että olemme lähellä lopputulemaa. Tämä ala todella ansaitsee tämän VOS-uudistuksen, jolle on ollut kiistan tarve jo pitkään.

17.54 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki esittävän taiteen edistämisestä, joka korvaisi nykyisen teatteri- ja orkesterilain. Lakia on odotettu hyvin kauan, ja taiteen kenttä tuntuu olevan tähän kompromissiin pääosin tyytyväinen. Erityisen myönteistä laissa on se, että lain soveltamisala olisi määritelty nykyistä avoimemmin siten, ettei soveltamisalaa olisi nykyiseen tapaan rajattu tiettyihin esittävän taiteen muotoihin.

Toinen myönteinen asia lakiuudistuksessa on se, että jatkossa valtionosuuden piiriin olisi nykyistä helpompi päästä. Tämä helpottaa esimerkiksi sirkustaiteen toimintamahdollisuuksia jatkossa. Lakiuudistus purkaa siten epätasa-arvoa taiteen vapaan kentän ja vakiintuneemman valtionosuuden piirissä olevien toimijoiden välillä. Tämä on tärkeä askel.

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliiton mielestä jokaisella on oltava mahdollisuus taide- ja kulttuuripalveluihin. Julkinen rahoitus turvaa taiteen ja kulttuurin kohtuuhintaisuuden. Taiteen esteettömyyttä on edistettävä myös muista näkökulmista, kuten kielen ja fyysisen ympäristön näkökulmista.

On tärkeää, että uudistuksella pystytään vahvistamaan taide- ja kulttuuripalvelujen alueellista saatavuutta ja saavutettavuutta eri väestöryhmille sekä erilaisista taustoista tulevien mahdollisuuksia osallistua taiteen ja kulttuuripalveluiden tuottamiseen. On hyvä asia myös, että uudistuksella edistetään esittävän taiteen monimuotoisuutta. On tärkeää, että valtionosuusjärjestelmä mahdollistaa uusien taiteenalojen, kuten sirkuksen ja performanssin, pääsyn rahoituksen piiriin.

Arvoisa puhemies! Lopuksi muutamia kriittisiä huolia. Esittävän taiteen kentän huoli rahoituksen vähydestä on yhä aiheellinen eikä valitettavasti poistu tämän uudistuksen myötä. Vasemmistoliiton mielestä rahoitusperusteiden läpinäkyvyyttä tulee lisätä entisestään. Rahoituksen turvaaminen jatkossa kestäväällä tavalla on tämän uudistuksen lisäksi ihan ensiarvoisen tärkeää.

Korona on iskenyt taiteen ja kulttuurin kentälle ihan erityisen lujaa, mikä on karua, kun tämän kentän toimijoiden toimeentulo on jo lähtökohtaisesti ollut hyvin haurasta. Nyt moni pelkää suuresti, mitä tapahtuu taide- ja kulttuurialalla, kun Veikkauksen tulot tulevaisuudessa pienenevät edelleen. Rahoitukseen on löydettävä kestävä pitkän aikavälin ratkaisu. Tämä koskee myös taiteilijoiden toimeentulokysymyksiä ja sosiaaliturvaa laajemmin.

Ärade talman! Jag vill ännu i slutet av mitt tal lägga märke till den svenska översättningen av lagen. På svenska heter lagen ”lagen om främjande av performativ konst”. Detta begrepp väcker förståeligt undran på fältet. Varför just detta begrepp? Varför kan man inte direkt tala om scenkonst som man gör i Sverige? Performativ konst är helt enkelt inte ett etablerat uttryck i detta sammanhang och jag hoppas att vi kommer att kritiskt granska detta när lagförslaget behandlas i utskottet. — Kiitos.

17.58 Mikko Ollikainen r: Arvoisa puhemies! Regeringens förslag till lagen om finansiering av teatrar och orkestrar är ett steg mot förbättrade förutsättningar för kulturen i vårt land, och i detta sammanhang ska jag stöda ledamot Honkasalo i det senaste som hon sade kring benämningen. Men trots allt har man pratat om att det här är kulturens sote, så därför är det en jättestor sak det handlar om.

Genom att kulturtjänsterna görs mer tillgängliga ökar medborgarnas deltagande och aktivitet i samhället, vilket i sin tur hjälper att förebygga marginalisering. Undersökningar visar att när man ska hindra marginalisering och förebygga problem är kultur och konst ett mycket bra redskap. De teatrar som ingår i statsandelssystemet i dag och som propositionen berör har cirka 2,1 miljoner besökare per år och tillsammans med orkestrarnas konserter ytterligare en miljon besökare per år. Det är alltså ingen tvekan om att de aktörer som propositionen berör når ut till medborgarna i vårt land.

Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksessä turvataan sivistyksen tasavertaisuutta. Kulttuuritoiminta on läpikäynyt taloudellisesti raskaita aikoja varsinkin tänä vuonna, kun korona on iskenyt pahemman kerran yhteiskuntaamme. Yleisesti ottaen kulttuurikenttä tukee lämpimästi tätä muutosta ja ennen kaikkea siksi, että uusilla toimijoilla on nyt mahdol-

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

lisuus päästä valtionosuuden piiriin. Tässä on muun muassa sirkustaide nostettu aikaisemmin esille.

Hallituksen esityksessä Svenska Teatern huomioidaan ruotsinkielisenä kansallisiinäyttämönä, ja näin ollen teatterin asema ja rahoitus kansallisena päänäyttämönä turvataan jatkossakin. Svenska Teaternin asema ruotsinkielisessä teatterikentässä on monessa suhteessa samankaltainen kuin Suomen kansallisteatterin asema suomenkielisessä teatterikentässä, ja tämän perusteella pidän hallituksen esitystä erittäin kannatettavana. On hyvä, että myös ruotsinkielisen teatteritoiminnan on katsottu olevan valtakunnallisesti merkittävää teatteritoimintaa ja että toisen kansalliskielen toiminta näin ollen turvataan.

Kannatettavaa hallituksen esityksessä on myös lastenteatterin toimintaan kohdennettu harkinnanvarainen korotettu määräraha. Tämä on todella tärkeää, kun ajatellaan esimerkiksi lasten hyvinvointia. Erillisrahoitusta voi kohdentaa myös muihin erityispiirteisiin, kuten kiertäviin teattereihin ja myös vähemmistökielille ja erityisryhmille.

Haluan tässä nostaa esille myös sen seikan, että on todella tärkeää, että saadaan rahoitus hoidettua tulevaisuudessa, ja tärkeää on myös, että kriteerit ovat läpinäkyviä tulevaisuudessa, kun näitä harkinnanvaraisia myönnetään. — Kiitos.

18.01 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Valtionosuusjärjestelmä on suomalaisen kulttuurirahoituksen selkäranka. Sitähän on haluttu uudistaa jo pidempään ja itse asiassa sehän aloitettiin jo ministeri Grahn-Laasosen aikana.

Ministeri Saarikko totesi tuossa aiemmin, että kulttuuritoimijat eivät ensisijaisesti ajattele niin, että valtionosuusjärjestelmä olisi se kaiken ydin, vaan he haluavat tietenkin yleisöä. Toki realismi on sitä, että valtionosuusjärjestelmä on niin tärkeä osa tätä kokonaisuutta, että on tärkeää pitää sitä yllä ja kehittää sitä mukaa, kun maailmakin muuttuu.

Yksi sen keskeisistä kriteereistä, millä tavalla sitä lähdettiin muuttamaan, on se, että tätä kautta tulee saavuttaa myöskin uusia yleisöjä. Eli nyt mukaan tulevat sirkus, tanssitaide, kuorotoiminta, operetit ja yhä enemmän myöskin lastenteatteri, mitä pidän itse henkilökohtaisesti tärkeänä. Näillä toimijoillahan on hyvin merkittävä osuus tietysti myöskin rahoituksen muodostumisessa.

Arvoisa puhemies! Itse mietin myöskin sitä, että kun rahapeleistä saatavien voittovarojen osuus budjetissa ja sitä myöten myöskin kulttuurin rahoituksessa heikkenee, niin kyllä meidän täytyy pohtia myöskin sitä, millä näitä aukkoja korvataan. Itse olisin hyvillä mielin siitä, jos lähdetäisiin pohtimaan myöskin sitä, miten saataisiin yksityisiä toimijoita mukaan. Ennen kuin vasemmistopuolueen laidalla tästä kimpaannutaan, niin haluan todeta sen, että pidän valtionosuusjärjestelmää erittäin tärkeänä selkärankana, mutta koska rahaa tarvitaan koko ajan lisää, niin olisi hyvä, että käytäisiin tutustumassa niihin maihin, joissa julkista rahaa on käytetty ikään kuin vivuttavana ja sitten on otettu mukaan yksityistä rahoitusta, yritykset ovat esimerkiksi ostaneet tuoleja teattereista ja niin edelleen, jotta saataisiin sitä kokonaispottia suuremmaksi. Luulen, että kaikenlaista innovatiivista toimintaa tarvittaisiin, jotta saataisiin tätä kokonaispottia kasvatettua.

Puhemies Anu Vehviläinen: Olemme käyttäneet tähän 45 minuuttia, joten tässä kohtaa asian käsittely keskeytetään ja keskustelu näiltä osin päätetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 18.04.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.45.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 5 käsittelyä.

18.45 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Tässä vaiheessa vain hyvin lyhyesti, koska kävimme jo debatin. Sanon, että tämä laki on tärkeä ja että sitä on odotettu. Ylipäättään haluan sanoa, että koska tässäkin yhteydessä saamme kulttuurille lisää voimavaroja, niin pidän äärimmäisen tärkeänä kaiken kaikkiaan, että näinä vaikeina aikoina kykenemme turvaamaan kulttuurin rahoituksen. Sillä on iso merkitys työllisyyden kannalta, aluetalouden kannalta, ihmisten henkisen hyvinvoinnin kannalta ja myös terveyden kannalta, eli on kai-kin puolin viisasta tukea kulttuuria.

Olen hyvin tyytyväinen siitä, että — niin kuin tässäkin lähetekeskustelussa ministeri kertoi — kun hallitus on nyt jo tehnyt näitä koronatilanteen aiheuttamia tukitoimia kulttuurialalle, sinne on saatu tarvittavia voimavaroja, itse asiassa jo viime kerralla, sen verran kuin sieltä kentältä viestitettiin tarvittavan, ja nyt tarvitaan niin sanotusti vielä vähän lisää. Ministerihän tuossa sanoi, että on odotettavissa, että seuraavissa lisätalousarvioissa voidaan palata myös tämän tyyppisiin kysymyksiin, ja pidän tärkeänä, että kulttuurirahoituksesta pidetään kaikkiaan huolta.

Kuten sanoin, tämä VOS-uudistus on tärkeä erityisesti koko maan kulttuuritarjonnan saavutettavuuden kannalta. Tämä uudistus koskee usein kaupunginteattereita ja kaupunginorkestereita, jotka ovat varsin pidettyjä alueilla ja keräävät myös laajemmalti yleisöjä. Nimenomaan haluaisin puhua yleisöjen oikeudesta saada ympäri maata korkeatasoista taidetta ja kulttuuritarjontaa — se on minusta tärkeä näkökulma.

Puhemies! Tähän loppuun jälleen kerran vielä alleviivaan, että on hyvä, että tässä laissa saamme vakiinnutettua muun muassa juuri Tampereen Työväen Teatterin aseman ja rahoituksen. Kun muistelemme historiaa muutaman vuoden takaa, niin siellähän oli valtava leikkausuhka ilmassa, koska työryhmä otti sellaisen asennon, että tämä erityisasema olisi mennyt, mutta silloin näin ei onneksi tapahtunut. Hallitusohjelmassa sovittiin, että tämä erityisasema turvataan, ja nyt sitten vielä laissa lähdetään sekä rahoituksen että aseman turvaamisesta nimenomaan tällaisena kansallisena päänäyttämönä. Aikanaan kun perehdyin työväenteatterimme — meidän ihanan ”Työviksen” — tietoihin, niin kyllähän se kerää yleisöjä ympäri Suomea ja sen näytäntöä rakastetaan, ja on jo pitempi perinne, että sillä tämä erityisasema on. — Kiitos, arvoisa puhemies!

18.48 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tätä esittävän taiteen valtionosuuden uudistusta on valmisteltu pitkään. Sitä ei ole kokonaisuutena saatu valmiiksi edellisillä hallituskausilla. Viime kaudella saatiin toki museoiden osuus maaliin. Suuret kiitokset vielä ministeri Saarikolle ja valtiosihteeri Puumalalle, kun viette nyt tämän kokonaisuudistuksen maaliin ja kun nyt on sen käsittelyn aika.

Valmistelussa on kuultu laajasti kenttää. Se on hyvä asia. Esitys onkin yksimielinen, ja ollaan loppusuoralla. Jospa tämä ”taide-sote”, mitä ilmaisua edustaja Kemppi tuossa aikaisemmin käytti, viitoittaa tietä myös suuremmalle sote-uudistukselle ja sen eteenpäin menemiselle.

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

Esittävän taiteen uudistus vastaa kulttuurikentän muutokseen ja parantaa kulttuurin alueellista saavutettavuutta. Se tuo ihmisen mielelle ja hyvinvoinnille tärkeän kulttuurin ja taiteen lähelle ihmistä koko maassamme. Sillä on myös työllistävää vaikutusta. Uudistus luo edellytyksiä sille, että eri puolilla Suomea on paremmat mahdollisuudet toteuttaa kukoistavaa, puhuttelevaa ja ihmisiä kiinnostavaa kulttuuritoimintaa. Uudistus huomioi nykyistä monipuolisemmin erilaisia kulttuurin tuottajia, kuten kuoroja, sirkusta ja esimerkiksi nuoria freelancereita. Arvostan sitä, että nuoria uusia toimijoita rohkaistaan eteenpäin.

Kulttuurin merkitys korostuu vaikeina aikoina, jollaista nytkin elämme. Musiikki, kirjallisuus — taide — tuo osaltaan lohtua ja voimaa, jotta jaksamme elää hankalina aikoina. On hyvä, että jokainen voi löytää itselleen sopivan kulttuurin muodon. Siksi tarjonnan on hyvä olla monipuolista. Kun tuemme esittävän taiteen kenttää monipuolisesti, erilaiset toimijat voivat kehittää keinojaan tuoda kulttuuria ja taidetta myös vaikkapa koteihin, kun konserttisalit ja näyttämöt kärsivät koronan vaikutuksista.

Arvoisa puhemies! Toiminnan ja talouden suunnitelman tekeminen tuo esittävään taiteeseen pitkäjänteisyyttä. Erityisryhmien huomioiminen on myös kannatettavaa. Tämä uudistus joustavoittaa valtionosuusjärjestelmäämme. Se tukee alueellisesti kattavan kulttuuriverkoston säilymistä ja edelleen kehittymistä. Siksi se on oikein kannatettava.

18.51 Marko Kilpi kok: Arvoisa rouva puhemies! Tämän esityksen lähtökohtana on uudistaa teattereiden ja orkestereiden valtionosuusjärjestelmää vastaamaan taiteen kentässä tapahtunutta kehitystä, kuitenkin siten, että säilytetään 90-luvun alussa luodun valtionosuusjärjestelmän toimivat ratkaisut. Lain soveltamisalaa laajennettaisiin siten, että se kattaisi kaikki esittävän taiteen muodot eikä soveltamisalaa olisi rajattu tiettyihin nimettyihin esittävän taiteen muotoihin. Esittävällä taiteella tarkoitettaisiin kaikkea yleisölle suunnattua, tietyssä hetkessä tapahtuvaa elävää taiteellista esitystoimintaa. Teatteri- ja orkesterilaki tuli voimaan vuonna 93, joten on korkea aika saada tämänkin laki vastaamaan ajan tarpeita, ja on hyvä, että uudistus nyt vihdoinkin tapahtuu.

Teattereiden, orkestereiden ja museoiden valtionosuusjärjestelmä muodostaa vahvan ja selkeän perusrahoituksen valtakunnalliselle kulttuurilaitosverkostolle. Valtionosuutta saavat taide- ja kulttuurilaitokset muodostavat alueellisen kulttuuritarjonnan selkärangan. Valtionosuuden piirissä olevissa teattereissa vierailee vuosittain noin 2,1 miljoonaa kävijää ja orkestereiden konserteissa noin miljoona kävijää.

Nyt eduskuntaan tulevassa lakiesityksessä vanhan järjestelmän sementoitumista on lähdetty ratkaisemaan siten, että järjestelmän piiriin otetaan toimijoita kolmen vuoden määräajaksi tai toistaiseksi, mutta toistaiseksi järjestelmän piirissä olevien toimijoiden toiminta arvioidaan kuitenkin kuuden vuoden välein. Vapaan kentän ja koko esittävän taiteen kentän kehittymisen näkökulmasta olisi parempi, jos ketään toimijoita ei otettaisi rahoituksen piiriin toistaiseksi vaan myös kuusivuotiset olisivat määräaikaista päätöksiä.

Vapaan kentän toimijoiden ja nykyisten VOS-toimijoiden välillä on ollut paitsi taloudellinen myös taiteellisen ja toiminnan laadun arviointiin liittyvä epäkohta. Vapaan kentän toimijoita on arvioitu käytännössä vuosittain Taiteen edistämiskeskuksen toiminta-avustuksen hakemisen yhteydessä, mutta VOS-toimijoihin ei ole kohdistunut minkäänlaista arviointia, vaan heidän rahoituksensa on ollut kustannusrakenteeseen perustuvaa ja laskennallista.

Arvoisa rouva puhemies! Uudistus voisi olla rohkeampi, ja vapaan kentän näkökulmasta se on edelleen epäreilu, koska koko esittävän taiteen kenttää ei edelleenkään käsitellä yh-

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

tenä kenttänä, jota arvioitaisiin samoilla kriteereillä, vaan perustavanlaatuinen kahtiajako säilyy.

VOS-uudistuksen valmistelussa käytiin valtava määrä keskusteluja mahdollisuuksista eri tavoin kehittää järjestelmää, ja aikaa sen valmisteluun on ollut enemmän kuin riittävästi. Nykyistä hallituksen esitystä valmisteli kaksi erillistä työryhmää yli kahden vuoden aikana, ja jälkimmäinen korjasi pääosin kaikki keskeiset puutteet, jotka ensimmäisen työryhmän esitykseen liittyivät. Lisäksi uudistuskeskustelua on enemmän tai vähemmän käyty tosiasiallisesti jo koko viime vuosikymmenen ajan.

Lain sudenkuoppa on siinä, että kun se hyväksyy piiriinsä uusia tekijöitä ja uusia taiteenaloja, mikä on välttämätöntä ja hyvä, pitäisi samalla huolehtia kokonaisrahoituksen nostamisesta. Jos syöjiä on enemmän, kakkua pitää kasvattaa. Muuten käy niin, että henkilötyövuosien arvo laskee, mistä tulos tilanteessa, jossa kulttuuri muutenkin rahoitetaan sadettamalla — toisin sanoen jakamalla liian pienestä liian pientä joka suuntaan, kaikille liian vähän — on helposti taiteen ja toiminnan sijaan puuhastelua.

Erityismaininnan voi antaa lastenteatteriosuuden kasvattamisesta. Sen tärkeämpää kulttuuritoimintaa ei olekaan. — Kiitos.

18.56 Marko Asell sd: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys laeiksi esittävän taiteen edistämisestä, ja tämä paketti korvaisi nykyisen teatteri- ja orkesterilain. Tämän uuden lakipaketin soveltamisala olisi nykyistä teatteri- ja orkesterilakia yleisempi siten, että se kattaisi kaikki esittävän taiteen muodot eikä valtionosuusjärjestelmän piiriin pääsemistä olisi rajattu vain tiettyihin esittävän taiteen muotoihin.

Tästä lakipaketista olemme jo sivistysvaliokunnassa kuulleet useita asiantuntijoita, ja he ovat ykskantaan antaneet tästä positiivisen lausunnon. Tällä on myös laaja kentän kannatus, koska se tosiaan huomioi kaikkea elävää esitystoimintaa, joka on monipuolistunut ja kehittynyt vuosikymmenien aikana. VOS-uudistus huomioi ja vastaa taiteen kentällä tapahtuneeseen kehitykseen ja muutoksiin.

Kulttuuri laajasti on merkittävä työllistäjä Suomessa, ja taiteella on suurta kysyntää eri puolilla maata. On tärkeää tukea eri taiteenaloja myös alueellisesti. Esittävän taiteen merkitys monille alueille ja kunnille on erittäin tärkeä ei vain työllisyyden takia vaan hyvinvoinnin ja ihmisten viihtyvyyden kannalta. Se on myös vetovoimatekijä. Tässä on myös kysymys meidän kansalaisten oikeudesta laadukkaaseen taiteeseen myös kotiseuduillamme.

Uudistettu VOS-järjestelmä sisältää myös uuden arviointilautakunnan, joka arvioi taiteen laatua. Hakijoiden omarahoitusta arvioidaan ja edellytetään suunnitelmaa tuleville vuosille. Tämä lakiesitys voimaan tullessaan vähentää eriarvoisuuden tunnetta, jota nykyinen järjestelmä aiheuttaa esittävän taiteen kentällä. Tätä uudistusta ovat jo pitkään hallitukset yrittäneet edistää, mutta se ei ole onnistunut. Nyt uudistus on resursoitu niin, että se voidaan toteuttaa. Tämä toteuttaa Marinin hallituksen ohjelmaa, jossa mainitaan, että kulttuuripalvelut ovat paremmin saavutettavissa ja kulttuurin toimintaedellytykset ovat vahvistuneet.

Itse olen monipuolisen kulttuurin ystävänä tyytyväinen tähän hallituksen esitykseen. Erityisesti Tampereen Työväen Teatterin rahoituksen turvaaminen korotetulla tuella on hyvä asia.

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

18.58 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Taiteella ja kulttuurilla on valtava merkitys ihmisten hyvinvoinnille ja myös eri alueiden elinvoimalle. Me suomalaisina voimme olla ylpeitä siitä, miten laadukasta ja monipuolista esittävän taiteen tarjontaa me saamme tänäkin päivänä eri puolilla Suomea. Tämä hallituksen esitys tulee tätä edistämään voimakkaasti lisää.

Niin kuin tässä keskustelussa on jo pitemmän aikaa ollut esillä, niin tämä valtion-osuusuudistushan on ollut jo pitkään keskustelussa ja valmistelussa. Vihdoinkin se saadaan maaliin, ja siitä kiitos kulttuuri- ja tiedeministeri Saarikolle ja kiitoksia myös koko hallitukselle.

Täytyy tuoda esille myös se näkökulma, että olen itse kulttuurielämän kasvatti Kuhmossa ja tulen maakunnasta nimeltä Kainuu, missä tällä hetkellä ei ole minkäänäköistä ammattiorkesteria. Minä tiedän ja uskon, että tällä uudistuksella myös Kainuuseen on mahdollisuus luoda uutta, luoda orkesteritoimintaa, mikä sitten mahdollistaa vielä laajemman kulttuurielämän tarjonnan meille kainuulaisille.

Meillä Kuhmossa on vuodesta 2000 lähtien ollut orkesteri ja orkesteritoiminnan pohja on ollut kansainvälisessä toiminnassa niin, että orkesterissa soittajia on ollut ympäri maailmaa, aika pitkälti tuolta itärajan takaa. Uskon ja toivon, että tällä esityksellä tämä orkesteritoiminta tulee voimaan paljon paremmin myös tulevaisuudessa. Kiitoksia hallituksen esitykselle. — Kiitoksia.

19.00 Mikko Ollikainen r: Arvoisa rouva puhemies, ärade fru talman! Tosiaan, kulttuurilla on todella iso merkitys ihmisten hyvinvoinnille, mutta niin kuin tässä mainittiin, elinvoiman kannalta myös työllistävä puoli siinä on todella tärkeä, ja sitten toki on todella tärkeää, että yhdenvertaisesti saadaan kuluttaa kulttuuria myös tulevaisuudessa. Toki tässä sellainen huoli on, että veikkausvoittovarot nyt hiipuvat, ja tämä on kieltämättä tällainen pieni haaste tulevaa ajatellen.

Förslaget kring den här scenkonsten har fått ett ganska brett stöd ute på kulturfältet. Svenska Teatern behåller sin finansiella ställning som motsvarar nuvarande lagstiftning tillsammans med Tampereen Työväen Teatteri, och det här innebär en statsandel på 60 procent.

Jag vill påminna om att Svenska Teatern är en mycket viktig del av den finska teaterkonsten och dess finansiering och ställning som svenskspråkig nationalteater måste tryggas, vilket nu görs här. Det är viktigt att betona att Svenska Teaterns verksamhet säkerställs till en nivå som möjliggör verksamhet som en nationell teater ska ha, och därför är det lätt att understöda. Vi ska alltså nu jämföra Svenska Teatern med till exempel Finlands Nationalteater.

Specialstöd ges till barnteater, vilket är väldigt bra, men kan också ges till dem som turnerar, men också till specialgrupper och språkliga minoriteter. Här är det jätteviktigt att poängtera att de här teatrarna är jätteviktiga då det gäller sysselsättning, men också då det gäller välmående i en region. Det finns säkert saker och ting som vi kan diskutera här kring den här grejen, till exempel med vilka kriterier man kommer att bevilja de här specialstöden, men det är någonting som kommer vartefter. Men det här är en smidigare version och jag tycker att vi ska stöda den, och jag tycker att det här lovar gott inför framtiden även om ekonomin kommer att vara en stor utmaning i framtiden då det gäller till exempel Veikkaus-medlen. — Tack.

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

19.02 Hilikka Kemppi kesk: Arvoisa rouva puhemies! Moni meistä säikähti: edellinen teatteri- ja orkesterilaki on vuodelta 93, ja hyvin pian sen jälkeen on alettu miettimään tätä taiteen valtionosuusuudistusta. Nyt olemme vihdoinkin maalissa. Olemme saaneet eduskuntaan esityksen, jota on laajasti kiitetty. Tänään kiittelimme ministeriä ja ministeriötä siitä tehdystä työstä, mutta laajasti kiittäisin myöskin toimijoita tällä kentällä, että tällainen melko yksimielinen kokonaisuus on tuotu meille.

Edustaja Kilvelle sanoisin: olitte huolissanne siitä, että kakunjakajia ei voi tulla lisää, jos rahamäärä säilyy, mutta on ilo, että tässä on nyt tämä 10 miljoonan lisäys, eli myöskin kakun koko sen osalta lisääntyy.

Keskiössä tässä on kulttuurin saavutettavuus, ja se on iso arvovalinta hallitukselta — alueellisesti kattava kulttuuriverkko on nimittäin koko Suomen ylpeys, ja sitä se on jatkosakin. Tämä vain vahvistaa sen asemaa.

Hallituksen esityksessä on mielestäni kaksi oleellista tulokulmaa: alueellinen kattavuus ja kulttuuritarjonnan monimuotoisuus. Esitys tukee kulttuurin saavutettavuutta läpi Suomen, mutta myös ikäryhmien osalta. Täällä on nostettu esiin lastenkulttuuri ja sen edistäminen, mutta yhtä lailla ikäihmisten kulttuuritoiminnan tukeminen on kriittistä tällaisena aikana. Jokaisella pitää olla mahdollisuus nauttia kulttuurista itselleen sopivalla tavalla. Esitys tarkoittaa myös sitä, että yhä useampi toimija pääsee valtionosuuksien piiriin rokotamatta perinteisiltä taidekentän toimijoilta. Muun muassa sirkusharrastajana olen itse tästä kovin iloinen, että uusien toimijoiden on mahdollista nauttia tästä valtionosuusjärjestelmästä.

Taiteen kautta koemme uutta ja se avartaa, näin myös vaikeana korona-aikana. Yhteiskunnan kestävä kehittäminen todella tarvitaan koronan keskellä. Kaiken kaikkiaan taide- ja kulttuuriala ei ole päässyt helpolla, tästä esimerkkinä Veikkauksen tippunut tuotto-odotus mutta yhtä lailla tämä tapahtuma-alan ahdinko. Jotta taudin leviämistä on voitu hillitellä, on ihmisten kokoontumisia jouduttu rajaamaan merkittävästi, ja rajoitusten jälkeen ihmisten varovaisuus on näkynyt näissä lipputuloissa. Korona on vaikuttanut suoraan tapahtumatuotannon toimijoiden kukkaraan, ja siitä olemmekin kuulleet täällä eduskunnassa useampaan otteeseen.

Taiteen ja kulttuurialan toimijoille on kuluvin vuoden lisätalousarviossa osoitettu noin 80 miljoonaa euroa, mutta on selvää, että se ei vielä kohdenna ihan kaikille toimijoille, kun ala on näin poikkeuksellinen, kun tiedämme, että kulttuurialalla on paljon sesonkiluonteisuutta ja paljon myös freelancertoimintaa.

Näin uskon, että tässä tilanteessa todella tarvitsemme sekä lisää akuuttia tukea että tämmöistä pitkäjänteistä [Puhemies koputtaa] valtionosuusjärjestelmän kehittämistä. Maskin takana hymyilen tälle hallituksen esitykselle.

19.05 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki esittävän taiteen edistämisestä, joka korvaisi nykyisen teatteri- ja orkesterilain, ja lisäksi muutettaisiin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia esittävän taiteen valtionosuutta koskevien säännösten osalta. Elikkä me puhumme rahasta.

On erittäin hyvä asia, että tuemme kulttuuria erityisesti näinä aikoina, koska tapahtuma-alan ahdinko on ollut todellista ja syvää. On erittäin tärkeää, että annamme mahdollisuuden myös pienille toimijoille vaikuttaa siellä kulttuurin toiminnan ja tarjonnan parissa. Itse nostan esille muun muassa Keski-Uudenmaan Teatterin, joka toimii todella pienellä poru-

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

kalla ja tekee hyvää toimintaa ja vetää myös ihmisiä puoleensa. Oli erittäin tärkeää, edustaja Kemppi, että nostitte juuri sen asian, jonka itsekkin tässä puheessani haluan nostaa esille: ikäihmiset ja heidän mahdollisuutensa osallistua kulttuuritoimintaan ja erilaisiin esityksiin. Toivoisinkin, että meidän yhteiskunnassamme mietittäisiin myös sitä, millä tavalla me lisäisimme sitä osallistumista heidän osaltaan, jotka ovat hoivakodeissa, jotka ovat mahdollisesti sairaalassa, jotka ovat kotona kotihoidon piirissä, millä tavalla me saisimme heidät mukaan. He jos ketkä nauttivat pienestäkin esityksestä, pienestäkin laulusta, pienestäkin runosta. Ei tarvitse kovin kummoista olla, että ihmisen päivä kirkastuu ja elämä on iloista. Kuulin eilen, että oma äitini oli päässyt Siilinjärven kirkkoon Bachin konserttiin, eli kyllä konsertteja järjestetään, ja hän oli hyvin iloinen siitä, että oli päässyt pyydettyään sinne kuuntelemaan konserttia.

Täällä hallituksen esityksessä kerrotaan, että esittävän taiteen toimintayksikön olisi täytettävä tietyt kriteerit, jotta se voidaan ottaa valtionosuuden piiriin, ja sitten täällä on lueteltu, millaista esitystoiminnan on oltava — ammattimaista, todellakin, ja toiminnan on pitänyt olla säännöllistä. Täällä mainitaan esimerkiksi nämä kesäteatterit. Ja tässä, edustaja Kemppi, te mainitsitte sesonkiluonteisuuden: jotenkin näkisin, että kyllähän kesäteattereilla on yleensä se sama vakioporukka siellä, joka on produktiossa mukana ja harjoittelee jo vuotta ennen, elikkä heidän toimintansa on hyvin säännöllistä ja pitkäjänteistä, joten näkisin, että ehkä kesäteatterit... Itseäni hämmästytti, kun luin, etteivät ne kuuluisi tämän lain piiriin.

Arvoisa puhemies! Oli vielä kiva kuulla, kun ministeri tuossa esitteli, ja jos nyt oikein ymmärsin, niin tämä laki astuu voimaan heti. Elikkä tavallaan sen vaikutuksia voimme ruveta sitten arvioimaan, ja on hyvä asia, että myös toimijoita tällä tavalla tuetaan ja kannustetaan. Kulttuuri kuuluu kaikille, mutta erityisesti toivoisin, että kulttuuritarjontaa olisi es-teetöntä. Sen eteen me varmasti voimme kaikki tehdä hyvin paljon. — Kiitos.

19.08 Marko Kilpi kok: Rouva puhemies! Kun nimi mainittiin, niin pitää vielä muutama sana sanoa tässä. Elikkä kun edustaja Kemppi tuossa mainitsi, että 10 miljoonaa siellä nyt on tiedossa, niin sehän ei riitä. Elikkä se, minkä ala on arvioinut, on 43,7 miljoonaa, ja tämä oli jo kaksi vuotta sitten tiedossa, ja silloinen oppositiokin tätä kyllä julisti, niin että siinä mielessä haluaisin nyt oikaista vähän näitä lukemia. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 134/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

18.04 Mirka Soinikoski vihr: Arvoisa rouva puhemies! Kuten tiedämme, koronan vuoksi liikennemäärät ovat vähentyneet merkittävästi. Pyöräilybuumi on kuumimmillaan, ja etätyöhön siirtymisen myötä matkasuoritteet ovat laskussa. Käsittelyssä olevalla hallituksen esityksellä pyritään kuitenkin varmistamaan, että liikennesektori pääsee sille asetettuihin sitoviin uusiutuvan energian tavoitteisiin. Tämä ratkaistaan kasvattamalla sitä siirtoosaa, jonka polttoaineen jakelijat voivat siirtää tältä vuodelta ensi vuodelle.

Olennaista kaikessa liikennettä koskevassa päätöksenteossa on tähdätä määrätietoisesti Suomen tavoitteeseen puolittaa liikenteen päästöt vuoteen 2030 mennessä. Liikenteen päästöjen vähentämiseksi on sitouduttu toimiin, jotka vauhdittavat irtautumista fossiilisista polttoaineista, vähentävät liikennesuoritteita ja edesauttavat kokonaisuutena siirtymää kestävämpään tapaan liikkua.

Tavoitteiden saavuttamiseksi fossiilisia polttoaineita on korvattava liikennettä sähköisellä ja vähäpäästöisten biopolttoaineiden osuutta lisäämällä. Henkilö- ja tavaraliikennettä on siirrettävä yhä enemmän taivaalta ja kumipyöriltä raiteille. Myös lihasvoimalla tehtyjen matkojen osuutta on lisättävä kävelyä ja pyöräilyä edistämällä.

Arvoisa rouva puhemies! Luonnon tai ilmaston kannalta ei ole yhdentekevää, miten ja mistä liikenteen biopolttoaineet valmistetaan — käytetäänkö valmistukseen neitseellistä biomassaa, vai puhutaanko esimerkiksi neljännen sukupolven hiilineutraaleista biopolttoaineista. Erot biopolttoaineiden välillä hiilijalanjäljessä ja ekologisuudessa voivat olla hyvinkin suuria. Kiertotalous tulee biopolttoaineiden osalta mukaan kuvioihin silloin, kun biopolttoainetta tuotetaan eri alojen jätteistä ja sivuvirroista. Kiertotaloutta myös liikennesektorilla tulee ehdottomasti edistää.

Tämän hallituksen esityksen lisäksi käynnissä on valmistelutyö jakeluvuittelainsäädännön laajemmasta päivittämisestä. Muun muassa biopolttoaineiden jakeluvuittelon eli niin sanotun biovelvoitteen laajentamista liikennekaasuihin selvitetään. Biokaasua voidaan käyttää uusiutuvana polttoaineena sähkön ja lämmön tuotannossa sekä jatkojalostettuna liikennekaasuna, jolloin siitä saadaan irti suurin mahdollinen jalostusarvo. Jakeluvuittelon laajentaminen myös liikennekaasuihin voisi vauhdittaa biokaasautojen yleistymistä ja jakeluverkoston laajentumista. Lisäksi vuoden 2021 kehysriiheen mennessä arvioidaan, miten verotuksella voidaan kannustaa täyssähköautojen lisäksi kaasautojen ja lataushybridien hankintaa. Tämä on, arvoisa rouva puhemies, nähdäkseni juuri oikea suunta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan eräiden tietojenluovutussäännösten muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 133/2020 vp

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi väliaikaisesta epidemiakorvauksesta ja toimeentulotuesta annetun lain 11 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 105/2020 vp

Valiokunnan mietintö StVM 19/2020 vp

Toinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

18.08 Arja Juvonen ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on siis hallituksen esitys niin sanotusta epidemiakorvauksesta, joka on summaltaan 60 miljoonaa euroa ja jolla on tarkoitus tukea koronasta taloudellisesti kärsineitä talouksia Suomessa. Perussuomalaiset pitävät perusteltuna, että yhteiskunta tukee pienituloisia kotitalouksia ja kantaa vastuuta siitä, että ihmisillä olisi mahdollisuus selvitä myös koronan yli. Perussuomalaiset tukevat sitä, että yhteiskunta tukee työttömäksi tai lomautetuksi joutuneita henkilöitä, joiden toimeentulo on koronavirusepidemian takia heikentynyt.

Arvoisa rouva puhemies! Kuitenkaan tämä hallituksen esitys ei aivan täysin osu siihen kohteeseen, johon me perussuomalaiset olisimme halunneet tämän 60 miljoonaa euroa kohdistaa. Tämä käsiteltävänä oleva hallituksen esitys on valmisteltu hyvin kiireellisessä aikataulussa. Siitä ei ole pyydetty valmistelun aikana lausuntoja tai laadittu asianmukaista vaikutusarviointia.

Asiantuntijakuulemisissa muun muassa THL on nostanut esiin, ettei ehdotettu epidemiakorvaus kohdistu tehokkaasti ja kattavasti niihin kotitalouksiin, jotka ovat kärsineet epidemiasta taloudellisesti käytettävissä olevien tulojen merkittävän heikentymisen muodossa tai joille epidemia on aiheuttanut merkittäviä lisäkustannuksia. Tämän lisäksi THL on huomauttanut hallituksen esityksen perustelujen sisältävän harhaanjohtavaa tietoa tuen tarpeesta, koska täydentävällä ja ehkäisevällä toimeentulotuella voidaan vastata epidemiakorvauksen perusteluna käytettyihin tilanteisiin.

Esityksen mukaisen tuen piiriin eivät myöskään pääse kuin perustoimeentulotuen saajat, mikä rajaa saajien joukkoa merkittävästi. Asiantuntijakuulemisissa Lastensuojelun keskusliitto nosti esiin, että esityksen kohderyhmän ulkopuolelle jää paljon pienituloisia lapsiperheitä, kuten perheitä, joissa vanhemmat opiskelevat tai joissa pääasiallinen tulonlähde on esimerkiksi vanhempainpäiväraha tai kotihoiton tuki, tai keväällä toimeentulotukea saaneet perheet, jotka eivät kuitenkaan ole oikeutettuja esityksen mukaiseen korvaukseen.

Rajoitustoimet ovat voineet aiheuttaa maksu- ja toimeentulovaikeuksia myös muille ryhmille kuin toimeentulotuen saajille. Asiantuntijakuulemisissa takuusäätiö nosti esimerkkinä esiin yksityishenkilön velkajärjestelyssä olevat henkilöt, jotka eivät ole velkajär-

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

jestelyn aikana pääsääntöisesti oikeutettuja toimeentulotukeen. Heidän tulonsa ovat kuitenkin voineet pienentyä ja viivästyä lomautusten ja työttömyyskorvausten maksatusten vuoksi, mistä johtuen maksuohjelman noudattaminen on voinut joko vaarantua tai katketa.

Perussuomalaiset katsoo, että sen sijaan, että lisätuki kohdistetaan sellaisille talouksille, jotka ovat olleet perustoimeentulotuen saajia jo ennen koronavirusepidemian alkua, tukisumma pitäisi kohdistaa sellaisille talouksille, joiden toimeentulo on heikentynyt tai kulut kasvaneet nimenomaan koronaepidemian seurauksena. Ja tähän lopputulokseen päästäisiin jakamalla tuki joko kunnille korvamerkittynä rahana, joka käytettäisiin täydentävään toimeentulotukeen nimenomaan koronaepidemiasta aiheutuneiden kulujen korvaamiseen, tai vaihtoehtoisesti kohdistamalla tukisumma työmarkkinatuen ja sen lapsikorotuksen saajille maksettavana epidemiakorvauksena.

Näistä syistä perussuomalaiset esittää, että käsittelyssä olevat lakiesitykset hylätään ja hallitus valmistelee kiireellisessä aikataulussa uuden esityksen, ja tähän liittyy meidän lausumamme, jonka myös tässä esitän. Eli perussuomalaiset esittävät lausumassaan, että:

”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy viivytyksettä toimenpiteisiin väliaikaisen lainsäädännön aikaansaamiseksi, jotta toimeentulotuesta annettuun lakiin tehdään tarvittavat muutokset, joiden perusteella täydentävää toimeentulotukea maksetaan koronaepidemiasta johtuviin, 1.3.–31.12.2020 välisenä aikana aiheutuneisiin kustannuksiin ja tämä täydentävänä toimeentulotukena maksettava koronalisä korvataan kunnille täysimääräisesti.”

Perussuomalaisten mielestä lakiesityksiä tulisi tehdä rauhallisesti, niihin tulisi pyytää lausunnot ja lakiesitysten vaikutuksia tulisi myös arvioida hyvin. On harmillista, että teemme pikaistuksissa lakiesityksiä, jotka eivät kuitenkaan kohdistu kaikkiin niihin, jotka tätäkin tukea — 60 miljoonaa — olisivat tarvinneet. — Kiitos.

18.13 Kaisa Juuso ps: Arvoisa rouva puhemies! Kuten tässä jo aikaisemmin lisätalousarviokeskustelun yhteydessä sanoin, ja kuten edustaja Juvonenkin tässä totesi, tämähän oli pikaisesti valmisteltu hallituksen esitys, ja se kyllä näkyy siinä esityksessä, ja se olisi mielestäni pitänyt palauttaa uuteen valmisteluun. Koska näin ei kuitenkaan käynyt, perussuomalaiset ovat esittäneet vastalauseen, jonka Arja Juvonen tuossa äsken luki. Kannatan tätä vastalauseetta, ja kannatan myöskin edustaja Juvosen esittämää lausumaa.

18.14 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Pyydän vielä tähän asiaan puheenvuoron, vaikka siitä jo aikaisemmin tässä keskusteltiin.

Haluan vain kiinnittää huomiota nyt siihen, että minusta on virheellistä sanoa, että tämä tuki tulee vain niille, jotka ovat saaneet toimeentulotukea jo ennen koronaepidemiaa. Tässähän nimenomaan on kysymys siitä, että lokakuun tuki maksetaan niille, jotka ovat syyskuussa saaneet toimeentulotuen perusosaa. Jos se syyskuulta takautuvasti tulee — tästä nyt en ole ihan varma — niin se tulee niille, joilla elokuussa on ollut toimeentulotuen perusosa. Eli ei tässä ole kysymys siitä, että joskus, ennen kuin Suomessa alkoi koronaepidemia, on saanut toimeentulotukea, vaan se peilataan aina kunkin kuukauden kohdalla — tätähän kysyin valiokunnassa erikseen asiantuntijoilta. Eli se peilataan aina siihen edelliseen kuukauteen, jolloin meillä on ollut koko ajan se koronaepidemia päällä. Tämä nyt on yksi yksityiskohta, mutta tuo korostui sillä tavalla, kun voimakkaasti puhuitte äsken siitä, että tätä maksetaan niille, jotka ovat saaneet toimeentulotukea ennen kuin meillä oli koronaepidemia. Näinhän ei ole.

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

18.15 **Juhana Vartiainen kok:** Arvoisa puhemies! Me ymmärrämme kyllä, että epidemian aikana pitää tehdä asioita ripeästi, mutta tässä yhteydessä kyllä tämän asian parhaiten tuntevan Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen lausunto on erittäin tyrmäävä. Siellähän nimetään todetaan, että ”esitys antaa perusteluissaan harhaanjohtavaa tietoa”, ja selitetään aika pedagogisesti se, miksi oikeastaan sellainen tuki, jota tällä haetaan, on jo nyt olemassa, ja todetaan, että ”epidemiakorvaus ei näin järjestettynä kohdistu kovin tehokkaasti talouksiin, jotka ovat kärsineet epidemiasta taloudellisesti eniten”. Kun tämä ei nyt niin rakettitiedettä ole, niin kyllä tämä aika heikosti ajateltu ja valmisteltu esitys on. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely keskeytettiin.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 120/2020 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 20/2020 vp

Toinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

18.16 **Juhana Vartiainen kok:** Arvoisa puhemies! Pari sanaa tästä sanon talousvaliokunnan puheenjohtajan ominaisuudessa. Tämä itse esitys on aika yksinkertainen ja aika ongelmaton. Lyhyesti sanottuna kaikille, jotka haluavat tietää, mistä tässä on kysymys, tässä on kysymys siitä, että kun ihmiset tilaavat matkatoimistosta matkoja, niin jos matkatoimisto menee konkurssiin, ihmiset saattavat menettää näitä sinne maksamiaan maksuja. Sitä varten on myös vakuusjärjestelyjä, mutta tässä poikkeuksellisessa tilanteessa nyt siltä varalta, että matkanjärjestäjä menee konkurssiin, hieman laajennetaan valtiovallan korvausvelvollisuutta tällaisessa tilanteessa. Tämä ei ole siis mikään kovin monimutkainen laki, mutta tässä tilanteessa hyvin perusteltu, ja talousvaliokunta oli tämän hallituksen esityksen, itse lain, hyväksymisessä yksimielinen. Minun nähdäkseni ei kannata valtavasti käyttää tähän sisältöön aikaa, ainakaan minä en osaa sanoa mitään kovin viisasta siitä tämän enempää.

Mutta totean myös sitten, että tähän sisältyy vastalause, jonka olennainen sisältö on, että eduskunta hyväksyisi vastalauseen mukaisen lausumaehdotuksen, jonka minä nyt tässä luen. Siinä sanotaan: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto tuo pikimmiten eduskunnalle selvityksen tähänastisen kustannustuen toimivuudesta sekä ehdotuksen tukimallista, joka suuntautuu kokoontumis- ja matkustusrajoituksista poikkeuksellisen paljon kärsiville aloille, kuten tapahtuma-alalle ja matkatoimistoalalle, joita rajoitustoimet edelleen koskevat.” Eli teen tässä samalla nyt tämän vastalauseen mukaisen lausumaehdotuksen. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

18.18 **Pia Kauma kok:** Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Vartiainen totesi, varsinainen lain sisältö oli melko lailla ongelmaton kaiken kaikkiaan, eli siinä on kysymys tosiaan matkustajille suoritettavista korvauksista siinä tilanteessa, että matkanjärjestäjä, matkatoimisto, menee konkurssiin eikä se pysty niitä toteutumattomia matkoja korvaamaan. Toki voi kysyä myöskin sitä, eikö ensisijaista olisi estää ne konkurssit ja toimia valtion taholta niin, että matkustusrajoitukset ovat mahdollisimman selkeät ja ennakoitavat ja että esimerkiksi liikennevalomallikin, mitä Suomessakin on esitetty, olisi helposti ymmärrettävä. Nyt matkatoimistoala on todennut, että siinä on vain punainen ja vihreä, mutta mitään muita välimuotoja ei käytännössä olekaan, ja nekin valot vaihtuvat vähän miten sattuu.

Tämä lausuma, minkä edustaja Vartiainen tässä esitti, liittyy juurikin siihen, että osa edustajista talousvaliokunnassa oli sitä mieltä, että tarvitsimme pikimmiten esityksen siitä, millä tavalla näistä matkustusrajoituksista ja kokoontumisrajoituksista poikkeuksellisen paljon kärsineet alat, kuten tapahtuma-ala ja matkatoimistoala, saisivat koronatuksia jatkossa, koska ne ovat käytännössä jääneet ilman tukia kokonaan. Kriteerit ovat erittäin epäonnistuneet näiden alojen kohdalta eivätkä ne ole vastanneet sitä, että ne olisivat kunnolla voineet tulla sovelletuksi näillä aloilla. Näin ollen — arvoisa puhemies — kannatan edustaja Vartiainen esittämää lausumaa.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely keskeytettiin.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 55/2020 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 21/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

18.21 **Juhana Vartiainen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Taas pari sanaa talousvaliokunnasta terveisinä. Tämä ehdotus on itse asiassa ääritekninen, koska tällä korjataan ja muutetaan vain hyvin vähäisiä lakitekniisiä puutteita, joita aikaisemmasta rahanpesua torjuvasta lainsäädännöstä on löytynyt. Tässä tarkennetaan ja korjataan niitä tietoja, joita viranomaisille pitää luovuttaa. Tässäkään ei oikeastaan ole muuta kuin tällaista lakitekniistä sisältöä, ja valiokunta oli tietysti tästä asiasta yksimielinen. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 55/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kemikaalilain sekä kosmeettisista valmisteista annetun lain 16 ja 20 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 115/2020 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 22/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 22/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

18.22 **Juhana Vartiainen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lisää terveisiä paljon ahkeroineesta talousvaliokunnasta.

Tässä on taustalla Euroopan yhteisön niin sanottu CLP-asetus ja sen 45 artikla, joka velvoittaa jäsenmaita perustamaan kansallisen myrkytystietokeskuksen. Sillä tarkoitetaan siis paikkaa, jossa on tieto erilaisista vaarallisista aineista, joita yhteiskunnassa on käytössä taloudessa ja tutkimuksessa tai muualla, ja yhtenäistetään tällaisten tietorekisterien periaatteet, määrätään siitä, millä tavalla tällaisten aineiden käyttäjät ja käsittelijät joutuvat näistä asioista raportoimaan. Suomessa tämä tarkoittaa sitä, että HUSin alaisuudessa olevalle Myrkytystietokeskukselle tulee uusia tehtäviä, kun se saa velvollisuudekseen nyt Suomen osalta ylläpitää tätä Euroopan kemikaaliviraston edellyttämää tietojärjestelmää.

Tämäkin oli sellainen, että tähän meillä maallikoilla oli aika vähän sanottavaa — järkevältä vaikutti, ja valiokunta oli yksimielinen. — Kiitos.

18.23 **Aki Lindén sd:** Arvoisa puhemies! Juuri siitä syystä, jonka edustaja Vartiainen äsken otti esille, olin muutama viikko sitten, kun kuulin, että tämä hallituksen esitys on tulossa, sitä mieltä, että tästä olisi pitänyt pyytää myös sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausunto. Mutta asiahan on mennyt ihan hyvin kaikin puolin, ja se johtui juuri siitä, niin kuin edustaja Vartiainen sanoi, että käytännössä se toiminta, jossa suurin hyöty on näistä asioista, tapahtuu ja on jo pitkään tapahtunut osana Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin organisaatioita. Siellä on Myrkytystietokeskus, joka on ympärivuorokautisesti toimiva yksikkö ja joka käytännössä kustannetaan kaikkien Suomen sairaanhoitopiirien yhteisellä rahoituksella, tietyillä vähäisillä osuuksilla, niin että kaikki osallistuvat siihen. Sinne nimenomaan tulevat nämä tietojärjestelmät ja nämä uudet tiedot, joihin edustaja Vartiainen tässä viittasi.

Asia on mennyt oikeaan suuntaan ja kaikin puolin hyvin, mutta tässä olisi ollut ehkä hyödyllistä pyytää — koska tähän liittyy nimenomaan erikoissairaanhoidon toimintaa käytännössä — myös sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausunto.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 115/2020 vp sisältyvien 1.—2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain ja taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 69/2020 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 23/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 23/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

18.25 **Juhana Vartiainen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talousvaliokunta käsitteli tämänkin hallituksen esityksen — tämä on talousnäkökulmasta hieman kiinnostavampi.

Tässä on kysymys siitä, että Euroopan unionin maissa luodaan viranomaisten käyttöön rekisteri siitä, millä tavalla yrityksille on myönnetty yritystukia, erityisesti sellaisia valtiontukia, jotka tavalla tai toisella liittyvät Euroopan unionin järjestelmiin. Nyt eri viranomaiset luovat viranomaisten yhteiseen käyttöön tietorekisterin, josta käy ilmi, mitä tukia ja kuinka paljon kullekin yritykselle on myönnetty. Tämä on erittäin järkevä juttu, koska tämä helpottaa sekä viranomaisten että tukia hakevien ja saavien yritysten toimintaa. Nimitäin kun viranomaiset joutuvat tietysti tukipäätöksiä tehdessään ottamaan huomioon sen, onko yritys saanut muita tukia, ja samaten yritykset, jotka tukia hakevat, joutuvat yleensä raportoimaan kaikki muut tuet, niin nyt tähän tulee samanlaista molempien osapuolten toimintaa helpottavaa automatiikkaa kuin on vaikka esitäytetyssä veroilmoituksessa. Ja vaikka tätä ei luoda heti yhteiseurooppalaisena ratkaisuna, niin koska kaikissa Euroopan unionin maissa nyt tällaista rekisteriä luodaan, tulevaisuudessa se antaa myös mahdollisuuksia kansainväliseen tietojen vaihtoon.

Tämäkin oli esitys, jonka hyväksymistä muuttamattomana valiokunta puolsi yksimielisesti. Valiokunta oli kaikkien iloksi yksimielinen myös siitä, että haluttiin mietinnössä korostaa sitä, että kun tällainen rekisteri syntyy, niin sen tilastoaineiston on oltava myös sujuvasti tutkijoiden käytettävissä niin, että voidaan arvioida näiden tukien vaikuttavuutta ja vaikutuksia taloudessa.

Todellakin talousvaliokunta puoltaa esityksen mukaisen lainsäädännön hyväksymistä muuttamattomana yksimielisesti. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 69/2020 vp sisältyvien 1.—2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työntekijöiden lähettämisestä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 71/2020 vp

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 12/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Käsittelyn pohjana on työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö TyVM 12/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

18.28 **Merja Kyllönen vas:** Arvoisa rouva puhemies! Oli ihan pakko mainostaa, että joskus tulee hyviäkin direktiivejä Euroopasta, kuten lähetettävien tai lähetettyjen työntekijöitten palkkaussäännösten täsmennystä, majoitusoloja koskevien vaatimusten tasavertaistamista ja työnantajan velvollisuus korvata matka-, majoitus- ja ruokailukustannuksia elikkä lainsäädäntöä, joka mahdollistaa lähetettyjen työntekijöitten ja kansallisessa toiminnassa olevien työntekijöitten yhdenvertaista kohtelua ja vaikuttaa myöskin positiivisesti yritysten väliseen kilpailuun, elikkä myöskin kilpailun yhdenvertaiset pelisäännöt toteutuvat paremmin. Eli joskus sieltä Brysselistä tulee ihan hyviäkin pelisääntöjä. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 71/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa annetun lain 4 ja 6 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 126/2020 vp

Valiokunnan mietintö StVM 21/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 21/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

18.30 **Aki Lindén sd:** Arvoisa rouva puhemies! Joudun nyt puolentoista vuoden parlamentaarikkokokemuksella ensimmäisen kerran tämmöisen asian eteen, että valiokunta-neuvokset Salo ja Sintonen ovat ottaneet tämän kokouksen aikana yhteyttä, kuten myös valiokuntamme nykyinen puheenjohtaja, edustaja Lohi, ja he ovat saattaneet tietooni, että hallituksen esityksen lakiehdotuksessa on asiavirheitä. Sieltä neljännestä pykälästä puuttuu tekstiä, siis on puuttunut jo siinä vaiheessa, kun hallituksen esitys on tehty, ja se on siten läpäissyt tämän käsittelyprosessin. Näin ollen esitän, että tämä asia lähetetään takaisin

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

sosiaali- ja terveysvaliokuntaan. Tämä tuli minullekin tässä vähän yllättävänä tietona. — Kiitos.

18.31 Merja Kyllönen vas: Arvoisa rouva puhemies! Kannatan edustaja Lindénin tekemää ehdotusta. Tosissaan ei ole mitään sellaista, mikä tässä kaataisi maailmoja, mutta halutaan, että lainsäädännössä ovat ne kaikki pykälät paikoillaan, mitkä ovat voimassa olevassa lainsäädännössä ja mitkä halutaan säilyttää jatkossakin. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lindén on edustaja Kyllösen kannattamana ehdotanut, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan. Nyt on päätettävä, jatketaanko asian ensimmäistä käsittelyä sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön pohjalta vai lähetetäänkö asia sosiaali- ja terveysvaliokuntaan. Halutaanko valiokuntaan lähettämistä keskustella?

Onko edustaja Juvosen puheenvuoro tähän asiaan liittyvä? Voidaan laittaa ilmeisesti valiokuntaan? — Edustaja Juvonen.

18.32 Arja Juvonen ps: Arvoisa puhemies! Tuossa painoin kuitenkin vielä pyytääkseni puheenvuoron.

On tärkeä asia, että toimitaan siten kuin toimia pitää ja lähetetään takaisin valiokuntaan. Se kertoo ehkä myös siitä, jos voin sanoa, että meillä on isoja asioita, tärkeitä asioita ja paljon valiokunnan jäsenillä myös tutkittavaa ja selvittettävää, kuin myös valiokuntaneuvoksilla. Eli on erittäin tärkeää, että tämä asia saatetaan sellaiseksi kuin sen pitää olla.

Puhemies Anu Vehviläinen: Eli tästä voidaan todeta, että kannatetaan tätä sosiaali- ja terveysvaliokuntaan lähettämistä.

Asian käsittely keskeytettiin.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle covid-19-epidemian torjuntaan tarvittavien tavaroiden verovapauden voimassaolon jatkamisesta

Hallituksen esitys HE 112/2020 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 14/2020 vp

Toinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

18.33 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Mikäli katson oikein lain numeroa, niin tämän on nyt toinen käsittely tästä, minkä esittelin juurikin: tämä lainsäädäntö väliaikaisesti siitä, että koronan hoitoon tarvittavista välineistä vapautettaisiin arvonlisäverosta niitä tuotteita, joita täällä Euroopan unionin markkinoilla sekä kotimaassa käytetään. Ja tämä taas pohjautuu siihen, että komissio on aikanaan tehnyt tällaisen määräaikaisen muutok-

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

sen, että EU:n ulkopuolelta tuleva välineistö tulee arvonlisäverovapaaksi, mikä on tietenkin positiivinen asia, ja tässä tapauksessa kysymys on tästä kilpailuneutraliteetista sen suhteen, että saisimme myös kotimaassa ja Euroopan unionin sisällä tapahtuvat vastaavat vapaiksi arvonlisäverosta.

Se, mistä jonkin verran ollaan käyty keskustelua, on se, mikä on tämä soveltamisala. Mutta tässä tapauksessa komission tulkinta, joka on meillä kyllä varmistettu Suomessa, myös valiokunnassa, on se, että tämä koskee yksityisiä tuottajia silloin, kun tuotetaan julkisia palveluja, eli tämä on se linjanveto, mikä tuossa on. Siitä tässä on ollut meillä vastalause kokoomukselta tai kristillisdemokraateilta, mutta muuten sitten tämä koetaan oikein hyväksi poikkeukseksi. Ja toinen on tietenkin sitten se, että emmehän me tiedä... Tätä voimassaoloa jatketaan nyt kolmella kuukaudella, ja voipi olla, että maailma on valitettavasti sellainen, että joudumme kohta jo jälleen kerran palaamaan tähän asiaan. Tämähän on nyt toinen kerta jo, kun täällä siitä puhutaan, mutta jos näin on, niin sitten kolmas kerta varmasti tullaan tekemään. Me edellytämme, että tätä seurataan, mutta tässä yhteydessä ei ole mahdollista enempää kuin tällä kolmella kuukaudella pidentää tätä, koska tämä on taas riippuvainen komission toimista.

Eli tässä lyhykäisesti, puhemies.

18.35 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on siis valiokunnan mietintö, jossa esitetään, että arvonlisäverolakia jatketaan siltä osin, että arvonlisäveroa ei suoriteta covid-19:n elikkä koronavirusepidemian vuoksi tarvittavien tavaroiden myynnistä eikä yhteisöhankeinnasta, jos ostajana on toimija, joka luovuttaa tavarat vastikkeetta julkisten terveyden- ja sairaanhoitopalvelujen tai sosiaalihuollon palvelujen tuottajille taikka valtiollisille toimijoille, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten hyväksymille organisaatioille tai arvonlisäverolaissa tarkoitetuille yleishyödyllisille yhteisöille, ja tätä nollaverokantaa sovelletaan lisäksi valtiollisille toimijoille tapahtuviin myynteihin.

Arvoisa puhemies! On hyvä, että tätä lakia jatketaan eteenpäin. Me koimme tuossa koronavirusepidemian aikana kaaosta. Meiltä loppuivat maskit, loppuivat käsidesit, loppuivat suojavaatteet ja jos eivät loppuneet, niin olivat niin korkeissa hinnoissa, että niitä eivät ainakaan tavalliset kansalaiset pystyneet ostamaan. Tämä nyt ei kosketa tavallisia kansalaisia, mutta vaikuttaa sillä tavalla, että kun ihminen hakeutuu niihin palveluihin, niin hän voi tuntea sen, että siellä on suojavälineitä ja varusteita ja varmasti sieltä myös annetaan sinne taskun pohjalle, kun hän lähtee kotimatalle, esimerkiksi kasvomaski, ja on sen takia tärkeää, että nämä hinnat pysyvät kohtuuksissa. On ollut ihan hyvä huomata myös, että tuolla kaupoissa hinnat ovat laskeneet aavistuksen verran, ja on toivottavaa, että hintojen lasku olisi myös tulevaisuudessa sitä, mitä näkisimme, jotta ihmiset voisivat ostaa näitä suojavarusteita, koska kyllä näillä on ihan oikeasti merkitystä.

Silloin koronavirusepidemian aikanahan tuli hyvin paljon ristiriitaista tietoa, ja ehkä ihmisten on hankala nyt jälkeenpäin ymmärtää, kun sanottiin, että ei anneta maskisuositusta ja maskeista ei ole mitään hyötyä ja se keskustelu oli hyvin ristiriitaista, ja nyt taas sanotaan, että suositellaan näiden maskien käyttöä. Ihmiset ovat vähän skeptisiä ja kysyvät, onko tässä mitään järkeä. Perussuomalaiset ainakin olivat jo silloin sitä mieltä, että kyllä tässä on järkeä: käytetään maskeja. Siinä mielessä lakiesitys on hyvä, ja kolme kuukautta on ihan hyvä ajanjakso tarkastella. Emme tiedä, mitä sitten tapahtuu. Voi olla, että lakia jatketaan. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

18.37 **Aki Lindén sd:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Viitanen kiinnitti huomiota tähän määräaikaan, ja nyt määräaika loppuu jo lokakuun lopussa, eli puhutaan kolmen kuukauden määräajasta. Mutta koska näissä asioissa nyt on nämä omat ajalliset prosessit ja nyt on pari kuukautta mennyt, niin oletan, että tämä asia on kuitenkin sen luonteinen — ja kun katsotaan, mikä on Euroopan tilanne — että tästä tulee varsin pian EU:lta uusi aloite, että jatketaan tätä. Mutta kiinnitän siis huomiota siihen, että tästä hetkestä eteenpäin tämä ei ole kolmea kuukautta voimassa, vaan tämä on lokakuun loppuun asti voimassa, mutta me emme Suomessa voi yksipuolisesti tätä jatkaa, koska tämä on koko EU:n yhteinen asia.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 112/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 13/2020 vp
Valiokunnan mietintö StVM 20/2020 vp

Toinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 16. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

18.39 **Mikko Kinnunen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tehtävämme on luoda Suomeen uutta työtä samalla, kun varjelemme nykyisiä työpaikkoja taloudellisen kriisin keskellä. Jotta hallituksen työllisyystavoite toteutuu, tarvitaan monenlaisia toimia. Tällä lainmuutoksella keskimääräistä matalamman työllisyysasteen omaavien ryhmien, kuten osatyökykyisten, vaikeasti työllistyvien nuorten, ikääntyvien ja maahanmuuttajataustaisten, osallistumista työmarkkinoille lisätään nykyisestä. Sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2013 teettämässä kuntakyselyssä myös kunnat nostivat kuntouttavan työtoiminnan tärkeimmäksi tavoitteeksi avoimille työmarkkinoille työllistymisen, sen, että henkilö pääsee töihin. Tavoitteena tulee olla, että kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvat henkilöt voimaantuvat ja saavat valmiuksia työn tekemiseen, ja työ tuo heidän elämäänsä monella tapaa merkitystä ja tarkoitusta. Tässä kannattaa hyödyntää myös jatkuva oppiminen. Kuntouttavan työtoiminnan kannattaa tehdä yhteistyötä oppilaitosten kanssa jatkuvan oppimisen hengessä.

Lakimuutoksen työllistämisen vaikutuksia on pohdittu vähän eri suuntiin. On ehditty jo niitä vähätelläkin. Näen muutoksessa työllistävän vaikutuksen mutta myöskin kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvan henkilön kannalta hyvin tärkeän merkityksen hänen kehityksensä kannalta. Jotta kuntouttava työtoiminta palvelisi mahdollisimman hyvin yhteiskuntaa ja asiakasta, on tärkeää, että laissa säädetään aikaisempaa tarkemmin työtoiminnan

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

järjestämisestä, tuottamisesta ja toiminnan sisällöstä. Kuntouttavan työtoiminnan tulee olla mielekästä henkilölle, niin että siihen osallistuvan henkilön vahvuudet tulisivat siinä toiminnan kautta esille ja hän pääsisi kehittämään niitä työllistymisen ja elinikäisen oppimisen polullaan. Esitetyt tarkennukset velvoittavat kuntia huolehtimaan siitä, että kuntouttava työtoiminta on tavoitteellista ja että henkilöiden saamasta tuesta ja riittävästä ohjauksesta huolehditaan. Kunkin asiakkaan aktivointisuunnitelmaan tai monialaiseen työllistymissuunnitelmaan on määriteltävä hänen saamansa tuen ja ohjauksen sisältö. Tämä on todella tarpeellista.

Arvoisa puhemies! On kaikkien etu, että kuntouttavaan työtoimintaan käytettävät resurssit hyödynnetään tehokkaasti laadukasta palvelua tuottaen.

18.42 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö. Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kuntouttavasta työtoiminnasta annettua lakia. Tämän esityksen tarkoituksena on tarkentaa kuntouttavan työtoiminnan järjestämistä ja tuottamista koskevaa sääntelyä. Lisäksi lakiin lisätään kuntouttavan työtoiminnan sisällön määrittelyä koskeva säännös. Kuntouttavaan työtoimintaan tulisi aina sisältyä myös henkilön tarvitsema tuki ja ohjaus, ja lisäksi aktivointisuunnitelmaan ja monialaiseen työllistymissuunnitelmaan tulisi kirjata kuntouttavan työtoiminnan tavoite sekä henkilöille annettava tuki ja ohjaus kuntouttavan työtoiminnan aikana.

Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin tärkeä asia, ja myös perussuomalaiset pitävät näitä nyt eteenpäin vietäviä asioita erittäin merkittävänä. Meille perussuomalaisille on ollut tärkeää myös se, että kun kuntouttavaa työtoimintaa kehitetään, niin huomioidaan myös se, että siellä säilyy ammattiosaaminen ja tietotaito ja myös että henkilöstöä on riittävästi. On erittäin hyvä asia, että täällä yhteisessä valiokunnan mietinnössä myös nämä huolet nousevat esille, eli toki myös muut valiokunnan jäsenet olivat samaa mieltä. Valiokunta nostikin esille huolen kuntien kyvystä rahoittaa palvelut, kuntouttavan työtoiminnan valtion korvustason jälkeenjääneisyydestä sekä sosiaalihuollon ammattihenkilöstön saatavuudesta, ja lisäksi ammattipätevyysvaatimuksia eri lakien mukaisissa työllisyyspalveluissa tulisi selkeyttää. On erittäin tärkeää, että vastuu kuntouttavan työtoiminnan aktivointisuunnitelman tekemisestä on kunnan sosiaalitoimella ja että palvelutarpeen arvioinnista vastaavalla henkilöllä on tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammatillinen koulutus. Aktivointisuunnitelman laatiminen ja päivittäminen on myös välttämätöntä tehdä yhteistyössä henkilön kannalta tarpeellisten toimijoiden kanssa, tässä valiokunnan mietinnössä toteamme. — Kiitos.

18.44 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Halusin ottaa puheenvuoron ja kiittää oppositiota ja edustaja Juvosta rakentavasta palautteesta. Tätä nykyistä lakia kuntouttavasta työtoiminnasta on pidetty pikkuisen ja hiemankin epäselvänä, nimittäin tähän kuntouttavaan työtoimintaan on ohjattu myös ihmisiä, jotka eivät sinne kuulu, ja nyt tämän hallituksen esityksen tavoitteenahan on täsmentää kuntouttavan työtoiminnan järjestämistä ja tuottamista. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 120/2020 vp

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 13/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

17. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 30.9.2020 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 19.09.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen